

PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĶEKAVAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS

STRATĒĢISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VIDES PĀRSKATS

■ PASŪTĪTĀJS:

Ķekavas novada pašvaldība, nodokļu reģ. Nr. 90000048491
Gaismas iela 19 k – 9, Ķekava,
Ķekavas pag., Ķekavas nov., LV-2123

■ IZPILDĪTĀJS:

METRUM

SIA „METRUM”, reģ. Nr. 40003388748
Ģertrūdes iela 47 – 3, Rīga, LV-1011

■ SAGATAVOJA:

Vides speciāliste Inga Gavēna

SATURS

IEVADS	3
2. ĶEKAVAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES	5
1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IZSTRĀDES GALVENIE MĒRĶI	5
1.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SATURA IZKLĀSTS.....	6
2. TERITORIJAS PLĀNOJUMA SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	10
3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	12
3.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	12
3.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	17
4. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE	21
4.1. STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS....	21
4.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	22
4.3. SAŅEMTIE PRIEKŠLIKUMI, ATSAUKSMES UN TO ANALĪZE	22
5. ĶEKAVAS NOVADA ĪSS RAKSTUROJUMS	24
5.1. ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJA	24
5.2. SAIMNIECISKĀ DARBĪBA ĶEKAVAS NOVADĀ.....	26
6. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA UN DABAS RESURSU APRAKSTS	28
6.1. ĶEKAVAS NOVADA RELJEFS UN ĢEOMORFOLOĢISKĀ UZBŪVE	28
6.2. AINAVAS UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS.....	28
6.3. KLIMATISKIE APSTĀKĻI.....	29
6.4. ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE.....	31
6.5. DERĪGIE IZRAKTEŅI	34
6.6. PAZEMES ŪDEŅI	37
6.7. VIRSZEMES ŪDEŅI	44
6.8. ALTERNATĪVIE ENERĢORESURSI.....	49
6.9. MEŽA RESURSI	53
6.10. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN MIKROLIEGUMI	54
7. ANTROPOĢĒNĀ SLODZE.....	57
7.1. KOMUNĀLO PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA	57
7.2. MELIORĀCIJAS SISTĒMAS	59
7.3. TROKŠŅA PIESĀRŅOJUMS.....	60
7.4. PAAUGSTINĀTA RISKĀ TERITORIJAS UN OBJEKTI	62
7.5. TERITORIJAS URBANIZĀCIJA	67
8. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS	72
9. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT UN AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI	73
10.PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	75
11.RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI.....	87
12.ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS.....	88
13.IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	88
14.PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME	88
15.PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	89
16.IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	91
PIELIKUMI	92

IEVADS

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk tekstā – SIVN) Ķekavas novada teritorijas plānojumam veikts un Vides pārskats izstrādāts saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, Ministru kabineta (turpmāk tekstā – MK) 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk tekstā – MK 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157) un 2017. gada 29. marta Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu Nr. 12 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

SIVN Vides pārskata izstrādātājs ir SIA „METRUM”, tās procedūru nodrošināja un Vides pārskatu sagatavoja vides speciāliste Inga Gavena.

SIVN ietvaros sagatavots Vides pārskats, kas balstās uz Ķekavas novada teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā atspoguļoto informāciju, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļautajiem teritorijas izmantošanas risinājumiem un tā grafisko risinājumu Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums”.

Vides pārskata izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, sniegta informācija par to, kādi starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi attiecas uz attiecīgo teritoriju, analizēts teritorijas esošais vides stāvoklis, izvērtēta plānošanas dokumenta plānoto darbību iespējamā ietekme uz vides stāvokli un izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgās ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Pielikumos pievienoti dokumenti, kas apliecina SIVN procedūras ievērošanu.

Izstrādātais Vides pārskats ir dokuments, kurā kompleksi vērtēta Ķekavas novada teritorijas plānojuma ieviešanas iespējamā ietekme uz vidi, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši integrētas plānošanas dokumentā. Ja vides aspektus nav iespējams iestrādāt pašos plānošanas dokumentos, Ķekavas novada pašvaldībai un attiecīgajām institūcijām ir jāpanāk, lai tie tiku ievēroti pirms katras paredzētās darbības uzsākšanas.

Vides pārskatā izmantoti SIA „METRUM” sagatavotie kartogrāfiskie materiāli un citi pieejamie materiāli (kartes, izpētes, reģistri u.tml.), kuru avots norādīts pie attiecīgās informācijas.

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana veikta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, vienlaicīgi ar teritorijas plānojuma sabiedrisko apspriešanu.

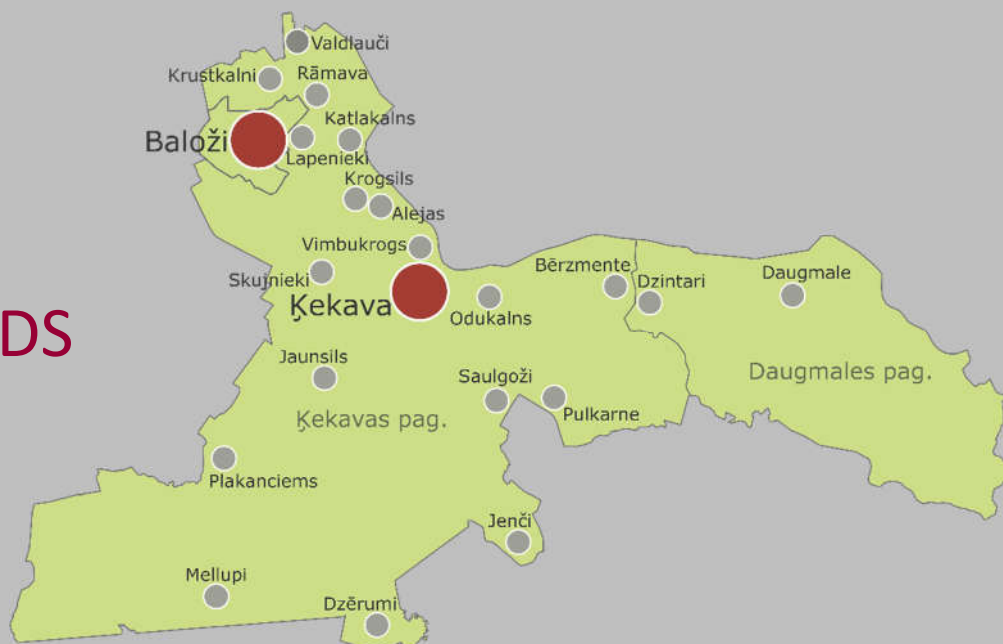
Pēc sabiedriskās apspriešanas ir apkopoti un analizēti iesniegtie priekšlikumi un atzinumi, par katru pieņemot lēmumu par tā izmantošanu teritorijas plānojuma un TIAN pilnveidošanai.

Par Vides pārskatu un SIVN procesu atzinumos un iesniegumos nav saņemti komentāri vai priekšlikumi tā pilnveidošanai, izņemot dažas pārrakstīšanās kļūdas, kuras ir izlabotas šajā pilnveidotajā redakcijā, konstatējumu.

Vides pārskata pilnveidotajā redakcijā ietverta sadaļa par plānošanas dokumenta un Vides pārskata sabiedrisko apspriešanu, kā arī ņemtas vērā teritorijas plānojumā, t.sk. TIAN, veiktās izmaiņas.

ĶEKAVAS NOVADS

PLĀNOŠANAS DOKUMENTA NOSAUKUMS	Ķekavas novada teritorijas plānojums
PAŠVALDĪBA	Ķekavas novada pašvaldība
PAŠVALDĪBAS ADMINISTRATĪVAIS CENTRS	Ķekava
ADMINISTRATĪVĀS TERITORIJAS	Baložu pilsēta, Ķekavas un Daugmales pagasti
IEDZĪVOTĀJU SKAITS PAŠVALDĪBĀ	Saskaņā ar Pilsotības un migrācijas lietu dienesta datiem – 2019. gada sākumā bija reģistrēti 24 477 iedzīvotāji
TERITORIJAS LIELUMS	~ 275,2 km ²
PIEGULOŠĀS ADMINISTRATĪVĀS TERITORIJAS	Rīgas pilsēta un Olaines, Baldones, Ozolnieku, Ķeguma novadi, atdalīti ar Daugavas upi, kura veido robežu ar Salaspils un Ikšķiles novadu
APDZĪVOTĀS VIETAS	Baložu pilsēta, ciemi*: Daugmale, Dzintari, Alejas, Bērzmēte, Dzērumi, Jaunsils, Jenči, Katlakalns, Krogsils, Krustkalni, Ķekava, Lapenieki, Mellupi, Odukalns, Plakanciems, Pulkarne, Rāmava, Saulgoži, Skujnieki, Valdlauči, Vimbukrogs * Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam un līdzšinējos teritorijas plānojumos noteiktās apdzīvotās vietas, kurām noteikts ciema statuss
ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS	Aizsargājamais dendroloģiskais stādījums „Garlība Merkeļa piemiņas dendroloģiskie stādījumi „Katlakalna priedes””, 24 aizsargājamie koki (dižkoki) un 4 mikroliegumi
PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IZSTRĀDĀTĀJS	■ Ķekavas novada pašvaldība sadarbībā ar SIA „METRUM”
VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDĒ UN INFORMĀCIJAS IEGŪŠANĀ IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	■ Ķekavas novada pašvaldība ■ VAS „Latvijas Valsts ceļi” ■ Lauku atbalsta dienests ■ Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ■ Valsts meža dienests ■ AS „Latvijas Valsts meži” ■ LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ■ Dabas aizsardzības pārvalde ■ Valsts Vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde ■ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”
INSTITŪCIJAS UN ORGANIZĀCIJAS, KURĀM NOSŪTĪTS VIDES PĀRSKATS	■ Dabas aizsardzības pārvalde ■ Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālā vides pārvalde ■ Veselības inspekcija

2. ĶEKAVAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA PAMATNOSTĀDNES

Ķekavas novada teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz Ķekavas novada domes 08.12.2016. pieņemto lēmumu Nr. 2.§5. „Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.–2030. gadam izstrādes uzsākšanu” (protokola Nr. 33.), ar kuru tika apstiprināts arī teritorijas plānojuma darba uzdevums un plānojuma izstrādes vadītājs – Ķekavas novada pašvaldības Attīstības un būvniecības pārvaldes Telpiskās plānošanas daļas vadītājs Juris Križanovskis.

Ķekavas novada dome 07.03.2019. pieņēma lēmumu „Par grozījumu Ķekavas novada domes 2016. gada 8. decembra lēmumā Nr. 2.§5 „Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.–2030. gadam izstrādes uzsākšanu”, svitrojot no lēmuma un darba uzdevuma iepriekš noteikto teritorijas plānojuma īstenošanas termiņu – 2018.–2030. gadam.

1.1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA IZSTRĀDES GALVENIE MĒRĶI

Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes mērķis ir veidot pamatu ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai novada teritorijas un tās resursu izmantošanai, dzīves kvalitātes paaugstināšanai, mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku, pamatojoties uz Ķekavas novada attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (turpmāk tekstā – Ķekavas novada IAS), ņemot vērā normatīvajos aktos par teritorijas plānošanu, izmantošanu un apbūvi noteiktās prasības.

Saskaņā ar „Teritorijas attīstības plānošanas likumu” (2011), teritorijas plānojumā tiek noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, t.sk. funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Teritorijas plānojuma prasības ir saistošas izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus, tematiskos plānojumus, kā arī uzsākot jebkuru zemes vienību (gabalu) sadalīšanu, apvienošanu, būvniecību, teritorijas labiekārtošanu, mežu atmežošanu, zemes dziļu izmantošanu un citu saimniecisko darbību.

Ķekavas novads izveidots 2009. gadā, apvienojot trīs pašvaldības – Baložu pilsētu, Daugmales pagastu un Ķekavas pagastu. Kopš Ķekavas novada teritorijā esošo administratīvo teritoriju teritorijas plānojumu izstrādes un apstiprināšanas, ir mainījušies un no jauna ieviesti teritorijas attīstības plānošanu reglamentējoši normatīvie akti, kā arī apstiprināta Ķekavas novada IAS. Līdz šim spēkā esošie teritorijas plānojumi tika izstrādāti ar attīstības redzējumu līdz 2019. gadam Daugmales pagastam, 2020. gadam – Baložu pilsētai un 2021. gadam – Ķekavas pagastam, un tajos ir noteiktas atšķirīgas prasības gan teritoriju attīstībai, gan būvniecībai. Līdz ar to ir nepieciešams jauns, idejiski un saturiski saskaņots teritorijas plānojums Ķekavas novadam, izstrādāts atbilstoši spēkā esošajam normatīvajam regulējumam, realizējot Ķekavas novada IAS noteikto novada telpiskās attīstības perspektīvas vīziju, mērķus, prioritātes un teritoriju specializācijai atbilstošu telpiskās struktūras attīstības modeli.

Līdz ar MK 30.03.2013. noteikumu Nr. 240 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 240) stāšanos spēkā, liela daļa teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu šobrīd ir noteikti centralizēti, visā valstī vienādi, un vietējās pašvaldībai ir deleģētas tiesības ar savu teritorijas plānojumu regulēt tikai atsevišķus teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu jautājumus, līdz ar to pašreizējie Ķekavas novada teritorijas plānojumi nav atbilstoši pielietojami.

Ņemot vērā spēkā esošo teritoriju plānojumu analīzi un normatīvo aktu prasības, jaunā Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādei izvirzīti šādi uzdevumi:

- Teritorijas plānojuma saturu izstrādāt atbilstoši MK 14.10.2014. noteikumiem Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 628);
- Izvērtēt spēkā esošo teritoriju plānojumu atbilstību MK noteikumiem Nr. 240 un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
- Teritorijas plānojuma risinājumos realizēt un integrēt Ķekavas novada IAS noteiktos galvenos Ķekavas novada ilgtermiņa attīstības mērķus un vīziju: „*Ķekavas novads – zaļa mājvieta dinamiskā pašvaldībā*”;

- Detalizēti izstrādāt Ķekavas novada apdzīvoto vietu teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumus, precizēt to robežas;
- Telpiski precizēt Ķekavas novada IAS ietvertu telpiskās attīstības perspektīvu – telpiskās struktūras elementus, kas norāda funkcionālo telpu teritoriālo piesaisti. Teritoriju funkcionālo zonējumu noteikt atbilstoši MK noteikumiem Nr. 240;
- Pārskatīt un izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju perspektīvo izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai;
- Pārskatīt un precizēt pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas, to aizsargjoslas;
- Teritorijas plānojumā ietvert apbūves teritorijas un apbūves noteikumus teritorijām, kurās ierīkojamās centralizētās ūdensapgādes un centralizētās kanalizācijas sistēmas, kā arī noteikt pieslēgšanās kārtību;
- Teritorijas plānojumā ietvert transporta infrastruktūras attīstības plānu, paredzot ielu kategorijas atbilstoši MK noteikumu Nr. 240 iedalījumam;
- Teritorijas plānojumā ietvert iespējamus telpiskos risinājumus perspektīvo industriālo zonu (parku) attīstībai, ar mērķi veicināt ekonomisko attīstību un radīt labvēlīgus priekšnosacījumus jaunu industriālo uzņēmumu izveidei;
- Nepieciešamības gadījumā nodrošināt stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu, atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.
- Teritorijas plānojumu izstrādāt, lietojot Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu (turpmāk tekstā – TAPIS), atbilstoši MK 08.07.2014. noteikumu Nr. 392 „Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas noteikumi” prasībām;
- Teritorijas plānojuma saturs un plānojuma sadaļas – Grafiskā daļa, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi jāstrukturē un jāsagatavo atbilstoši TAPIS datu standartizācijai un klasifikācijai, kā to nosaka attiecīgo normatīvo aktu prasības.

Ķekavas novada teritorijas plānojuma risinājumu izstrādē par pamatu ņemti šobrīd spēkā esošie teritoriālo vienību teritorijas plānojumi, pārskatot tos un saglabājot tos risinājumus (pielāgojot esošo teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu atbilstoši jaunajam funkcionālajam zonējumam, kā to nosaka spēkā esošā likumdošana), kuri ir joprojām aktuāli, pamatoti un atbilst šī brīža plānošanas un normatīvo aktu prasībām.

Ķekavas novada teritorijas plānojums iezīmē Ķekavas novada IAS noteiktās vīzijas – **zaļa mājvieta dinamiskā pašvaldībā**, redzējumu novada telpiskās struktūras definēšanai.

Ķekavas novada IAS izvirza šādus galvenos pamatnosacījumus novada apdzīvojuma struktūrā: (1) neplānot jaunus ciemus un (2) nepaplašināt esošos ciemus. Ciemu statuss tiek saglabāts visiem līdzšinējos teritorijas plānojumos noteiktajiem ciemiem.

1.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA SATURA IZKLĀSTS

Ķekavas novada teritorijas plānojuma sastāvā ietilpst:

- 1) **Paskaidrojuma raksts** – tajā ietverts spēkā esošo teritorijas plānojumu, lokālplānojumu un detālplānojumu īstenošanas izvērtējums, sagatavotās teritorijas plānojuma redakcijas risinājumu apraksts un tā atbilstība Ķekavas novada IAS;
- 2) **Grafiskā daļa**, kura sastāv no vienas kartes „Funkcionālais zonējums”;
- 3) **Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi**, kuros noteiktas prasības teritorijas izmantošanai katrā funkcionālajā zonā, apbūves parametru, nosacījumi detālplānojumu un lokālplānojumu izstrādei u.c. prasības.
- 4) **Papildus pievienotie dokumenti un materiāli:**
 - Ziņojums par teritorijas plānojuma izstrādi;
 - Pārskats par saņemtajiem institūciju nosacījumiem;
 - Pārskats par institūciju atzinumiem;

- Saņemto priekšlikumu kopsavilkums;
- Ķekavas novada kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) projekts.

■ Paskaidrojuma raksts

Ņemot vērā, ka Ķekavas novadam jau ir izstrādāti un spēkā esoši divi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti (attīstības programma un ilgtspējīgas attīstības stratēģija), kuros jau ir atspoguļots esošās situācijas raksturojums, kā arī, lai nedublētu dokumentos iekļauto informāciju, teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā sniegts īss ieskats par Ķekavas novada teritoriju un tās izmantošanu, ar mērķi atspoguļot tās attīstības priekšnoteikumus.

Nodaļā **Teritorijas pašreizējās izmantošanas apraksts un attīstības priekšnoteikumi** ietverta vispārīga informācija par Ķekavas novadu. Raksturota ģeogrāfiskā un administratīvā atrašanās vieta, novada apdzīvojuma struktūra, sniedzot informāciju kā par Baložu pilsētu, tā novada ciemiem, kā arī dārzkopības kooperatīviem, t.sk. iedzīvotāju skaitu un tā izmaiņām. Analizēta zemes lietošanas struktūra un zemes piederība. Aprakstītas dabas vērtības, kultūrvēsturiskais mantojums, raksturotas vērtīgās ainavas novada teritorijā. Nodaļa ietver informāciju par pašlaik spēkā esošajā teritorijas plānojumā noteiktajām apbūves teritorijām un pašreizējo transporta infrastruktūru. Raksturota esošā inženiertehniskā apgāde (ūdensapgāde, notekūdeņu apsaimniekošana, siltumapgāde un elektroapgāde). Nodaļā ietverta informācija par meliorācijas sistēmām novadā, piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām, riska teritorijām.

Otrajā nodaļā **Ķekavas novada teritorijas attīstības mērķi un virzieni** atspoguļota informācija par to, kāda ir Ķekavas novada attīstības vīzija un attīstības ilgtermiņa prioritātes, tādējādi nosakot priekšnoteikumus teritorijas plānojuma risinājumiem.

Trešajā nodaļā **Spēkā esošo teritorijas attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas izvērtējums** ietver pārskatu par līdzšinējiem novada teritorijas plānojumiem (Baložu pilsētas, Ķekavas pagasta un Daugmales pagasta), kā arī uz šo brīdi spēkā esošiem lokālpilnojumam un detālpilnojumam.

Izvērtējot novada ciemu attīstību, t.sk. vērtējot apstiprinātos un izstrādes stadijā esošos detālpilnojumus secināts, ka izkaisītās detālpilnojamu teritorijas novadā liecina, ka apdzīvojums jeb jauno apbūves teritoriju attīstība līdz šim ir notikusi fragmentāri. Tā rezultātā šajās teritorijās un pašvaldībai kopumā ir izveidojušās dažādas problēmas.

Izvērtējot trīs dažādos spēkā esošos teritoriju plānojumus Ķekavas novadā, secināts, ka visi trīs spēkā esošie Ķekavas novadā ietilpstošo teritoriālo vienību teritorijas plānojumi izstrādāti un apstiprināti laikā, kad Latvijā vēl nebija izstrādāta vienota teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes sistēma, līdz ar to pašvaldībām, t.sk. plānošanas speciālistiem, bija atšķirīga izpratne gan par plānošanas procesu kopumā, gan principiem (detalizācijas pakāpi, funkcionālo zonu iedalījumu u.tml.). Tiek konstatēts, ka tajos noteiktas un definētas atšķirīgas funkcionālās zonas, kas savstarpēji grūti savietojamas un unificējamas atbilstoši aktuālo normatīvo aktu prasībām. Nodaļā definēts, ka Ķekavas novada teritorijas plānojuma mērķis nav unificēt spēkā esošajos teritorijas plānojumos noteiktos funkcionālos zonējumus un apbūves radītājus, bet gan saklasificēt tos, pielāgojot tās konkrētajai teritorijas izmantošanai, rezultātā panākot arī to skaita samazinājumu. Tajā pat laikā, līdz ar jauno funkcionālo zonējumu, jā saglabā šis iepriekš noteiktās teritorijas ar īpašiem noteikumiem (Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteiktām prasībām vai atšķirīgiem apbūves rādītājiem). Rezultātā ir izstrādāta vienota funkcionālā zonējuma pārejas tabula.

Nodaļā secināts, ka lielai daļai pašreizējo ciemu spēkā esošajos teritorijas plānojumos ir noteiktas ļoti plašas robežas, nereti bez īpaša pamatojuma. Daļa no jaunizveidotajiem ciemiem tika izveidoti balstoties uz uzsāktajiem vai apstiprinātajiem detālpilnojumam, paredzot, ka perspektīvā šīs teritorijas attīstīsies kā blīvi apdzīvotās vietas. Pašreizējā situācijā jāsecina, ka plānotās apbūves ieceres vairumā gadījumu nav īstenojušās. Papildus tam, jāņem vērā, ka šajos ciemos pašvaldībai vajadzētu plānot un nodrošināt publisko infrastruktūru. Tādējādi, izstrādājot jauno plānojumu, iesaistot sabiedrību un ņemot vērā saņemtos priekšlikumus, veikta ciemu robežu samazināšana.

Nodaļā secināts, ka esošajos teritoriju plānojumos iezīmētās aizsargjoslas daudzviet neatbilst pašlaik spēkā esošo normatīvo aktu prasībām, tādēļ Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes gaitā ir izanalizētas un precizētas visas aizsargjoslas. Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros, atbilstoši darba uzdevumā noteiktajam, veikta arī valsts nozīmes kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) projektu izstrāde.

Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes gaitā izvērtētas teritorijas publiskās ārtelpas un izstrādātas prasības to izveidei un izmantošanai.

Izvērtējot atbilstību Ķekavas novada IAS, secināts, ka nepieciešams pilnveidot uzņēmējdarbību veicinošos pasākumus. Piemēram, ierosināts, ka lai veicinātu vietējo mazo un vidējo uzņēmējdarbības veidu attīstību, to kā atļauto izmantošanu jāatļauj arī dzīvojamās apbūves teritorijās, kas kā risinājums iekļauts teritorijas plānojumā.

Izvērtējot līdzšinējo teritorijas plānojumu savstarpējo sasaisti, secināts, ka kopumā teritorijas plānojumos noteikto zonu izvietojumam nav būtisku pretrunu. Salīdzinoši dažādi ir noteikti zemesgabalu dalīšanas parametri, kas izstrādājot jauno teritorijas plānojumu tiek saskaņoti.

Uz 15.01.2019. Ķekavas novada teritorijā ir izstrādāti un apstiprināti 11 lokālpilnojumā, izvērtējot tos secināts, ka tajos noteiktais nav pretrunā ar prasībām, kas izvirzītas teritorijas plānojuma izstrādei.

Izvērtējot spēkā esošos detālpilnojumus, secināts, ka daļai no tiem plānotā teritorijas izmantošana nav piemērojama pašreizējos normatīvajos aktos noteiktajam funkcionālā zonējuma iedalījumam. Tādējādi viens no Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumiem ir pārskatīt un precizēt funkcionālo zonu pāreju detālpilnojumā teritorijās. Izvērtējot spēkā esošos detālpilnojumus un pašreizējo detālpilnojumā īstenošanas situāciju, secināts, ka daļā detālpilnojumā nav izbūvēta nepieciešamā infrastruktūra, kā arī nav ievērota būvniecības secība. Tāpat, kā viena no būtiskākajām problēmām definēta privātpilnojumā esošās ielas jeb tiesības pārvietoties pa ielām. Fizisko personu privātpilnojumā esošo ielu un ceļu tīkls Ķekavas novadā veidojies samērā haotiski, īpaši pēdējā desmitgadē – detālpilnojumā stihiskas realizācijas gaitā, kā rezultātā ir problēmas ar ielu un ceļu fizisko savietojamību, aprobežojumiem ielu sarkanajās līnijās, māju nosaukumiem un numerāciju utt. Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros pārskatītas detālpilnojumos noteiktās sarkanās līnijas. Atbilstoši jaunajā teritorijas plānojumā noteiktajām ielu kategorijām jeb hierarhijai, izvērtēta nepieciešamība palielināt vai samazināt ielas sarkanās līnijas platumu.

Ceturtnā nodaļa **Teritorijas plānojuma risinājumu apraksts, pamatojums un atbilstība Ķekavas novada ilgtspējīgam attīstības stratēģijai**. Teritorijas plānojumā noteikta teritorijas perspektīvā izmantošana, ietverot funkcionālo zonējumu, transporta infrastruktūras un inženiertīklu attīstību, publiskās apbūves un publiskās ārtelpas attīstību, ražošanas attīstību, lauku teritoriju attīstību, dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, drošības, veselības un higiēnas prasības (t.sk., nosakot un attēlojot aizsargjoslas saskaņā ar „Aizsargjoslu likumu” un noteikšanas metodikām). Tā izstrāde veikta TAPIS vidē, ievērojot MK noteikumus Nr. 240 noteiktās vienotās normas teritorijas attīstības plānošanai, izmantošanai un apbūvei. Teritorijas plānojuma risinājumi izstrādāti saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas pamatprincipiem, tā izstrādes uzdevumiem, lai, izmantojot esošos priekšnoteikumus, veicinātu Ķekavas novada teritorijas līdzsvarotu attīstību.

Ņemot vērā teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumus, Ķekavas novada teritorijas plānojumā:

- Apdzīvājuma struktūra kopumā tiek saglabāta atbilstoši līdzšinējam teritorijas plānojumam.
- Līdzšinējā teritorijas plānojumā noteiktie teritorijas izmantošanas veidi pielāgoti MK noteikumos Nr. 240 iekļautajam funkcionālo zonu iedalījumam, t.sk. noteiktas teritorijas, uz kurām attiecas īpaši izmantošanas vai apbūves noteikumi (teritorijas ar īpašiem noteikumiem).
- Grafiskās daļas karte „Funkcionālais zonējums” sagatavota atbilstoši normatīvo aktu prasībām attiecībā uz to standartizācijas un noformējuma prasībām.
- Pārskatītas un aktualizētas aizsargjoslas un citi aprobežojumi atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

- Pārskatīti aktuālie transporta infrastruktūras projekti un tie integrēti teritorijas plānojuma risinājumos.
- Visi izstrādātie lokālpļānojumi un detālpļānojumi tiek saglabāti kā spēkā esoši (tie pieejami Valsts vienotajā ģeotelpiskās informācijas portālā geolatvija.lv). Ņemot vērā veikto detālpļānojumu izvērtējumu, Ķekavas novada pašvaldībai jāpieņem lēmumi par turpmāko rīcību – par detālpļānojumu atcelšanu vai palikšanu spēkā, lēmumu saskaņojot ar detālpļānojuma teritorijas pašreizējiem īpašniekiem/attīstītājiem.
- Saskaņā ar teritorijas plānojuma risinājumiem, kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem netiek noteiktas teritorijas, kurām obligāti jāizstrādā lokālpļānojums. To izstrāde jāveic normatīvajos aktos un Ķekavas novada TIAN noteiktajos gadījumos.
- Kā teritorija ar īpašiem noteikumiem – TIN31, Ķekavas novada teritorijas plānojumā noteikta teritorija, kurai obligāti jāizstrādā detālpļānojums. Gadījumi, kādos nepieciešama lokālpļānojumu un/vai detālpļānojumu izstrāde, noteikti MK noteikumos Nr. 628 un Ķekavas novada TIAN.

Ņemot vērā aktuālos normatīvos aktus, TAPIS vidē pilnībā ir pārstrādāta plānošanas dokumenta saistošā daļa (Grafiskās daļa un Ķekavas novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, turpmāk tekstā – Ķekavas novada TIAN) un to struktūra, pēc iespējas saglabājot spēkā esošajā novada teritorijas plānojumā noteiktās prasības un normas (ciktāl tās nav pretrunā ar valstī spēkā esošo normatīvo aktu prasībām).

Novada funkcionālais zonējums un teritorijas ar īpašiem noteikumiem attēlotas Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums”, bet katras zonas atļautā izmantošana, jaunveidojamo zemes vienību minimālās platības un apbūves parametri noteikti saistošo noteikumu daļā „Ķekavas novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Teritorijas ar īpašiem noteikumiem noteiktas ar mērķi papildus funkcionālajam zonējumam izdalīt atsevišķas teritorijas ar īpašiem noteikumiem, un tās var ietvert vienu vai vairākas funkcionālās zonas.

Nodaļā ietverts vērtējums par Ķekavas novada teritorijas plānojuma atbilstību Ķekavas novada IAS, saistība ar piegulošo administratīvo teritoriju plānojumiem. Nodaļā vērtēta arī teritorijas plānojuma atbilstība reģionāliem un nacionāliem attīstības mērķiem un virzieniem.

■ Ķekavas novada Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

Ķekavas novada TIAN nosaka teritorijas izmantošanas un apbūves prasības Ķekavas novada administratīvajā teritorijā un ir saistoši visām fiziskām un juridiskām personām.

Ķekavas novada TIAN nosaka prasības visas novada teritorijas izmantošanai, vispārīgās prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā, kā atsevišķas prasības teritorijās ar īpašiem noteikumiem.

Ja kādai teritorijai ir izstrādāts un spēkā esošs detālpļānojums vai lokālpļānojums, kas detalizētāk nosaka zemesgabalu izmantošanu un to apbūves prasības, tad papildus Ķekavas novada TIAN primāri jāievēro detālpļānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi vai lokālpļānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi.

Citas prasības un aprobežojumi, kas jāievēro, veicot teritorijas (zemes vienības) apbūvi un cita veida izmantošanu, ir noteiktas spēkā esošos likumos un citos normatīvos aktos.

■ Grafiskā daļa

Ķekavas novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas karte „Funkcionālais zonējums” un tajā, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 628, noteikts novada teritorijas funkcionālais zonējums, teritorijas ar īpašiem noteikumiem, pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas, Baložu pilsētas un ciemu robežas, kā arī attēlota cita informācija.

2. TERITORIJAS PLĀNOJUMA SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Teritorijas attīstības plānošanas likums definē astoņus teritorijas attīstības plānošanas principus, kur viens no tiem – savstarpējās saskaņotības princips, kas nozīmē – teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikumos noteikto. Minētā likuma 23. pants nosaka, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu izstrādā atbilstoši vietējās attīstības stratēģijai un ievērojot citus nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus.

Izstrādājot Ķekavas novada teritorijas plānojumu, ņemti vērā spēkā esošie novada attīstības plānošanas dokumenti – Ķekavas novada IAS un Ķekavas novada attīstības programma 2014.–2020. gadam. Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums līdz 2020. gadam pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Tāpat, teritorijas plānojuma izstrādes gaitā analizēti un ņemti vērā nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas attīstības dokumenti, tie ir:

■ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija parāda valsts un sabiedrības tālākos uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi – līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot arvien jaunās iespējās.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Tieši šie globālie procesi un ar tiem saistītie izaicinājumi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

- demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un novecošanās;
- globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība;
- darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām;
- klimata pārmaiņas;
- augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošība;
- bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība;
- demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums;
- urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

■ Nacionālais attīstības plāns

Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam ir vidēja termiņa (septiņi gadi) reģionālās politikas plānošanas dokuments, kurā analizēta sociālā un ekonomiskā situācija, noteikti reģionālās attīstības mērķi un prioritātes, atbalsta pasākumi noteikto mērķu īstenošanai un izpildei nepieciešamie finanšu līdzekļi.

Tas ir plānošanas dokuments, kas nosaka Latvija galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Nacionālā attīstības plāna stratēģiskais mērķis: Ekonomikas izrāviens.

■ Rīgas plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti

Rīgas plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti ir galvenā saikne starp nacionāla un pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentiem.

Izstrādājot Ķekavas novada teritorijas plānojumu, tika izvērtēta Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija (2014.–2030. gadam), kas nosaka Rīgas plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības redzējumu, stratēģisko mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu.

Ķekavas novada teritorijas plānojuma risinājumi lokalizē Rīgas plānošanas reģiona kopējo ilgtermiņa vīziju, parādot Ķekavas novada lomu un artavu Rīgas plānošanas reģiona kopējās attīstības sekmēšanā.

Rīga stratēģiski ir starptautiskas nozīmes lielpilsēta – metropoles mēroga centrs, savukārt Ķekavas novads iekļaujas tās areālā. Telpiskās attīstības perspektīvā Ķekavas novada teritorija iekļaujas urbanizētajā Pierīgas telpā. Ņemot vērā, ka reģiona mērogā būtiskākā nozīme ir Rīgas un Pierīgas sasaistei, ko nodrošinās ātrie reģionālie savienojumi – galvenokārt pa dzelzceļu un valsts galvenajiem autoceļiem, Ķekava ir atzīmēta kā Pierīgas satiksmes savienojuma mezgls.

Apdzīvojuma struktūras attīstībā Ķekavas ciems noteikts kā Pierīgas pakalpojumu centrs, bet Baložu pilsēta – Pakalpojumu atbalsta centrs.

Reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktas vadlīnijas funkcionālo telpu plānošanai, t.sk. attiecībā uz apdzīvojumu, mobilitāti un dabas teritoriju perspektīvo telpisko struktūru. Vairākas no vadlīnijām atspoguļo arī Ķekavas novada problēmjautājumus attiecībā uz apdzīvojama struktūru, tādējādi Ķekavas novada teritorijas plānojumam jākalpo kā šo problēmu risinājumam.

Ķekavas novada teritorijas plānojuma risinājumos ir ņemtas vērā reģiona līmenī noteiktās vadlīnijas, ciktāl tās ir attiecināmas uz Ķekavas novada teritorijas situāciju un atbilst novada ilgtermiņa attīstības stratēģiskajiem mērķiem.

3. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Šajā nodaļā ir analizētas mūsu valstij saistošās starptautiskās konvencijas un starptautiskie normatīvie akti, kā arī nacionālās politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti vides aizsardzības jomā, kuros ietvertie mērķi un nostādnes ir saistoši plānošanas dokumenta Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādē.

3.1. STARPTAUTISKIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti starpvalstu konvencijās un Eiropas Savienības (ES) Direktīvās.

Bernes konvencija (1979), Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu „Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (1996). Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām. Šādas sugas un dzīvotnes Latvijā noteiktas par īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem. To aizsardzībai Latvijā izveidota virkne īpaši aizsargājamo dabas teritoriju. Ķekavas novadā tādas nav izveidotas. Plānošanas dokumentos netiek ietvertas nostādnes, kuru īstenošana varētu radīt tiešus draudus īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu eksistencei tur, kur tie konstatēti un noteikti par aizsargājamiem. Tai pat laikā jāatzīmē, ka Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos ietverta prasība pirms projektu, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, īstenošanas veikt to ietekmes uz vidi novērtējumu, tai skaitā šajā procesā tiek veikta papildus izpēte par teritorijas bioloģisko daudzveidību un tās dabas vērtībām, tādējādi tiek nodrošināts, ka īpaši aizsargājamās sugas un biotopi tiek konstatēti, saglabāti un aizsargāti.

Orhūsas konvencija Latvijā pieņemta un apstiprināta ar likumu „Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” (2002). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs. Konvencijas prasību ievērošana tiek nodrošināta veicot sabiedrības informēšanu par plāniem un projektiem, kuru īstenošana var radīt būtisku ietekmi uz vidi, sabiedrības iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā nodrošina dažādu plānu un projektu sabiedriskās apspriešanas, kā arī normatīvajos aktos noteiktās sabiedrības tiesības apstrīdēt valsts institūciju lēmumus. Izstrādājot Ķekavas novada plānošanas dokumentu, tiek pilnībā izpildītas normatīvajos aktos noteiktās prasības sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas jomā, tādējādi ievērojot arī Orhūsas konvencijas prasības.

Ramsāres konvencija, Ramsāre (1971), pieņemta Latvijā ar likumu 29.03.1995., grozījumi 13.11.2002. „Par 1971. gada 2. februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”. Konvencijas mērķis ir saglabāt teritorijas, kas atbilst Ramsāres kritērijiem, nodrošinot raksturīgās floras un faunas, īpaši ūdensputnu dzīves vidi. Izveidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nosakot to aizsardzības statusu, kā arī izstrādājot dabas aizsardzības plānus un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, tiek ņemti vērā arī Ramsāres konvencijas mērķi un kritēriji.

Vašingtonas konvencija par Starptautisko tirdzniecību ar apdraudētām savvaļas dzīvnieku un augu sugām – CITES konvencija (pieņemta 1973. gadā, ratificēta 17.12.1996.) nosaka sugu sarakstu, kuru eksporta, importa vai ieviešanas no jūras gadījumā jāsaņem atļauja Dabas aizsardzības pārvaldē. Plānošanas dokuments neparedz aktivitātes šajā jomā.

Konvencija **Par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību** – UNESCO konvencija (1972).

Šajā konvencijā ar “dabas mantojumu” tiek saprasts:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;

- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt kultūras un dabas mantojuma un, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ valsts darīs visu, kas ir tās spēkos gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, t.sk. jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstis iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem centīsies:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finansu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Plānošanas dokumenta aktivitātes lielā mērā vērstas uz dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, tajos ietvertās nostādnes un paredzētās darbības nerada tiešus draudus dabas vai kultūras mantojumam Ķekavas novada teritorijā.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992). Konvencijā ir norādīti vispārīgie ilgtspējīgās attīstības principi. Ilgtspējīgas attīstības pamatā ir rūpes par cilvēku. „Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot veselīgu un produktīvu dzīvi harmonijā ar dabu. Jānodrošina viss, kas esošām un turpmākām paaudzēm nepieciešams ekonomiskai attīstībai un videi.” Uzsvērta starptautiskās sadarbības nozīme, it sevišķi, lai mazinātu attīstības līmeņu atšķirības starp attīstītajām un mazattīstītajām valstīm. Norādīti arī galvenie piesārņojumu novēršanas principi. Šīs konvencijas izpratnē galvenais uzdevums dalībvalstīm ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, kā arī citu nepieciešamo stratēģiju un dokumentu izstrādāšana. Plānošanas dokumenta mērķis ir Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana.

ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003) ievēro nemateriālo kultūras mantojumu kā kultūras daudzveidības galveno avotu un ilgtspējīgas attīstības garantu, atzīst mijiedarbību starp nemateriālo kultūras mantojumu un materiālo kultūras un dabas mantojumu, un apzina globalizācijas un sociālo pārmaiņu procesu radītos draudus nemateriālajam kultūras mantojumam, kas veicina tā degradāciju, izzušanu vai pat iznīcināšanu. ANO konvencijas viena no būtiskākajām prasībām ir definēt, reģistrēt un sistematizēt kultūras mantojumu un visus cilvēkus, kas tiešāk vai netiešāk ar to saistīti. Latvijā ir izveidota Nemateriālā kultūras mantojuma valsts aģentūra, kas strādā Latvijas Republikas Kultūras ministrijas pārraudzībā un ir izveidota saskaņā ar šo konvenciju. Latvijā ir izveidota speciāla elektroniska datu bāze – Kultūras karte, kuras mērķis ir sniegt detalizētu informāciju par Latvijas reģionu kultūras procesu un institūciju daudzveidību, pārklājumu un pieejamību, kultūras infrastruktūras materiāltechnisko stāvokli un attīstības tendencēm, kā arī palīdzēt novērtēt esošo kultūras situāciju katrā

reģionā un noteikt attīstības prioritātes un turpmākos darbības virzienus, lai radītu vienmērīgu kultūras pakalpojumu pieejamību visā Latvijā. Kultūras karte ir pieejama internetā Latvijas iedzīvotājiem. Ikvienam interesents www.kulturaskarte.lv var atrast, kurā Latvijas pilsētā vai pagastā atrodas viņu interesējošais kultūras objekts. Diemžēl nemateriālās kultūras objekti šajā kartē vēl nav atrodami.

Acīmredzot novada teritorijā būtu apzināmas un izvērtējamas tādas nemateriālās kultūras vērtības kā mutvārdu tradīcijas un izpausmes (piemēram, mīklas, teikas, ticējumi, anekdotes u.c.), tradicionālā mūzika (dziesmas un instrumentālā, tās izpildītāji), tautas dejas, rotaļas un spēles, paražas, rituāli, svētki, tautas zināšanas, tai skaitā laika vērojumi, tradicionālā amatniecība, tradicionālā virtuve, tradicionālās nodarbes, t.sk. lauksaimniecība, tautas medicīna u.c. Ņemot vērā to, ka ar vien vairāk īpašumu nokļūst ienācēju īpašumā, bet novada pamatiedzīvotāji izbrauc, novada tradicionālajām vērtībām būtiski ir to izzušanas un aizmiršanas draudi, tādēļ būtu pievēršama liela uzmanība šo tradīciju un zināšanu dokumentēšanai un vismaz atmiņu par tām saglabāšanai.

ANO konvencija „Par cīņu pret pārtuksnešošanu un zemes degradāciju” valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā. Konvencija attiecībā uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju skata šī reģiona problēmas – ievējamu lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešanai jānodrošina augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), punktveida un difūzo piesārņojumu, ko izraisa augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kas, kaut arī nav jārekultivē saskaņā ar prasībām par piesārņotajām vietām, būtu renaturalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju. Arī Ķekavas novadā ir teritorijas, kuru renaturalizācijai jāpievērš īpaša uzmanība.

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija (1974, 1992). Helsinku konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Konvencijas mērķis ir dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība Baltijas jūrā. Lai šo mērķi panāktu, nepieciešama sadarbība, lai kontrolētu piesārņojumu visas sateces baseina teritorijā. Latvijā virkne nacionālo normatīvo aktu (piemēram, „Ūdens apsaimniekošanas likums” un tam pakārtotie normatīvie akti, likums „Par piesārņojumu” u.c.) nodrošina HELCOM konvencijas un tās rekomendāciju ievērošanu un izpildi. Izstrādājot Ķekavas novada teritorijas plānojumu, tiek ņemtas vērā arī Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās nostādnes, informācija un prasības, tādējādi tiek ievērotas arī HELCOM konvencijas nostādnes.

2007. gada 29. martā ir pieņemts likums **Par Eiropas ainavu konvenciju**, kas stājās spēkā ar 2007. gada 19. aprīli. Eiropas ainavu konvencija pieņemta Florencē 2000. gada 20. oktobrī. Ar šo likumu tiek pieņemta un apstiprināta Eiropas ainavu konvencija un LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija noteikta par kompetento institūciju, kura koordinē Konvencijā paredzēto saistību izpildi. Konvencijas izpratnē “ainava” nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki, un kas ir izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā. Konvencijā definēts, ka „ainavu politika” nozīmē kompetentu publisko iestāžu izstrādātus principus, stratēģijas un pamatnostādnes, kas ļauj veikt specifiskus pasākumus, kuru mērķis ir nodrošināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu; “ainavas kvalitātes mērķis” specifiskai ainavai nozīmē kompetentu publisko iestāžu formulētas sabiedrības vēlmēs attiecībā uz viņu apkārtnes ainavas raksturiezīmēm; “ainavu aizsardzība” nozīmē darbības, lai saglabātu un uzturētu ainavas ievērojamās un raksturīgās īpašības, kuras ir pamatotas ar tās mantojuma vērtību, ko nosaka šīs ainavas dabiskais veidols un/vai cilvēku darbības. „Ainavu pārvaldība” no ilgtspējīgas attīstības perspektīvas nozīmē darbības, lai nodrošinātu regulāru ainavas kopšanu ar mērķi virzīt un harmonizēt pārmaiņas, kuras rada sociālie, ekonomiskie un vides procesi. „Ainavu plānošana” nozīmē konsekventi uz tālāku nākotni vērstas darbības, lai uzlabotu, atjaunotu vai radītu jaunas ainavas. Konvencijas *Darbības joma* ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā.

Konvenciju ratificējušās valstis apņemas atzīt ainavas par cilvēku dzīves vides būtisku daļu, cilvēku kopīgā kultūras un dabas mantojuma daudzveidības izpausmi un identitātes pamatu un nostiprināt to juridiski likumdošanā; izstrādāt un īstenot ainavu politiku, kuras mērķis ir ainavu aizsardzība, pārvaldība un plānošana, veicot īpašus pasākumus, kas minēti konvencijas 6. pantā. Izstrādāt kārtību, lai sabiedrība, vietējās un reģionālās varas iestādes, kā arī citas ieinteresētās puses varētu piedalīties ainavu politikas izstrādāšanā un īstenošanā; integrēt ainavu politiku savā reģionālajā un pilsētplānošanas politikā, kultūras, vides, lauksaimniecības, sociālajā un saimnieciskajā politikā, kā arī jebkurā citā politikā, kas tieši vai netieši var ietekmēt ainavas. Puses apņemas: identificēt ainavas visā tās teritorijā; analizēt to īpašības, un spēkus un ietekmes, kas tās pārveido; dokumentēt un ņemt vērā izmaiņas; novērtēt šādi identificētās ainavas, ņemot vērā to īpašās vērtības, kuras ieinteresētās puses un iedzīvotāji tām ir piešķirušī. Katrai pusei, pēc konsultācijām ar sabiedrību, jānosaka ainavas kvalitātes mērķus identificētajām un izvērtētajām ainavām. Lai ainavu politika tiktu īstenota, katra Puse apņemas ieviest instrumentus, kuru mērķis ir aizsargāt un pārvaldīt ainavas un/vai plānot ainavas.

Latvijas ainavu politika ir noteikta Latvijas ainavu politikas pamatnostādņēs 2013.–2019. gadam, kuras 2013. gada 7. augustā ar rīkojumu Nr. 361 „Par Ainavu politikas pamatnostādņēm 2013.–2019. gadam” (prot. Nr. 41 77.§) apstiprināja Ministru kabinets.

Latvijas ainavu politikas mērķis – „Daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas, kas visā Latvijā uzlabo cilvēku dzīves kvalitāti, veicina vietu, reģionu un valsts ekonomisko aktivitāti un atpazīstamību, kā arī nodrošina bioloģisko daudzveidību”. Prioritārais uzdevums – ainavu pārvaldības uzlabošana, nosakot ainavu pārvaldībā iesaistīto institūciju kompetences un integrējot ainavu politiku teritorijas attīstības plānošanā, teritoriāli vienoti skatot gan dabas, gan kultūras mantojumu.

Kā vieni no galvenajiem uzdevumiem pamatnostādņēs definēta nepieciešamība:

- Apzināt Latvijas ainavu potenciālu, novērtējot ainavas visā valsts teritorijā;
- Noteikt nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas un izstrādāt integrētas vadlīnijas konkrētu nacionālas nozīmes ainaviski vērtīgu teritoriju attīstībai un plānošanai;
- Sagatavot elektronisku Latvijas ainavu atlantu.

Diemžēl neviens no šiem uzdevumiem nav īstenots.

2018. gadā, lai mudinātu ikvienu palūkoties uz ainavām laika ritumā un kopīgi apzinātu Latvijas ainavu dārgumus, LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar plānošanas reģioniem un Latvijas Nacionālo bibliotēku Latvijas valsts simtgades programmas ietvaros īstenoja aktivitāti „Dāvana Latvijai – elektroniska ainavu dārgumu krātuve „Latvijas ainavu dārgumi vakar, šodien, rīt”. Pašlaik šajā sarakstā nav ietvertas Ķekavas pagasta ainavas. Tuvākā ir Svētā Meinarda sala ar Ikšķiles baznīcas drupām.

Latvijā šobrīd nav citu spēkā esošo normatīvo aktu, vai cita veida dokumentu, kuros būtu ietverta informācija par Latvijā identificētajām ainavām, to īpašībām, spēkiem un ietekmēm, kas tās pārveido, kā arī nav noteikti ainavu klasifikācijas un kvalitātes novērtēšanas kritēriji, vadlīnijas ainavu identificēšanai un apsaimniekošanai. Latvijā nav izstrādāti un ieviesti instrumenti ainavu aizsardzībai, plānošanai un pārvaldībai.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992) (Natura 2000) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, kuras mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, savvaļas faunu un floru dalībvalstu teritorijā. Šī mērķa īstenošanai tiek izveidots vienots Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls Natura 2000, kas nodrošina Eiropai nozīmīgi dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu dabiskās izplatības areālā. Natura 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Direktīvu 79/409/EEK* par savvaļas putnu aizsardzību. Tā kā vairākām Eiropā apdraudētām putnu sugām Latvijas populācijas veido ievērojamu daļu no kopējā indivīdu skaita, Latvijai ir liela atbildība šo sugu (reģionā, piemēram, melnās klijas, zivju ērgļa, ziemas žubītes, griezes, zaļās vārnas) aizsardzību. Ķekavas novadā nav noteiktas NATURA 2000 teritorijas.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000) nosaka Kopienas pasākumu ietvaru ūdens politikas jomā (Ūdens struktūrdirektīva). Direktīvas mērķis ir izveidot pasākumu ietvaru iekšzemes virszemes ūdeņu, pārejas ūdeņu, piekrastes ūdeņu un pazemes ūdeņu aizsardzībai, lai novērstu un mazinātu piesārņojumu,

veicinātu ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, aizsargātu ūdens vidi, uzlabotu ūdens ekosistēmu stāvokli un mazinātu plūdu un sausumu ietekmi. Latvijā normatīvais akts, kas ievieš Ūdens sruktūrdirektīvas noteikto pasākumu ietvaru, ir Ūdens apsaimniekošanas likums. Pamatojoties uz šo likumu ir izstrādāts un 2016. gadā stājies spēkā Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam. Apsaimniekošanas plāns ietver pasākumu programmu, kas jāīsteno, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ūdens kvalitātei. Plāns aptver laikposmu līdz 2021. gadam.

Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertās prasības, mērķi un nostādnes ņemti vērā izstrādājot Ķekavas novada teritorijas plānojumam.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975.) par atkritumiem un **Eiropas Padomes Direktīva 91/689/EEC** par bīstamajiem atkritumiem. Latvijā šīs Direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020. gadam, kas izvirza mērķi novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību; nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu. Nosaka to, ka nepieciešams nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām. Kā arī definē mērķi nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Direktīva Latvijā pārņemta ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma un tam pakārtoto normatīvo aktu spēkā stāšanās.

Latvijā par **sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu** savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas **pašvaldības**, tās:

- 1) organizē sadzīves atkritumu, to skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, apsaimniekošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas valsts un reģionālajiem plāniem savā administratīvajā teritorijā;
- 2) izdod saistošus noteikumus, kas reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, savas administratīvās teritorijas dalījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai, kā arī kārtību, kādā veicami maksājumi par šo atkritumu apsaimniekošanu;
- 3) organizē atkritumu dalītu vākšanu savā administratīvajā teritorijā.

Latvijā par **bīstamo atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu un koordinēšanu** ir atbildīga **valsts**. Bīstamo atkritumu pārvaldības funkcijas pilda Bīstamo atkritumu pārvaldības valsts aģentūra (BAPA), kas ir Vides ministrijas pārraudzībā esoša valsts iestāde. A/v BAPA uzdevums ir nodrošināt bīstamo atkritumu pārstrādes valsts objektu, sadedzināšanas iekārtu, poligonu un citu infrastruktūras valsts objektu, kā arī radioaktīvo atkritumu un kodolobjektu drošu apsaimniekošanu.

Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu valsts un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu. Šī direktīva paredz izvērtēt projektu ekoloģisko ietekmi, rūpējoties par cilvēka veselības aizsardzību, lai ar labāku vidi veicinātu dzīves kvalitāti, kā arī lai nodrošinātu sugu daudzveidības saglabāšanos un saglabātu ekosistēmas reprodukcijas spēju kā dzīvības pamatavotu.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija Direktīva 2001/42/EC „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Tās mērķis ir izvērtēt plānošanas dokumentu īstenošanas radīto iespējamo ietekmi uz vidi un iesaistīt sabiedrību dokumenta apspriešanā un lēmumu pieņemšanā, kā arī izstrādāt priekšlikumus, lai novērstu vai samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi. Stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumenta sagatavošanas laikā, pirms šis plānošanas dokuments tiek iesniegts pieņemšanai. Ķekavas novada teritorijas plānojumam tiek veikts SIVN, kura rezultāti apkopoti šajā Vides pārskatā.

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000. gada 23.-24. martā, noteica jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu. Gadu vēlāk, t.i., 2001. gadā, stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāksmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz trīs pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Izstrādājot Ķekavas novada teritorijas plānojumu, kā viens no galvenajiem principiem ievērots ilgtspējīgas attīstības princips.

Eiropas ilgtspējīgas attīstības pilsētu harta (Olborgas harta, 1994). Pieņemtā Olborgas Harta nosaka prioritātes pilsētu attīstībā un politisku atbildību reģiona attīstības procesa dalībniekiem, vadoties no Hartā noteiktajiem principiem. Olborgas hartas pamatnostādnes:

- ilgtspējīga attīstība ir radošs, lokāls, līdzsvaru meklējošs process,
- problēmu risināšana dialoga ceļā,
- pilsētas saimniecības līdzsvarota attīstība,
- sociālā taisnīguma ievērošana pilsētu attīstībā,
- zemes ilgtspējīgas izmantošanas politika,
- ilgtspējīgs transporta kustības plānojums,
- atbildība par globālā klimata izmaiņām,
- ekosistēmu piesārņojuma novēršana,
- sabiedrības informēšana un iesaistīšana vides politikas veidošanā.

ES Stratēģija Baltijas jūras reģionam tika pieņemta 2009. gada 29.-30. oktobrī Eiropas Padomē. Stratēģijā ir izvirzīti četri uzdevumi, tostarp arī vides ilgtspējas veicināšana Baltijas jūras reģionā. Stratēģijas īstenošanā būtiska ir sekmīga sadarbība starp Eiropas Komisiju un ES dalībvalstīm Baltijas jūras reģionā. Katras Rīcības plānā noteiktās sadarbības prioritātes koordinēšanu ir uzņēmusies viena vai vairākas reģiona ES dalībvalstis.

3.2. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (LIAS) iezīmē Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķus un galvenos rīcības virzienus tuvākajiem 20 gadiem, kā metodi izmantojot kapitālu – nacionālo bagātību jeb vērtību – pieeju. Apzinot globālās attīstības tendences un izaicinājumus, stratēģija nosaka Latvijas ilgtermiņa attīstības prioritātes un iesaka risinājumus efektīvai un ilgtspējīgai mūsu rīcībā esoša kultūras, dabas, ekonomikas un sociālā kapitāla izmantošanai, jo īpaši izceļot Latvijas pamatvērtību – cilvēkkapitālu.

LIAS ceturtās prioritātes – **atjaunojama un droša enerģija** – mērķis ir nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos.

Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni šajā prioritātē ir šādi:

1) Enerģētiskā drošība un neatkarība

Valsts enerģētisko neatkarību iespējams sasniegt, vispirms uzlabojot energoefektivitāti, palielinot vietējo atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaru enerģētikā, diversificējot energoresursu un enerģijas piegādes avotus un samazinot enerģijas importu. Latvijas enerģētiskā drošība stiprināma, veidojot Baltijas jūras reģionu kā vienotu enerģijas tirgu, lai nodrošinātu iespējas iegādāties nepieciešamos stratēģiski svarīgos energoresursus (dabasgāze, naftas produkti) un elektroenerģiju no vairākiem piegādātājiem par tirgus cenām.

2) Atjaunojamo enerģijas resursu izmantošana un inovācija

Veiksmīgi izmantojot ES enerģijas tirgus priekšrocības, iespējams palielināt atjaunojamo enerģijas resursu īpatsvaru Latvijas enerģētikā un arī turpmāk saglabāt ES līdera pozīcijas atjaunojamo energoresursu izmantošanas jomā. Savukārt aktīvi veicinot pētniecību un jaunradi energoefektivitātes un AER jomā, iespējams uzlabot Latvijas ekonomikas konkurētspēju un ieguldījumu ekoefektīvā, uz zināšanām balstītā ekonomikā, ka arī jaunu darba vietu radīšanā. Apgūstot koksnes koģenerācijas esošo potenciālu, ir iespējams vienlaicīgi palielināt arī elektroenerģijas ražošanu no AER. Jau šobrīd ir pietiekams saules un

vēja enerģijas izmantošanas potenciāls, un tas noteikti būtu jāattīsta jau nākamajā desmitgadē, ņemot vērā sagaidāmo uzstādāmās jaudas izmaksu kritumu un iespējas izkļēdētai enerģijas ražošanai. Neizmantotajās lauksaimniecības zemju platībās būtu iespējams audzēt biodegvielas ražošanai piemērotas enerģētiskas kultūras. Kā viens no potenciāliem AER būtu jāpēta un jāizmanto ģeotermālā un petrotermālā enerģija.

3) Energoefektivitātes pasākumi

Galvenais energoefektivitātes pasākumu veiksmes kritērijs ir samazināts siltuma un elektroenerģijas patēriņš un efektīvāka energoresursu izmantošana gan privātajā, gan valsts sektorā. Īpaši svarīgi ir veikt daudzdzīvokļu ēku, centralizēto siltumapgādes sistēmu, katlu māju un pārvades līniju renovāciju, lai samazinātu siltumenerģijas patēriņu un zudumus. Vēlams palielināt centralizētās siltumapgādes pieslēgumu skaitu, tādējādi uzlabojot centralizēto siltumapgādes sistēmu darbības efektivitāti.

4) Energoefektīva un videi draudzīga transporta politika

Lai samazinātos privātā autotransporta izmantošanas īpatsvars, primāri jāuzlabo sabiedriskā transporta kvalitāte un pieejamība, kā arī jāpalielina sabiedriskā transporta popularitāte sabiedrībā. Vienlaikus ar sabiedriskā transporta plūsmu un pakalpojumu palielināšanos un iespējamiem personīgā transporta lietošanas ierobežojumiem ir jāveido gājējiem un velosipēdistiem piemērota vide un infrastruktūra. Jāatbalsta pilotprojekti transporta infrastruktūras pielāgošanai vietēji saražotās biogāzes un biodegvielas izmantošanai.

LIAS piektās prioritātes – dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga apsaimniekošana – mērķis ir Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā.

Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni ir šādi:

1) Dabas kapitāla pārvaldība

Līdzšinējie tirgus mehānismi, politikas un atbalsta programmas nav bijušas efektīvas dabas kapitāla saglabāšanā un atjaunošanā. Lai situāciju mainītu, ir jāievieš dabas kapitāla pārvaldības pieeja ekosistēmu preču un pakalpojumu vērtības, dabas un antropogēnu radīto risku un zaudējumu identificēšanai un novērtēšanai. Šī pieeja paredz piesārņojuma un atkritumu plūsmu mazināšanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu un ekosistēmu pakalpojumu attīstību. Tā apvieno vides un ekonomikas aksiomas, ļaujot kombinēt dabas kapitāla pārvaldību ar ekonomisku lēmumu pieņemšanas un attīstības praksēm.

2) Tirgus instrumentu izveide

Pasaules pieredze rāda, ka tikai ar valsts pūliņiem vien nav iespējams novērst pieaugošo apdraudējumu dabai un tās sniegtajiem ekosistēmu pakalpojumiem. Papildus ir jārada tirgus dabas daudzveidību saglabājošām aktivitātēm. Valsts institūcijām ir jāievieš tirgus instrumenti, kas radītu ekosistēmu pakalpojumu un produktu tirgu un veicinātu tautsaimniecības koefektivitātes celšanos. Šie instrumenti ļautu attīstīt arī dažādus jaunus pakalpojumus, kas veicinātu uzņēmēju un zemes īpašnieku iesaisti dabas daudzveidības atjaunošanā, piesaistot privāto finansējumu dabas kapitāla saglabāšanai un atjaunošanai.

3) Dabas aktīvu kapitalizēšana

Ņemot vērā Latvijas salīdzinoši lielo dabas kapitālu ES valstu vidū, jāveido aktīva uzņēmējdarbības atbalsta politika dabas aktīvu kapitalizēšanai. Ilgtspējīga dabas kapitāla izmantošana var sekmēt Latvijas ka „zaļās” valsts tēla veidošanos. Tā ir iespēja veicināt eksporta un daudzu ekonomikas un jaunrades nozaru attīstību, piemēram, pakalpojumu industrijā – videi.

Draudzīgs tūrisms, atpūta, rekreācija un ārstniecība, veselīgas ēdināšanas pakalpojumi; lauksaimniecība – bioloģiskā lauksaimniecība un akvakultūra; ražošana – enerģijas ražošana no AER, dabīgas kosmētikas un medikamentu ražošana, koka izstrādājumu, māju un mēbeļu ražošana; radošajā industrijā – vides filmu un skaņu radīšana; augsto tehnoloģiju nozarēs – dabai draudzīgu tehnoloģiju radīšana. Latvijas dabas kapitāls paver iespēju attīstīt daudzveidīgu un eksportspējīgu „zaļo ekonomiku”.

4) Ilgtspējīga dzīvesveida veicināšana

Dabas daudzveidības samazināšanos un klimata izmaiņas lielā mērā veicina tieši mājāsaimniecības kā gala patērētāji. Cilvēku ekonomiskā aktivitāte un pārmērīgais patēriņš rada arvien lielāku siltumnīcas efektu izraisošu gāzu iekļūdi atmosfēra un arvien lielāku dabas resursu noplicināšanu. Dabas kapitālam rodas arvien jauni apdraudējumi, tostarp infrastruktūras un apbūves izplešanās un klimata izmaiņu negatīva ietekme. Lai mazinātu šādus apdraudējumus un saglabātu dabas daudzveidību, jāmobilizē sabiedrība un jāveicina cilvēku līdzdalība ekosistēmu saglabāšanā. Veicinot ilgtspējīgu dzīvesveidu, iespējams radīt dabas kapitālu saudzējošu sabiedrību.¹

■ **Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam²** (apstiprināts ar 2012. gada 20. decembra LR Saeimas lēmumu)

„Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam” (NAP2020) ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2020 ir cieši saistīts ar „Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam” (Latvija2030) un „Nacionālo reformu programmu stratēģijas „ES2020” īstenošanai” (NRP). [2] NAP2020 mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidēja termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem. Nacionālais attīstības plāns nosaka attīstības budžeta sadali, nevis bāzes budžetu, un tā ieviešanas instruments ir valsts un pašvaldību budžeta līdzekļi, Kohēzijas politikas un kopējās lauksaimniecības politikas fondi, citu Eiropas Savienības budžeta instrumentu investīcijas, kā arī Eiropas Savienības un citu ārvalstu finanšu palīdzības instrumenti un privātais finansējums. ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments. Šajā dokumentā ir ietverts nacionālās attīstības modelis – ekonomikas izrāviens katra Latvijas iedzīvotāja un valsts labklājības pieaugumam. NAP galvenais mērķis ir sekmēt līdzsvarotu un ilgtspējīgu Latvijas attīstību un nodrošināt valsts konkurētspējas paaugstināšanu citu valstu vidū, tā trīs prioritātes ir Tautas saimniecības izaugsme, Cilvēka drošumspeja un Izaugsmi atbalstošas teritorijas.

■ **Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.–2020. gadam**

Dokumentā kā prioritātes izvirzīti vairāki mērķi, kuru īstenošana nepieciešama, lai nodrošinātu veiksmīgu sabiedrības, ekonomikas un vides attīstību nākotnē. Mērķi ir noteikti tā, lai tie veidotu savstarpēji koordinētu darbību:

- veicināt Rīgas reģiona starptautiskās lomas pieaugumu gan Baltijas jūras baseina reģionā, gan Eiropā, veidojot ilgtspējīgu un visaptverošu attīstības politiku;
- veicināt Rīgas reģiona cilvēku potenciāla, spēju un sociālās aktivitātes pieaugumu, nodrošinot visiem pieejamu un kvalitatīvu veselības aprūpi, sociālo aizsardzību, zināšanu ieguvu u.c. pakalpojumus;
- konkurētspējīgas uzņēmējdarbības vides un tautsaimniecības attīstīšana, īpašu uzsvaru liekot uz inovāciju attīstību, zināšanām, pētniecību un moderno tehnoloģiju attīstību;
- efektīva sadarbības veidošana starp reģiona pašvaldībām, ar pārējiem Latvijas reģioniem un institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un uzņēmējiem, lai veicinātu kopīgu attīstību un izaugsmi;
- izveidot attīstību rosinošu reģiona satiksmes, komunikāciju, infrastruktūras, informācijas, enerģijas un vides infrastruktūru;
- izveidot drošu, ērtu un videi draudzīgu reģiona vietējo un starptautisko sasniedzamību;
- vietējā un starptautiskā tūrisma attīstība, kura ir balstīta uz vides un kultūrvēsturiskajām vērtībām;
- izveidot augstas kvalitātes veselīgu dzīves vidi, kā rezultātā tiktu sekmēta ilgtspējīga, daudzcentru apdzīvotuma sistēmas attīstība, harmonija ar dabas vidi un saskaņotas pilsētas lauku attiecības.

¹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, LR Saeima, 2010

² Šobrīd (2019. gada oktobris) tiek izstrādāts jauns Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2012.-2027. gadam

■ **Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam**

Definē pašvaldības politiku periodā līdz 2030. gadam, nosakot Ķekavas novada ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), stratēģiskos mērķus, ilgtermiņa prioritāros mērķus un telpiskās attīstības perspektīvu.

Ķekavas novads ilgtermiņā turpina attīstību šādos virzienos:

- Saliedēta un policentriska apdzīvojuma sistēma ar apdzīvojumiem vienojošu (kopēju) rekreācijas telpas struktūru;
- Pašvaldība ar augstu iedzīvotāju izglītības līmeni, nodrošinātām iespējām saņemt pirmsskolas, vispārējās izglītības, profesionālās ievirzes un mūžizglītības pakalpojumus savā dzīvesvietā;
- Ilgtspējīgas attīstības teritorija ar sociāli vienotu, drošu un kvalitatīvu dzīves un darba vidi;
- Pašvaldība ar pilsonisku sabiedrību un modernu, demokrātisku pārvaldi;
- Teritorija ar modernu pakalpojumu un tehnisko infrastruktūru, pievilcīgu vidi uzņēmējdarbības attīstībai.

Ķekavas novada teritorijas plānojuma risinājumi ir vērsti uz Ķekavas novada IAS noteiktās attīstības vīzijas „Zaļa mājieta dinamiskā pašvaldībā” un ilgtermiņa mērķu sasniegšanu. Teritorijas plānojums atbalsta stratēģijā uzsvērtās novada vērtības un attīstības prioritātes.

■ **Ķekavas novada attīstības programma 2014.–2020. gadam**

Tas ir vidējā termiņa plānošanas dokuments un detalizē rīcības ilgtermiņā izvirzīto mērķu sasniegšanai un finansējuma piesaistei.

Plānošanas dokuments ietver pašreizējās situācijas raksturojumu un SVID analīzi, apzinot un novērtējot novada rīcībā esošos resursus (vides, sociālos un ekonomiskos), raksturojot teritorijas attīstības tendences, kā arī identificējot novada funkcionālās saites. SVID analīze (stipro pušu, vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums) ir teritorijas attīstības perspektīvu izvērtējums, ņemot vērā pašreizējo situāciju.

Attīstības programmas stratēģiskajā daļā, ņemot vērā esošās situācijas analīzes rezultātus, ir formulēti novada attīstības vidēja termiņa mērķi un prioritātes. Prioritātēm ir definēti (kvalitatīvi un kvantitatīvi) vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti. Lai sasniegtu izvirzītos vidējā termiņa rezultātus, ir definēti rīcības virzieni.

Novadam ir noteikti šādi stratēģiskie attīstības mērķi:

- 1) **Attīstīts novada cilvēkresursu potenciāls (SM 1).** Vērsta uz veselīgu dzīvesveidu un ģimeniskām vērtībām orientēta demokrātiska, izglītota un integrēta sabiedrība. Mērķis saistīts ar iedzīvotāju dzīves un labklājības līmeni. Ekonomiskā attīstība veicinās jaunu darbavietu rašanos, ļaus paaugstināt novada iedzīvotāju dzīves līmeni, attīstīt sociālos pakalpojumus, piesaistīt teritorijai jaunus un uzņēmīgus cilvēkus.
- 2) **Ekonomisko aktivitāti un uzņēmējdarbību veicinoša vide (SM 2).** Balstīta uz zināšanām, inovācijām, ģeogrāfiski stratēģiskā novietojuma potenciāliem labvēlīga vide ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstībai. Mērķis saistīts ar novada kā administratīvi pastāvīgas, ekonomiski spēcīgas un konkurētspējīgas teritorijas attīstību. Pastāv visi priekšnosacījumi, lai veicinātu daudzveidīgu uzņēmējdarbību, attīstītu videi draudzīgu, uz zināšanām un jaunajām tehnoloģijām balstītu ražošanu un dažādus pakalpojumus, infrastruktūru.
- 3) **Kvalitatīva dzīvesvide novada iedzīvotājiem un viesiem (SM 3).** Kvalitatīva, vērsta uz dabas un kultūrvēsturisko resursu saudzīgu izmantojumu, dzīves vide novada iedzīvotājiem un viesiem. Mērķis saistīts ar dabas un kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību un racionālu apsaimniekošanu, apdzīvoto vietu teritoriju sakopšanu un apzaļumošanu, tūrisma attīstību.

Rīcības plānā uzskaitītas attīstības programmas ietvaros veicamās rīcības. Tās rīcības, kurām ir definēts nepieciešamais finansējuma apjoms, finansējuma avoti, rīcības uzsākšanas un pabeigšanas termiņš un atbildīgais, ir atsevišķi uzskaitītas investīciju plānā. Rīcības plānā ietverts arī attīstības programmas uzraudzības sistēmas apraksts.

4. VIDES PĀRSKATA IZSTRĀDE

4.1. STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA PROCEDŪRA UN IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra veikta teritorijas attīstības plānošanas dokumentam „Ķekavas novada teritorijas plānojums”, pamatojoties uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK noteikumiem Nr. 157, kā arī saskaņā ar 2017. gada 29. marta Vides pārraudzības valsts biroja Nr. 12 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Vides pārraudzības valsts birojs noteicis, ka plānošanas dokumenta un Vides pārskata projekts jānosūta izskatīšanai šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- Veselības inspekcijai;
- Dabas aizsardzības pārvaldei.

Plānošanas dokumenta izstrādātājam jānodrošina plānošanas dokumenta un Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizācija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Paziņojumu par sabiedrisko apspriešanu jānosūta Vides pārraudzības valsts birojam ievietošanai tā tīmekļa vietnē.

SIVN veikts plānošanas dokumenta izstrādes laikā, tā rezultāti apkopoti vienā Vides pārskatā.

Vides pārskats sagatavots balstoties Ķekavas novada teritorijas plānojuma informāciju par piedāvātajiem novada attīstības virzieniem, paredzētajām rīcībām un noteikto zemes lietošanas veidu un noteiktajām prasībām un aprobežojumiem būvniecībai un zemes izmantošanai. Pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 157, izstrādātājs ir informējis Vides pārraudzības valsts biroju par plānošanas dokumenta izstrādes uzsākšanu un konsultējies par Vides pārskatā iekļaujamās informācijas detalizācijas pakāpi un institūcijām, kurām jāiesniedz Vides pārskata projekts komentāru un priekšlikumu saņemšanai, kā arī par sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- **informācijas analīze** – tika analizēta Ķekavas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos un saistītajos plānošanas dokumentos ietvertā informācija, kā arī visa pašvaldības rīcībā esošā un publiski pieejamā informācija par vides stāvokli novada teritorijā;
- **ietekmju analīze** – tika analizēta teritorijas attīstības plānošanas dokumentā noteikto attīstības mērķu un plānoto darbību to sasniegšanai īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi, izstrādāti ieteikumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Vides pārskata sagatavošanā izmantota šāda informācija:

- Ķekavas novada pašvaldības rīcībā esošā informācija par vides stāvokli novadā;
- VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” publiskajās datu bāzēs (reģistros) pieejamā informācija par vides stāvokli;
- AS „Latvijas valsts meži” inventarizācijas dati;
- Lauku atbalsta dienestā pieejamā informācija;
- Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļa vietnē pieejamā informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.–2015. gadam un 2016.–2021. gadam;
- Citi publiski pieejamie pētījumi un informācija.

Jāatzīmē, ka Vides pārskata izstrādātājam bija grūtības ar vides informācijas ieguvu un datu pieejamību. Šobrīd neeksistē publiski pieejama valsts vides informācijas sistēma. Pārsvārā līdz šim iegūtie un uzkrātie dati par vides kvalitāti atrodas komersanta VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” rokās, par informācijas sniegšanu tiek prasīta nesamērīgi augsta maksa. Nav pieejama pilnīga vides monitoringa informācija, kas ļautu detalizēti izvērtēt vides stāvokli un tā izmaiņu tendences novada teritorijā. Izvērtējot pieejamo gaisa kvalitātes monitoringa posteņu izvietojumu jāsecina, ka to ir ļoti maz. Praktiski nav pieejama informācija par gaisa kvalitātes rādītājiem, trokšņa līmeņa rādītājiem, mūsdienu ģeoloģiskos

procesus raksturojošiem u.c. rādītājiem novada teritorijā, t.sk. nav pieejami dati par virszemes un pazemes ūdens līmeņu un kvalitātes izmaiņām, lai gan novada un tam piegulošajās teritorijās atrodas vairāki valsts monitoringa posteņi.

4.2. SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

Teritorijas plānojuma 1. redakcijas un Vides pārskata projekta publiskā apspriešana (*piezīme: normatīvajos aktos, kas nosaka SIVN un teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes procedūru, tiek lietoti atšķirīgi termini, attiecīgi – “sabiedriskā” un “publiskā” apspriešana; šajā nodaļā tiek lietots – “publiskā apspriešana”*) notika laika posmā no 2019. gada 18. marta līdz 29. aprīlim (ieskaitot), pamatojoties uz Ķekavas novada domes 2019. gada 7. marta lēmumu „Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma redakcijas nodošanu publiskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai”.

Paziņojums par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 1. redakcijas un Vides pārskata projekta publisko apspriešanu tika publicēts Ķekavas novada pašvaldības tīmekļa vietnē www.kekavasnovads.lv, kā arī pašvaldības informatīvā izdevuma „Ķekavas novads” 2019. gada 12. marta laidienā Nr. 3 (237).

Publiskās apspriešanas sanāksmes notika:

- 21. martā plkst. 18.00 Doles Tautas namā;
- 26. martā plkst. 18.00 Baložu vidusskolas Stikla zālē;
- 27. martā plkst. 18.00 Daugmales multifunkcionālajā centrā;
- 28. martā plkst. 18.00 Doles Tautas namā;
- 2. aprīlī plkst. 18.00 Baložu vidusskolas Stikla zālē;
- 3. aprīlī plkst. 18.00 Katlakalna Tautas namā;
- 9. aprīlī plkst. 18.00 Doles Tautas namā;
- 11. aprīlī plkst. 18.00 Doles Tautas namā.

Ar Ķekavas novada teritorijas plānojuma redakcijas un Vides pārskata projekta materiāliem bija iespējams iepazīties Ķekavas novada pašvaldībā, Ķekavas novada Baložu pilsētas pārvaldē, Ķekavas novada Daugmales pagasta pārvaldē, Ķekavas novada pašvaldības tīmekļa vietnē www.kekavasnovads.lv un Latvijas ģeotelpiskās informācijas portāla www.geolatvija.lv sadaļā „Teritorijas attīstības plānošana”.

Rakstiskus priekšlikumus varēja iesniegt (vai nosūtīt pa pastu):

- Ķekavas novada pašvaldībā (adrese: Gaismas iela 19 k-9-1, Ķekava, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV-2123);
- Ķekavas novada Baložu pilsētas pārvaldē (adrese: Uzvaras prospekts 1a, Baloži, Ķekavas novads, LV-2128);
- Ķekavas novada Daugmales pagasta pārvaldē (adrese: „Salnas”, Daugmale, Daugmales pagasts, Ķekavas novads, LV-2124);
- novads@kekava.lv – ar drošu elektronisko parakstu (e-parakstu) parakstītu dokumentu;
- Latvijas ģeotelpiskās informācijas portāla www.geolatvija.lv sadaļā „Teritorijas attīstības plānošana”.

4.3. SAŅEMTIE PRIEKŠLIKUMI, ATSAUKSMES UN TO ANALĪZE

■ Fiziskās un juridiskās personas

Publiskās apspriešanas laikā saņemti 98 iesniegumi ar fizisko un juridisko personu priekšlikumiem vai iebildumiem (un ~30 mutiski izteikti priekšlikumi vai iebildumi) par teritorijas plānojuma redakciju.

Nevienā no iesniegumiem nebija ietvertas atsauksmes vai priekšlikumi par Vides pārskatu. Priekšlikumi vai iebildumi attiecībā uz SIVN netika saņemti arī publiskās apspriešanas sanāksmju laikā.

2019. gada 30. maijā notika publiskās apspriešanas laikā saņemto priekšlikumu un institūciju atzinumu izskatīšanas sanāksme.

Izvērtējot saņemtos priekšlikumus, teritorijas plānojumā veikti pilnveidojumi un precizējumi. Pārsvārā izmaiņas saistītas ar TIAN teksta pilnveidošanu un atsevišķu prasību precizēšanu. Teritorijas plānojumā mainītas arī atsevišķu zemesgabalu funkcionālās zonas vai to robežas atbilstoši iesniegumos izteiktajiem priekšlikumiem, taču kopumā izmaiņas vērtējamas kā nebūtiskas, nav tādu, kas varētu radīt papildus negatīvu ietekmi uz vidi.

Kopsavilkums, t.sk. ziņojums par to ņemšanu vērā vai noraidīšanu, par saņemtajiem priekšlikumiem pievienots teritorijas plānojuma izstrādes dokumentācijai un netiek dublēti Vides pārskatā, ņemot vērā, ka tie neietver atsauksmes vai ieteikumus Vides pārskata pilnveidošanai.

■ Valsts un pašvaldību institūcijas, kapitālsabiedrības

Vides pārskata projekts kopā ar teritorijas plānojuma redakciju tika nosūtīts atzinuma saņemšanai 35 adresātiem – valsts institūcijām, pašvaldībām, kā arī tādiem uzņēmumiem kā AS „Latvijas valsts meži”, VAS „Latvijas Valsts ceļi”, AS „Latvenergo” u.c., t.sk. tika nosūtīts 4.1. nodaļā minētajām institūcijām (Valsts Vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei, Veselības inspekcijai un Dabas aizsardzības pārvaldei).

Kopskaitā tika saņemti 32 atzinumi par teritorijas plānojuma redakciju. Dabas aizsardzības pārvalde nesniedza atsevišķu atzinumu par Vides pārskata projektu – atzinums sniegts kopā ar atzinumu Ķekavas novada teritorijas plānojumam. Arī Veselības inspekcija sniegusi vienu atzinumu par abiem izstrādātajiem dokumentiem.

Saņemtajos atzinumos pausts pārsvārā pozitīvs viedoklis par teritorijas plānojuma risinājumiem, tajos ietvertās rekomendācijas ir izvērtētas un ņemtas vērā pilnveidojot teritorijas plānojuma redakciju.

Atzinumos par Ķekavas novada teritorijas plānojumu, papildus viedokli un nepieciešamos precizējumus Vides pārskata projektā sniedza Valsts meža dienesta Rīgas reģionālā virsmežniecība un AS „Latvijas valsts meži”.

Kā būtiskākās izmaiņas, kas veiktas pilnveidojot Ķekavas novada teritorijas plānojumu, minamas:

- Noteikta jauna funkcionālās zonas „Dabas un apstādījumu teritorija” apakšzona – DA3, tā noteikta Depkina muižas parka teritorijai, lai tajā nodrošinātu rekreācijas, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides u.tml. funkciju īstenošanu daļēji pārveidotās dabas teritorijā – parkā, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves;
- TIAN būtiski pilnveidotas prasības autoceļiem, ielām un piebraucamajiem ceļiem;
- TIAN pilnveidotas prasības zemes vienības sadalīšanai vai robežu pārkārtošanai.

Veiktās izmaiņas ir nebūtiskas no ietekmes uz vidi viedokļa. Pārsvārā tās ir redakcionālas, informāciju un prasības precizējoša rakstura, kas nemaina teritorijas plānojuma pamatnostādnes un risinājumus.

Atzinumu apkopojums un ziņojums par to ņemšanu vērā pievienots teritorijas plānojuma izstrādes dokumentācijai un netiek dublēti Vides pārskatā, ņemot vērā, ka tie praktiski neietver atsauksmes vai ieteikumus Vides pārskata pilnveidošanai.

5. ĶEKAVAS NOVADA ĪSS RAKSTUROJUMS

5.1. ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJA

Ķekavas novads atrodas Latvijas centrālajā daļā, kas sākas no Rīgas pilsētas dienvidu robežas un vairākus kilometrus stiepjas gar Daugavu. Novads ietilpst Rīgas plānošanas reģionā, un robežojas ar septiņām pašvaldībām – Rīgas pilsētu, Salaspils, Ikšķiles, Ķeguma, Baldones, Ozolnieku un Olaines novadu.

Novads izveidots 2009. gada 1. jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot Baložu pilsētu, Ķekavas pagastu un Daugmales pagastu.

Novada platība ir 2018. gadā ir 275,16 km², no kuriem 202,30 km² ir Ķekavas pagasts, 65,73 km² Daugmales pagasts un 7,13 km² Baložu pilsēta.³

Ķekavas novada administratīvais centrs ir Ķekavas ciemā ar administratīvajām pārvaldēm Baložu pilsētā un Daugmales ciemā.

■ Apdzīvojuma struktūra

Novada apdzīvojuma struktūru veido Baložu pilsēta, ciemi, viensētu un viensētu grupu apbūve. Ciemi, kam noteikts ciema statuss – Ķekava, Daugmale, Valdlauči, Rāmava, Krustkalni, Lapenieki, Katlakalns, Alejas, Krogsils, Skujnieki, Vimbukrogs, Odukalns, Jaunsils, Plakanciems, Mellupi, Dzērumi, Jenči, Saulgoži, Pulkarne, Bērzmēte un Dzintari.

Pašreizējā situācijā novada teritorija kopumā vērtējama kā ļoti atšķirīga ne tikai pēc telpiskās struktūras, bet arī pēc apdzīvojuma formām. Kompakts apdzīvojums raksturīgs Baložu pilsētai un Ķekavas ciemam. Ciemi, kas atrodas novada ziemeļu daļā, ir jau izveidojusies piepilsētai raksturīga, salīdzinoši blīva apbūve un ielu tīkls, bet ciemi, kas atrodas nomaļus – galvenokārt raksturīga lauku apbūves ainava, ar retāku vai blīvāku viensētu izvietojumu. Lielā daļā ciemu, iepriekšējos 10-20 gados plānotā apbūves intensitāte nav īstenojusies un apdzīvojumu veido atsevišķas mājsaimniecības vai to grupas. Atšķirīga apbūves struktūra, blīvums un vide ir vēsturiskajos dārzkopības sabiedrību ciemos, kuros ir tendence pieaugt apbūves blīvumam un intensitātei, teritorijas pārvēršot par patstāvīgām dzīves vietām.

■ Apdzīvojums

Ķekavas novadā 2019. gada sākumā bija 24 477 iedzīvotāju. Pēdējos gados Ķekavas novadā novērojama pozitīva tendence iedzīvotāju skaitam pieaugt. Novada teritorijā iedzīvotāju izvietojums ir nevienmērīgs – visvairāk iedzīvotāju dzīvo Ķekavā (iedzīvotāju skaita ziņā Ķekavas pagasts ir lielākais Latvijā) un Baložos, Katlakalnā un Valdlaučos. Novadā iedzīvotāju blīvums ir 84,19 cilv./km², no kaimiņu pašvaldībām lielāks iedzīvotāju blīvums 2018. gadā ir tikai Rīgas un Salaspils pašvaldībās.

■ Teritorijas attīstība

Teritorijas attīstības indekss 2018. gadā Ķekavas novadam bija 1,522, pēc ranga novads no 110 novadiem ierindojas 5. vietā⁴.

Ķekavas novads tiek uzskatīts par saimnieciski aktīvu novadu, kur uzņēmējdarbība attīstās vairākos virzienos – gan ražošanas, gan pakalpojumu sniegšanu jomā.

■ Transporta infrastruktūra

Ķekavas novads atrodas ļoti nozīmīgā transporta infrastruktūras krustpunktā – tajā krustojas divas Transeiropas transporta tīkla (TEN-T) maģistrāles, t.i., Ziemeļu-dienvidu 1. koridors (Via Baltica vai E-tīklā (E67)) un Rietumu-austrumu koridors, kas vienlaikus ir valsts galvenie autoceļi A7 (Rīga-Bauska-Lietuvas

³ Datu aktualizācijas avots: Reģionālās attīstības indikatoru modulis, www.raim.gov.lv. Saskaņā ar Valsts zemes dienesta datiem, 2018. gadā Ķekavas novada kopplatība ir 275,19 km²

⁴ Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Novadu attīstības līmeņa indeksi pēc 2018. gada datiem, www.vraa.gov.lv

robeža) un A5 (Rīgas apvedceļš-Salaspils-Babīte). Saikni ar Rīgu un Daugavas labo krastu labi nodrošina esošie tilti Rīgā (Dienvidu tilts) un Rīgas HES tilts.

Ķekavas novadā esošos apdzīvojuma centrus ar lauku teritorijām saista valsts galvenie un vietējie autoceļi, kuru konfigurācija kopumā nodrošina pietiekamu sasniedzamību, tomēr ne visu autoceļu tehniskā kvalitāte ir apmierinoša. Salīdzinoši labi attīstīts ir arī ielu tīkls, taču to izbūve un izveidojušais sazarojums nereti izraisa problēmas, kas primāri attiecināms uz privāto ielu un ceļa servitūtu izmantošanas un apsaimniekošanas problēmām.

Novadā ir salīdzinoši labi attīstīts vietējo ceļu un ielu tīkls, taču pastāv dažas problēmas. Ielu tīkls Ķekavas novadā veidojies haotiski (vadoties pēc reālās situācijas dotajā brīdī), detālplānojumu stihiskas realizācijas gaitā, kā rezultātā ir problēmas ar ielu fizisko savietojamību, aprobežojumiem ielu sarkanajās līnijās, māju nosaukumiem un numerāciju utt. Pamatojoties uz Centrālās statistikas pārvaldes datubāzes datiem, 2016. gadā tikai 44 % no pašvaldību ielu kopgaruma ir asfaltbetona vai ar citu bitumizētu segumu, attiecīgi pārējie 56 % pašvaldību ielu ir ar šķembu un grants segumu, kas vairāk ir novērojams lauku teritorijās. Vietējo ceļu stāvoklis ir krietni sliktākā tehniskā stāvoklī – ietves ir šauras, trūkst veloceliņu utt.

Tāpat jaunu apbūves teritoriju stihiskas veidošanās rezultātā pazeminājusies satiksmes drošība uz valsts galvenajiem autoceļiem, ievērojami paaugstinājusies satiksmes intensitāte, kas saistīts ar to, ka iedzīvotāju darba vieta galvenokārt ir Rīgā, tādējādi ceļš uz mājām Ķekavas novadā tiek veikts ar vieglajām automašīnām. Vietējas nozīmes ceļu pieslēgumi pie valsts galvenajiem autoceļiem tiek izmantoti kā piekļuves veids uz jaunajām apbūves teritorijām, tā rezultātā tiek veikti manevri, kas samazina satiksmes drošību – strauja bremzēšana, nogriešanās pa kreisi, izbraukšana uz valsts galvenajiem ceļiem no vietējas nozīmes ceļiem u.tml.

Ķekavas novada attīstības programma un tajā iekļautais Investīciju plāns, paredz realizēt vairākus ielu un ceļu pārbūves projektus, lai uzlabotu seguma kvalitāti, ielu apgaismojumu.

Attīstīt esošos ceļu tīklus un izbūvēt jaunus, lai uzlabotu Ķekavas centra sasaisti ar blakus esošajiem ciemiem (Krogsils, Skujnieki, Jaunsils, Odukalns, Vimbukrogs) un plānoto staciju Ķekavas iekšējais gājēju un veloceliņu tīkls cieši saistīts ar ciema publiskās ārtelpas struktūru un plānotajiem attīstāmajiem ciema centriem. Lai paredzētais ceļu tīkls pilnvērtīgi darbotos, tam nepieciešama arī sasaiste ar blakus esošajiem ciemiem un maģistrāliem ceļu tīkliem. No Rīgas puses paredzēts veloceliņš, kas tiks izveidots A7 šosejas pārbūves ietvaros.

Ķekavas novadu skars ļoti lielu nacionāla mēroga transporta infrastruktūras objektu izbūve tuvākajā nākotnē. Tas būtiski mainīs un arī sadalīs novada kopējo teritoriju, līdz ar to būtiski ir integrēt šos transporta infrastruktūras objektus novada teritorijā tā, lai tie nepasliktinātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti un neierobežotu iedzīvotāju vietējo mobilitāti.

Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādē ņemti vērā šādu perspektīvo transporta infrastruktūras objektu risinājumi:

- Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnija *Rail Baltica*; Paredzētajai darbībai Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas „Rail Baltica” būvniecība ir pabeigta ietekmes uz vidi novērtējuma process. 2016. gada 03. maijā ir izdots Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr. 5. Savukārt 2016. gada 24. augustā izdots MK rīkojums Nr. 467 „Par Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Rail Baltica būvniecībai paredzētās darbības akceptu”;
- E67/A7 Ķekavas apvedceļš; Paredzētajai darbībai Valsts galvenā autoceļa A7 Rīga – Bauska – Lietuvas robeža (Grenctāle) posma no ~7,90 km līdz ~25,0. 2017. gada 03. martā Vides pārraudzības valsts birojs izdevis km apvedceļa (Ķekavas apvedceļa) būvniecība (VAS „Latvijas Valsts ceļi”) ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums atzinumu Nr. 5. Ķekavas novada dome akceptējusi paredzēto darbību (Ķekavas novada dome 2017. gada 9. marta lēmums 2.§ 23, protokols Nr. 4.);
- A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma no km 11.6 (A7) līdz km 39.6 (A9) pārbūves iespējamības izpēte;
- E67 Via Baltica posms A4 (Saulkalne) – Bauska (Āre) attīstības izpēte.

5.2. SAIMNIECISKĀ DARBĪBA ĶEKAVAS NOVADĀ

Saskaņā ar LURSOFT datiem, novadā kopumā reģistrēti 1144 uzņēmumi 182 nozarēs. Visvairāk – 26 uzņēmumi nekustamā īpašuma apsaimniekošana un iznomāšana, 16 – grāmatvedības konsultācijas uzņēmumi, 14 uzņēmumi nodarbojas ar automobiļu tehnisko apkopi, ir mežsaimniecības, būvniecības, kravu pārvadājumu, dažādu konsultāciju uzņēmumi, lauksaimnieciskās ražošanas, sabiedriskās ēdināšanas u.c.

1. tabulā norādīti tie novadā esošie uzņēmumi, kuriem, atbilstoši LURSOFT datiem, ir lielākais apgrozījums 2017. gadā.

1. tabula. Uzņēmumi Ķekavas novadā ar lielāko apgrozījumu 2017. gadā

Datu avots: LURSOFT dati

Nr. p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums, EUR	pret 2016	pret 2015	pret 2014
1.	SIA „MAXIMA Latvija”	723,053,931.00	5%	5%	8%
2.	SIA „Sanitex”	303,355,431.00	15%	20%	22%
3.	SIA „Baltic Sales Network”	91,838,605.00	12%	15%	26%
4.	AS „Putnu fabrika Ķekava”	69,313,280.00	12%	25%	70%
5.	SIA „Baltic Logistic Solutions”	59,571,424.00	49%	68%	76%
6.	SIA „DOJUS Latvija”	30,196,499.00	17%	46%	2.29 reizes
7.	SIA „C.T.CO”	24,991,855.00	6%	31%	47%
8.	SIA „Officeday Latvia”	20,377,759.00	1%	20%	28%
9.	SIA „Latvijas Neatkarīgo Tirgotāju Kooperācija”	19,392,256.00	-3%	-3%	2%
10.	SIA „Arbor Medical Korporācija”	16,869,549.00	21%	-8%	24%
11.	SIA „ACA Timber”	16,697,308.00	23%	-1%	-7%
12.	SIA „AKVEDUKTS”	15,276,465.00	7%	1%	0%
13.	SIA „Lofbergs Baltic”	15,124,912.00	7%	10%	4%
14.	SIA „KRŪZA”	14,566,203.00	5%	-5%	-9%
15.	SIA „ADUGS Production”	14,132,189.00	-4%	-5%	3.67 reizes
16.	SIA „TRIALTO LATVIA”	9,655,536.00	1%	-8%	-8%
17.	SIA „ELKO”	9,017,151.00	13%	-9%	-13%
18.	SIA „SEB līzings”	8,738,903.00	6%	8%	11%
19.	SIA „CrossChem”	8,345,686.00	43%	71%	3.05 reizes
20.	SIA „Kalnakrogs”	7,815,802.00	15%	18%	16%

Starp tiem jāmin arī Ķekavas novada lielākais un zināmākais uzņēmums „Putnu fabrika „Ķekava””. Ķekavas novadā šis ir vienīgais uzņēmums, kura darbība atbilst A kategorijas piesārņojošajai darbībai. VVD Lielrīgas RVP ir izsniegusi Atļauja Nr. RI11IA0009 A kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai. Putnu fabrikas „Ķekava” pamatakmens tika ielikts 1964. gadā. 1974. gadā tika pabeigta fabrikas pirmā kārtā 77 ha lielā teritorijā. Putnu fabrika darbu uzsāka 1967. gada rudenī kā valsts uzņēmums – lielākā šauri specializētā putnu gaļas ražotne republikā un Baltijā, kas balstīta uz rūpnieciskiem pamatiem. 1995. gadā putnu fabrika „Ķekava” pārveidota par slēgtu akciju sabiedrību, kuras akcionāri ir valsts, citas statūtsabiedrības, fiziskās personas un pensiju fonds. Uzņēmuma galvenie darbības virzieni ir šādi:

- cāļu audzēšana,
- putnu pārstrāde,
- putnu gaļas un to izstrādājumu ražošana,
- kravu pārvadājumi,
- siltumenerģijas ražošana,
- ūdens ieguve.

Atļaujā ietvertas prasības vides monitoringa veikšanai, kā arī nosacījumi, kas ievērojami veikto darbību.

Novadā ir 12 uzņēmumi, kuru darbība atbilst B kategorijas piesārņojošajai darbībai, tiem ir spēkā esošas Atļaujas B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai.

Jaunajā Ķekavas novada teritorijas plānojumā nav paredzēta jaunu rūpniecisko objektu, kuriem piemērojama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra vai saņemamas A vai B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas izveide. Rūpnieciskajās teritorijās šādu darbību attīstība ir iespējama, taču šobrīd nav informācijas, ka tādas tiktu plānotas.

Jaunajiem nacionālas un reģionālas nozīmes transporta infrastruktūras objektiem saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums.

6. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA UN DABAS RESURSU APRAKSTS

6.1. ĶEKAVAS NOVADA RELJEFS UN ĢEOMORFOLOĢISKĀ UZBŪVE

Latvija, t.sk. Ķekavas novads, atrodas Austrumeiropas līdzenumā. Zemes virsma te veidojusies pēdējā Latvijas apledošanas laikā. Latvijas reljefa lielformas ir augstienes un zemienes. Tās atšķiras ar augstumu virs jūras līmeņa un reljefa saposmju. Par zemiņu un augstieņu robežu tiek uzskatīta 90 m horizontāle, zemienes aizņem 60 %, bet augstienes — 40 % no valsts teritorijas.

Ķekavas novada lielākā daļa pēc ģeomorfoloģiskās rajonēšanas shēmas atrodas Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenumā, Tīreļu līdzenumā ar raksturīgu līdzenu vai viļņoti līdzenu reljefu (zemes virsas augstuma atzīmes 7-12 m vjl.), bet novada austrumu daļa un Daugmales pagasts – Upmales paugurlīdzenumā ar salīdzinoši izteiktāku viļņota līdzenuma reljefu (zemes virsas augstuma atzīmes 10-58,8 m vjl. (Pakalni kalns)) Teritorija ir viegli viļņota, līdzena, virs tās paceļas kāpu grēdas un masīvi, kuru augstums parasti mainās no dažiem metriem līdz 10-15 metriem.

Reljefa iepakās izveidojušies purvi un ezeri.

Biežāk sastopamie augsnes tipi ir velēnpodzolētās glejaugšnes un tipiski podzolētās augsnes.

Leduslaikmetā Latvijas teritorijai vairākkārt no ziemeļiem uzvirzījās kontinentālais ledājs, bet Ķekavas novada teritorijā konstatēti tikai pēdējā apledošanas nogulumi. Kūstot un atkāpjoties ledājam, tā priekšā izveidojās lieli sprostezeri, kuros nogulsņējas smilšaini un granšaini nogulumi, bet dziļākajās vietās arī mālaini un putekļaini nogulumi.

6.2. AINAVAS UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS

Ainavas – tā ir mūsu apkārtnē. Ainavas ir gan mantojums no iepriekšējām paaudzēm, gan dzīves un darbības vieta pašreiz novada teritorijā dzīvojošajām paaudzēm. Tas nozīmē, ka jārunā par katra cilvēka, zemes īpašnieka vai apsaimniekotāja reālu piedalīšanos ainavu dzīvē – to aizsardzībā, kopšanā, veidošanā. Turklāt ainavas ir nozīmīgs cilvēku dzīves kvalitātes nosacījums. Tās ir arī vērtīgs nemamais attīstības resurss, ekonomiskās attīstības faktors/dzinulis, kas novadam var piesaistīt cilvēkus, jaunus darbības veidus.

Ainavas nav bezpersonisks veidojums, tā veidojas dabas un sabiedrības mijiedarbībā un tās neatņemama daļa ir reāls cilvēks, ne tikai bijušās paaudzes, kuru saimnieciskā un dzīves darbībā veidojušās mūsdienu ainavas, bet arī pašreiz tajās mājotās paaudzes. Var teikt, mēs esam aktīvs, darbīgs ainavas elements, un no mūsu attieksmes un darbības atkarīga ne tikai mūsu dzīve, bet arī ainavu attīstība, ainavu nākotne.

Tie ir apstākļi, kas mūsu dienās liek pievērsties ainavām, saprast to daudzpusīgo nozīmi cilvēku un sabiedrības dzīvē, kā arī uzņemties rūpes un atbildību par katras vietas ainavām – tajās esošo vērtību saglabāšanu, turpmāko attīstību un pārvaldību.

Tomēr gadījumos, kad runa ir par dažādām prakses jomām, nepieciešams kāds stabilāks pamats, uz kā balstīt ainavas sapratni. Par labu vienošanās pamatu plānošanā un citās prakses jomās var uzskatīt vārda ainava skaidrojumu Eiropas ainavu konvencijā. Proti – „ainava nozīmē teritoriju tādā nozīmē, kā to uztver cilvēki un kas izveidojusies dabas un/vai cilvēku darbības un mijiedarbības rezultātā.”

Būtiskais šajā formulējumā ir tas, ka vienkopus minētas trīs lietas: (1) ainava kā teritorija/telpa, (2) cilvēku uztvere šodien, bet tās var būt arī atmiņas, (3) dabas un cilvēka mijiedarbība kā ainavas tapšanas un pastāvēšanas nosacījums.

Atzīstot, ka ainavām ir nozīmīga loma mūsdienu sabiedrības pastāvēšanas un attīstības procesos, nepieciešams veidot mērķtiecīgu ainavu politiku.

Vērtējot dabas veidoto ainavu, Ķekavas novadā pārsvarā izplatīts viļņots līdzenums.

Ķekavas novadā līdz šim nav veikta visaptveroša ainavu novērtēšana, taču vispārīgs priekšstats par ainavu novadā ir izveidojies – tās aptver gan dabiskās, gan cilvēka darbības rezultātā radītās (antropogēnās) ainavas.

Nozīmīgs dabiskās ainavas veidotājs objekts ir Daugavas krasti. Vērtīgākās dabiskās novada ainavas veidojas Daugavas lejteces nepārveidotajā posmā ar izteiktu ieleju starp Ķekavas teritoriju un Doles salu.

Unikāls ainavas elements ir Daugavas mākslīgais uzstādinājums – Rīgas HES ūdenskrātuve un uzpludinātie Daugavas krasti Daugmalē, kur uzbēruma – Rīgas HES dambja – ainava ir iespaidīga mākslīgi veidota plastiska zemes forma. Šī ainava ir unikāla, jo tā apvieno dabiskos un mākslīgos ainavu veidojošos faktoros.

Pārējā Ķekavas novada lauku teritorijā viļņotā līdzenumā vērojama mozaikveida ainava ar meža, purvu un izteiktu lauku apvidus ainavām, kas mijas ar savrupmāju apbūves ainavām.

Novada teritorijas apbūves (urbānajā) ainavā ir izteikta policentriskās apbūves tendence, kur apdzīvoto vietu centrālajās daļās dominē daudzstāvu apbūve, ko nosaka Rīgas pilsētas tuvums un automaģistrāles. Savukārt plašās teritorijās vērojama vienstāvu apbūves ainava.

Plānojot saimniecisko darbību un apbūvi vizuāli jutīgajās teritorijās, izstrādājams ainavu dizaina plāns, kurā paredz pasākumus raksturīgās meža ainavas, dabisko biotopu, saudzes kvartālu, mikroliegumu un savdabīgo meža struktūrelementu (koku, kāpu, lauču, smiltāju) aizsardzībai un saglabāšanai.

6.3. KLIMATISKIE APSTĀKĻI

Latvijas klimatu lielā mērā nosaka tās teritorijas atrašanās mērenajā klimata joslā Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē. Tā rezultātā Latvijā valda maigs un mitrs klimats un vērojama izteikta četru gadalaiku maiņa. Debesis bieži ir apmākušās, vidēji 160-180 dienas gadā. Vidējais nokrišņu daudzums svārstās no 574 līdz 691 mm gadā.

Visai valsts teritorijai kopīgās klimata iezīmes nosaka galvenie klimata veidotāji faktori: saules starojums jeb radiācija un atmosfēras cirkulācija Atlantijas okeāna ziemeļu daļā. Latvijas klimatu ietekmē tās ģeogrāfiskais stāvoklis un teritorijas samērā līdzenais reljefs, kas ļauj ieplūst dažādu virzienu atšķirīgām gaisa masām. Latvijā valdošie ir rietumu virzienu vēji. Gaisa masu kustība nosaka atmosfēras cirkulāciju virs Latvijas teritorijas un laika apstākļu atšķirības gada laikā. Valdošās ir mēreno platuma gaisa masas (pārsvarā – jūras, retāk – kontinentālās). Bieži vien laika apstākļus ietekmē arī arktiskās gaisa masas.

Latvijai, tāpat kā pārējām Baltijas valstīm, raksturīga bieža gaisa masu maiņa. Atmosfēras frontes bieži pavada stipri vēji, tāpēc rudenī vērojams vētru maksimums, februārī – puteņu maksimums, bet jūlijā – vislielākais nokrišņu daudzums un visvairāk dienu ar pērkona negaisu.

Ģeogrāfiskais platums ir galvenais klimatu veidojošais faktors – no tā atkarīgs saules radiācijas daudzums, ko saņem Zemes virsa. Arī dienas garums dažādos gadalaikos atkarīgs no vietas ģeogrāfiskā platuma. Ziemā saule paceļas 9-10 virs horizonta un dienas garums ir 6-7 stundas. Vasarā Saule paceļas līdz 55-57° virs horizonta, bet dienas garums ir 17-18 stundas. Šāda atšķirība saules augstumā virs horizonta un dienas garums ir cēlonis saules radiācijas pieplūduma nevienmērīgam sadalījumam pa gadalaikiem. Zemes virsu sasniedz ne tikai tiešie saules stari – tiešā radiācija, bet arī daļa atmosfērā izkliedētās radiācijas, jo Latvijā bieži vien ir apmācies laiks. Tādējādi katrs Latvijas valsts virsas kvadrācentimetrs saņem tikai apmēram 80 kcal gadā – trešo daļu no Saules radiācijas pieplūduma. Tikai 20 % no šī siltuma tiek patērēti gaisa sasildīšanai, 80 % – nokrišņu iztvaicēšanai, kas pietiek, lai iztvaikotu tikai 50 % nokrišņu. Tāpēc Latvijā ir pārlietu mitrs un notiek teritorijas pārpurvošanās process.

Ķekavas novadā klimata veidošanā svarīga nozīme ir Atlantijas okeāna mēreno platuma grādu gaisa masām, kas saistītas ar aktīvu ciklonisko darbību, tādēļ bieži ir nokrišņi un apmācies laiks. Vasaras ir relatīvi vēsas. Aptuveni 220 dienas gadā novadā valda jūras gaisa masas. Saules leņķa maksimums ir 22. jūlijā, 56,4°, bet zemākais 22. decembrī, tikai 9,6° virs horizonta.

Atlantijas okeāna gaisa masu ietekmē ziemā ir raksturīgi atkušņi, pat līdz 10 dienām mēnesī. Sala periodi parasti sākas decembra vidū un turpinās līdz februāra beigām. Ļoti aukstas ziemas pēdējos 50 gados bijušas 1939./1940., 1941./1942., 1955./1956., 1978./1979., 1984./1985., 1986./1987. gados. Vasarā gaisa temperatūra galvenokārt no +5, +15 grādiem naktī līdz +20, +25 grādiem dienā. Dienakts temperatūras amplitūda sasniedz 8-10 grādus, reizēm pat 20 grādus. Periods, kad vidējā diennakts temperatūra pārsniedz +15 grādus nav garš, no jūnija vidus līdz augusta beigām. Karsts laiks, kad vidējā

diennakts temperatūra pārsniedz +25 grādus, maksimāli iespējams 7-9 dienas vasarā (1936., 1939. gadi). Pavasaris ir auksts un ieldzis, bet rudens silts un garš.

Veģetācijas periods, kad diennakts vidējā temperatūra +5 °C vai augstāka, novadā sākas vidēji 14. aprīlī un ilgst 192 dienas, augu augšanas aktīvais periods (temperatūra +10 °C vai augstāka) – 144 dienas. Salnas parasti beidzas ap 25. aprīli, bet atsevišķos gados var būt vēl 15. maijā (1927. gads). Agrākās rudens salnas reģistrētas 1906. gada 26. septembrī. Apkures sezona, kad diennakts vidējā gaisa temperatūra ir +8 °C vai zemāka, parasti sākas oktobra pirmajā dekādē un ilgst vidēji 204 dienas.

Mēreno platuma grādu jūras gaisa masas valda vidēji 179 dienas gadā. Aukstajā gadalaikā tās bieži rada atkusni, bet dažos gados padara stipri maigāku pat visu ziemu. Vasarā tās atnes vēsu, mākoņainu un lietainu laiku. Sevišķi vēsa un lietaina bija 1974. gada vasara. Ciklonu maksimums vērojams rudenī – 55 dienas, vasarā – 41 dienu. Reizēm 50-60 dienas gadā ieplūst arktiskās gaisa masas, kas izraisa strauju gaisa temperatūras pazemināšanos, bet ziemā stipru salu ar temperatūrām zem –30 °C. Tomēr parasti tas nesaglabājas ilgāk par 2-3 dienām. Dienvidu cikloni no Vidusjūras un Melnās jūras dažreiz vasarā atnes tropiskās gaisa masas. Ik gadu vidēji 160-180 dienas valda anticikloni. Tad parasti ir sauss un skaidrs laiks. Ziemā tie stipri pazemina temperatūru, bet vasarā ir cēlonis ilgstošam karstumam. Anticiklona ietekmē sevišķi sausa un karsta bija 1972. gada vasara. Gada laikā novadam vidēji pāri iet 170-180 dažādas atmosfēras frontes. Ar tām saistās vēja pastiprināšanās, nokrišņi, pērkona negaisi, krusa, puteņi. Ziemā siltās atmosfēras frontes izraisa atkalu, miglu un smidzinošu lietu.

Atmosfēras spiediena maksimums ir oktobris – marts, bet minimums jūlijs – augusts. Atmosfēras spiediens dažkārt mainās ļoti strauji – diennaktī par 7-8 hPa (5,25-6 mm), bet aktīvu ciklonu darbības laikā pat par 25-40 hPa (18,75-30 mm).

Ar atmosfēras spiediena maiņām saistīti vēja apstākļi. Aukstajā gadalaikā (oktobris – marts) valdošie ir D vēji (janvārī un februārī DA vēji), bet no maija līdz augustam – DR, R, ZR un pat Z vēji (visbiežāk ZR) vēji. Retāk vērojami ZA un A vēji, kas ziemas mēnešos atnes no Krievijas Eiropas daļas centrālajiem rajoniem aukstās gaisa masas. Ziemā ar R vējiem no Atlantijas okeāna ieplūst silts gaiss, bet vasarā vēsāks un mitrāks nekā kontinentālajos rajonos. Vasarā siltāki ir DA vēji, tiem līdzīgi ieplūst sasilušais gaiss no kontinentālajiem rajoniem. Vislētākie ir ZA vēji, bet stiprākie gan ziemā, gan vasarā un rudenī ir ZR vēji. Lielāks vēja ātrums ir aktīvākās cikloniskās darbības periodā rudenī un ziemā. Stipri vēji – 15 m/s un vairāk bieži ir rudenī, vismazākais vēja ātrums ir no maija līdz septembrim un arī ziemas beigās, februārī un martā.

Relatīvais gaisa mitrums vismazākais ir pavasarī (vidēji mēnesī 71 %), bet vislielākais rudens beigās un ziemā (86-87 %). Relatīvā mitruma diennakts gaitā maksimums ir no rīta pirms saules lēkta, bet minimums, gaisam ar vien vairāk sasilstot, pēcpusdienā. Vasarā relatīvais mitrums var samazināties dienā līdz 30 % un mazāk, bet tik sausas dienas caurmērā ir tikai četras gadā. Paaugstināts relatīvais mitrums (virs 80 %) var būt 130 dienas gadā. Vissausākais mēnesis Rīgā bija 1965. gada aprīlis, kad vidējais mēneša relatīvais gaisa mitrums nepārsniedza 59 %.

Valdošo jūras gaisa masu ietekmē, nokrišņu daudzums novadā ir liels – aptuveni 700 mm gadā. 72 % no kopējiem gada nokrišņiem ir lietus, 16 % gadījumu snieg sniegs, pārējie ir jauktā tipa nokrišņi. Visvairāk nokrišņu ir vasaras mēnešos, no jūnija līdz septembrim izkrīt 46 % no kopējā nokrišņu daudzuma. Maksimums ir novērojams jūlijā (13 %) un augustā (12 %), mazāk ziemā (decembris līdz februāris – 19 %) un sevišķi maz pavasara sākumā (marts – 4,8 %). Vasarā kopējais nokrišņu ilgums var būt 60-65 stundas, bet ziemā 100-180 stundas.

Sniega sega novadā parasti izveidojas decembra beigās un noturas līdz marta trešajai dekādei. Dažos gados sniega sega izveidojas jau novembra vidū, bet pirmais sniegs var uzkrīst pat septembrī (1986. gads). Siltā ziemā, piemēram 1951./1952. gada ziemā, sniega sega var izveidoties tikai janvāra beigās. Visagrāk sniegs nokūsis 1910. gada 7. februārī, bet visvēlāk 1927. gada 12. maijā. Bieži mēdz būt atkušņi, tāpēc sniega sega nav bieža: 1-20 cm. Puteņu maksimums ir janvāris un februāris, kad tas vidēji tiek novērots 5 dienas mēnesī. Caurmērā tas ilgst 6 stundas.

Augsnes sasalums ir atkarīgs no sniega segas biezuma, augsnes īpašībām, mitruma apstākļiem un gaisa temperatūras. Zeme sāk sasalt vidēji decembra trešajā dekādē, bet atkūst aprīļa pirmajās desmit dienās. Izveidojoties normālam sniega segas biezumam ap 10-15 cm, zemes sasaluma dziļums ziemas beigās

sasniedz vidēji 48 cm. Ja sniegu patstāvīgi attīra, zeme sasalst intensīvāk un sasaluma dziļums sasniedz 85 cm. Bargā ziemā ar plānu sniega segu, augsne var sasalt vairāk nekā 1 metra dziļumā, kā tas notika 1946./1947. gada ziemā.

Aukstā gadalaikā, kad ir liels gaisa mitrums un temperatūra strauji mainās, bieži veidojas atkala un sarma.

Pērkona negaiss vidēji ir 22 dienas gadā, galvenokārt vasarā. Visbiežāk pērkona negaiss ir novērots 1972. gadā, 36 dienas. Negaiss siltā ziemā iespējams visu gadu, bet decembrī aptuveni 1 reizi 10 gados, februārī un martā – 1 reizi 20 gados. Parasti tas ilgst no 30 minūtēm līdz 2 stundām. Visbiežāk negaiss vērojams pēcpusdienā vai vakarā, retāk no rīta. Parasti negaisu pavada spēcīgas lietusgāzes, brāzmais vējš, strauja temperatūras pazemināšanās, retāk krusa, īpaši spēcīgas vēja brāzmas – vētra, triecienvētras, bet ļoti retos gadījumos ir iespējami arī lokāli virpuļviesuļi.

Krusa ir samērā reta parādība. Tā veidojas aptuveni 2 dienas gadā, maksimums 7 dienas. Visbiežāk tā aptver tikai nelielu teritoriju.

Migla novadā ir iespējama visu gadu, vidēji 44 dienas, maksimums 60 dienas. Visvairāk miglainu dienu ir no oktobra līdz martam (59 %), mazāk laika posmā no maija līdz jūnijam. Rudenī un ziemā migla ir aptuveni 5 stundas, ar maksimumu 8 stundas, vasarā vidēji 3 stundas. Migla veidojas galvenokārt naktī.

6.4. ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE

Ģeoloģiskā uzbūve un zemes dziļu resursi ir būtisks teritorijas attīstības priekšnosacījums. Zemes dziļu resursus veido tagad vai nākotnē izmantojamie nogulumi, ieži un minerāli, iežos sastopamie šķidrie derīgie izrakteņi, zemes dziļu siltums un saimnieciskai izmantošanai derīgas ģeoloģiskās struktūras.

Ķekavas novads, tāpat kā visas Latvijas teritorija atrodas Austrumeiropas platformas ZR daļā, Baltijas sineklīzē. Šai ģeoloģiskajai struktūrai raksturīgs liels nogulumiežu segas biezums un subparalēls nogulumu slāņojums. Sineklīzei raksturīgi trīs galvenie iežu kompleksi:

- Augšējais – kvartāra nogulumi;
- Vidējais – zemkvartāra nogulumiežu, jeb pamatiežu sega;
- Apakšējais – kristāliskais pamatklintājs.

Minētie kompleksi ir krasi atšķirīgi gan pēc iežu sastāva, to vecuma, fizikālajām īpašībām un saguluma apstākļiem.

Ģeoloģiskā griezuma apraksts tiek sniegts sākot ar vecākajiem un dziļāk iegulošajiem nogulumiem virzienā uz zemes virsu. Ģeoloģiskais griezumums noteikts aptuveni pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju.

Kristāliskais pamatklintājs: Novada teritorijas dziļāko slāņu ģeoloģiskā uzbūve izpētīta vāji. Novadā nav izpētes urbumu, kas sasniedz kristālisko pamatklintāju, tādēļ detalizētu informāciju par šo ģeoloģiskās uzbūves elementu, tā ieguluma dziļuma kartējumu, litoloģisko sastāvu un uzbūves īpatnībām nav iespējams sniegt. Aptuvenais prognozējamais kristāliskā pamatklintāja ieguluma dziļums 900-1000 m.

Ar kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozu ir saistīti siltie termālie ūdeņi, kurus iespējams izmantot kā ģeotermālās enerģijas avotu. Kristāliskā pamatklintāja dziļākajos slāņos (aptuveni 4-7 km dziļumā), kur temperatūra pārsniedz 100°C iespējams iegūt un izmantot petrotermālo enerģiju.

Nogulumiežu sega: Nogulumiežu segu veido divas atšķirīgas sistēmas pirmskvartāra, jeb pamatiežu nogulumi un Kvartāra nogulumi.

Pamatiežu nogulumu biezums Ķekavas novadā ir aptuveni 800-1000 m.

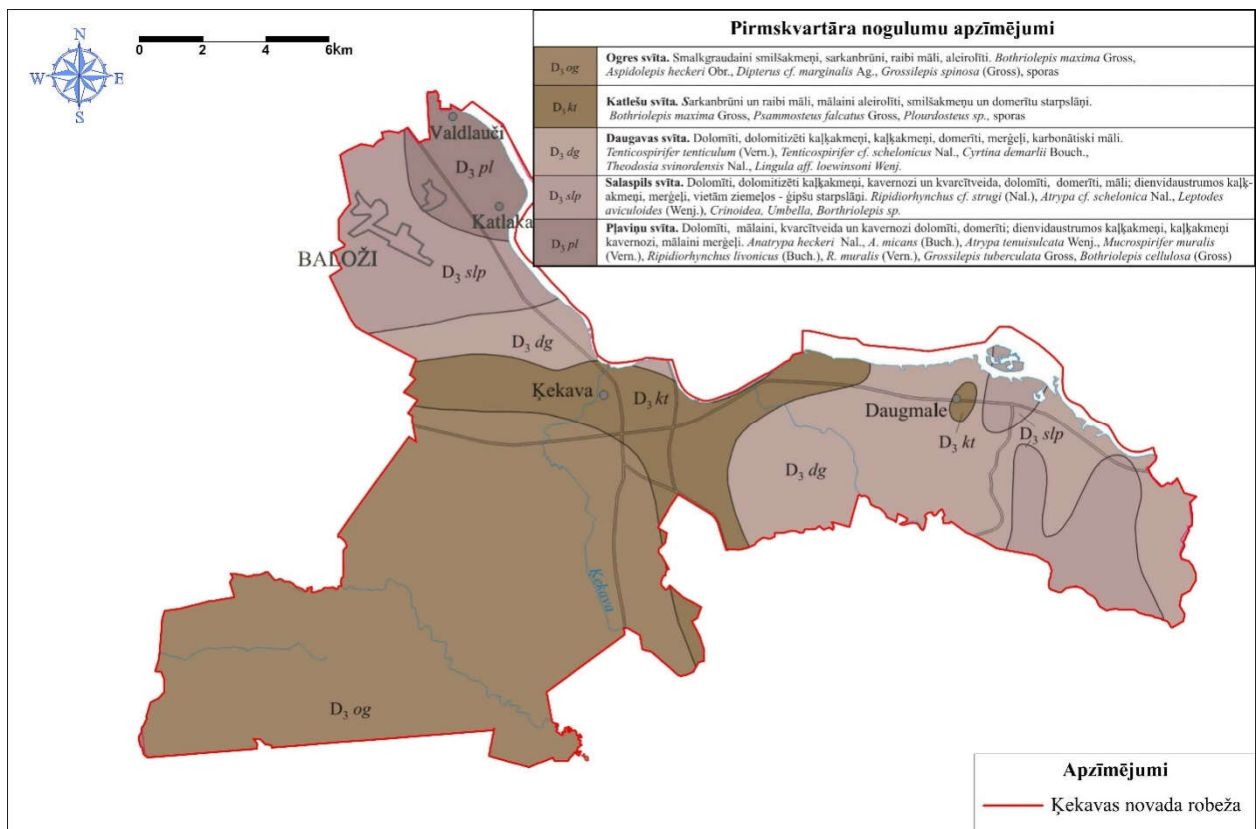
Pamatiežu segu veido Kembrija, Ordovika, Silūra un Devona nogulumi. Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Devona nogulumi. Zemkvartāra virsmu lielākoties veido Augšdevona Ketleru – Ogres kompleksa nogulumi. Novada centrālajā daļā tie ir daļēji erodēti un zemkvartāra virsmā pakāpeniski atsedzas Pļaviņu, Salaspils un Ogres svītu nogulumi. svītas smilšakmeņi.

Visvecākie nogulumieži novadā ir Kembrija sistēmas nogulumieži, kas izplatīti visā novada teritorijā un pārsvarā sastāv no jūras terīgēnajiem veidojumiem – smilšakmeņiem un aleirolītiem. Visā novada

teritorijā tie pārklāj kristālisko pamatklintāju. Kopumā kembrija nogulumu virsma atspoguļo pamatklintāja reljefu: virsmas iegulums padziļinās dienvidaustrumu virzienā. Novada teritorijā zemes virsū tie neatsedzas. Kembrija nogulumu biezumu ietekmējušas tektoniskās kustības, kas kembrija perioda sākumā veidojušas kristāliskā pamatklintāja pacēlumus. Nelielais urbumu skaits, kas atsedz Kembrija sistēmas nogulumus neļauj detalizēti izanalizēt to biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā (novada teritorijā šādu urbumu nav). Prognozējamais vidējais Kembrija nogulumu biezums novada teritorijā aptuveni 70 m. Kembrija nogulumus veido kvarca smilšakmens ar mālaina aleirolīta starpslāni.

Kembrija nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Ordovika sistēmas nogulumi, kas pārsvarā ir jūras terīgēni karbonātiskie ieži (kaļķakmeņi, merģeļi, māli). Šie nogulumi ir sastopami visā novada teritorijā. Arī Ordovika nogulumu biezums, analogi kā Kembrija nogulumu biezums ir mainīgs plānā un to ietekmējušas tektoniskās kustības. Urbumu, kas atsedz Ordovika sistēmas nogulumus novada teritorijā nav. Prognozējamais nogulumu biezums ap 200 m.

Ordovika nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Silūra sistēmas nogulumi. Silūra virsmas ieguluma dziļums pakāpeniski pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem. Silūra nogulumus veido merģeļi, māli un mālaini kaļķakmeņi. Urbumu, kas atsedz Silūra sistēmas nogulumus neesamība novada teritorijā neļauj detalizēti izanalizēt tā biezuma un ieguluma dziļuma izmaiņas novada teritorijā. Silūra sistēmas nogulumu vidējais biezums var sasniegt 200 m.

1. attēls. Ķekavas novada pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskā karte

Avots: Ģeoloģiskā karte M 1:200 000, Valsts ģeoloģijas dienests

Silūra sistēmas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj Devona sistēmas nogulumi. To izpētes pakāpe ir daudz augstāka tādēļ tiek detalizēts to stratigrāfiskais dalījums.

Vecākie un dziļāk iegulošie Devona sistēmas nogulumi ir Apakš Devona Ķemeru un Pērnavas svītas, kas veido vienotu terīgēno nogulumu (smilšakmeņu, aleirolītu un mālu) kompleksu. Tā biezums aptuveni 120-150 m, ieguluma dziļums 350-370 m, nenozīmīgi pieaug virzienā no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem.

Kompleksam raksturīga samērā laba ūdenscaurlaidība. Kompleksa pazemes ūdens novada dienvidaustrumu daļā ir mineralizēts, tas izmantojams kā dzeramie un ārstnieciskie minerālūdeņi, kā arī

veikts to novērtējums un rekomendēts tos izmantot zivju mazuļu (lašū, foreļu) audzināšanai, izmantojot tiem raksturīgo paaugstināto un nemainīgo temperatūru un labvēlīgo sāļu saturu.

Vidusdevona Narvas svīta visā Latvijas teritorijā ir izturēts reģionālais sprostsplānis (dolomītmerģelis ar māla un aleirolīta starpsplāņiem), kas atdala saldūdens horizontus no dziļāk iegulošajiem iesālūdens un sāļūdens horizontiem. Svītu veido domerīti ar māla, dolomīta un ģipša starpsplāņiem. Slāņa biezums aptuveni 100 m.

Narvas svītas nogulumus visā novada teritorijā pārklāj terīgēno iežu komplekss, kas apvieno vidusdevona Arukilas un Burtnieku svītas, Kompleksu veido smilšakmeņi ar aleirolītu un mālu starpsplāņiem. Kompleksa biezums mainās 100-150 m robežās, un lielā mērā ir atkarīgs no tā denudācijas pakāpes.

Visā novada teritorijā tos pārklāj Augšdevona Gaujas un Amatas svītu nogulumu, kas izplatīti visā novada teritorijā. Nogulumus veido dažādi graudains smilšakmens, pie kam Amatas svītas nogulumus pārsvarā veido smalkgraudaini, nereti vāji cementēti smilšakmeņi. Gaujas svītā nereti sastopams kvarca smilšakmens. Kopējais nogulumu biezums Ķekavas novada teritorijā vidēji 100-130 m.

Zemkvartāra virsmu visā novada teritorijā veido Augšdevona nogulumu, kuri atsedzas atkarībā no to denudācijas pakāpes sākot ar Pļaviņu svītas karbonātiskajiem nogulumiem novada rietumu un centrālajā daļā, pakāpeniski uz austrumiem tos nomaina Salaspils svītas, Daugavas svītas karbonātiskie nogulumu, bet samērā plašās teritorijās zemkvartāra virsmu veido daļēji denudēti Katlešu – Ogres svītas nogulumu. Šo nogulumu biezums novada teritorijā mainīgs, atkarībā no to denudācijas pakāpes. Vidēji 30-50 m.

Kvartāra nogulumu

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu. Tā nogulumu veido nogulumiežu segas virsējo kārtu, pārklājot pamatiežu denudēto virsmu.

Kvartāra sistēmas nogulumu izplatīti visā valsts teritorijā, izņemot nelielas platības upju ielejās. Kvartāra periods sākās aptuveni pirms 1,7 milj. gadu. Kvartāra perioda sākumā ziemeļu puslodes kontinentos pazeminājās temperatūra. Kalnos un ziemeļu zemēs izveidojās plaši apledojuumi, kā rezultātā par 200 m pazeminājās Pasaules okeāna līmenis. Viens no apledojuumu centriem bija Skandināvija, kur izveidojās varens ledus vairogs. Kontinentālais apledojums būtiski ir ietekmējis mūsdienu Latvijas reljefu un to veidojušus nogulumus. Aptuveni pirms 1,7 milj. gadu no Skandināvijas uz visām pusēm izplūda ledāji, kas pārklāja plašas teritorijas. Latviju šai laikā klāja no 2500 līdz 3000 m bieza ledus sega. Laika periodos, ka klimats kļuva siltāks ledājs, lēnam kūstot, atkāpās uz ziemeļiem. Klimatam kļūstot vēsākam, ledājs atkal uzvirzījās. Latvijas teritoriju pārklājuši un atstājuši savus nogulumus četri apledojuumi.

Kvartāra nogulumus iedala pleistocēna, jeb ledus laikmeta nogulumos un holocēnā, jeb pēcdeduslaikmeta nogulumos. Pleistocēns sākās pirms aptuveni 1,7 milj. gadu, holocēns – pirms aptuveni 10 tūkst. gadu, kad beidzās ledus laikmets.

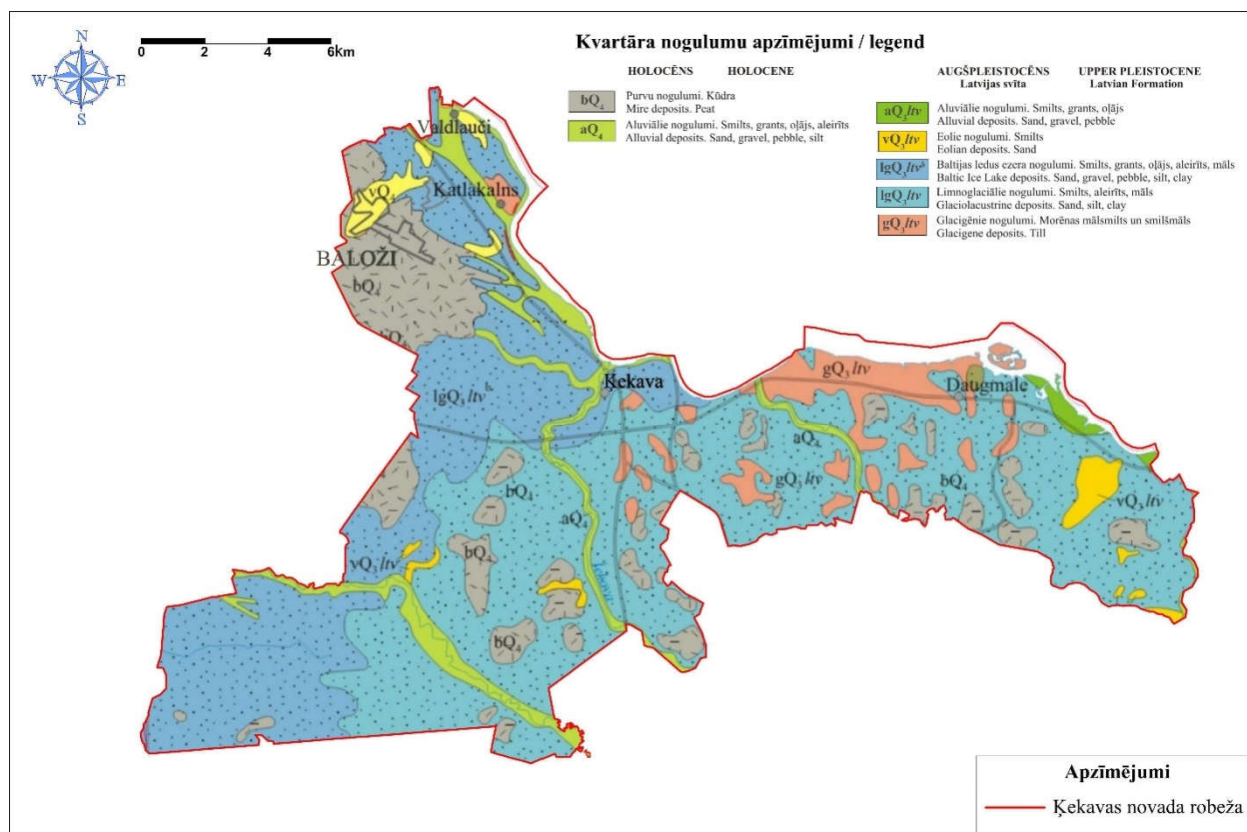
Vislielākā loma tagadējo ainavu izveidē bijusi pēdējam jeb Latvijas apledojumam (Vislas pēc Rietumeiropas klasifikācijas). Latvijas apledojuma uzvirzīšanās sākās aptuveni pirms 75 tūkst. gadu, bet atkāpšanās aptuveni pirms 16 tūkst. gadu. Ledus segai kūstot, vispirms atbrīvojās augstienes, pēc tam notika vispārīga ledāja malas atkāpšanās uz ziemeļiem.

Vietās, kur ledājs kusa veidojās morēnas nogulumu – visas ledū ierautās iežu daļiņas pēc ledus izkušanas palika šajā vietā. Morēnas nogulumus veido nešķirots, mehāniski sajaukts smilšmāla, mālsmits, smilts materiāls. Morēnas nogulumu satur oļus un laukakmeņus, kas traucē zemniekiem lauksaimniecības zemju apstrādē. Pēdējā apledojuma morēnas nogulumu ir sarkanbrūna krāsa, kas saistīta ar devona smilšakmens noārdīšanu un ieraušānu ledājā.

Ledājam strauji kūstot, veidojās lieli kušanas ūdeņu daudzumi. Ūdens straumes vispirms plūda pašā ledājā – pārvietojoties pa ledāja virsu, ar lielu ātrumu un spiedienu tecēja pa ledāja plaisām un kanāliem. Izplūduši no ledāja, ūdeņi varenu upju veidā tecēja pa ledus atstāto teritoriju. Straumes nesa sev līdzī iežu daļiņas no ledāja. Ledāja kušanas ūdeņi veidoja divu veidu nogulumus: fluvioglaciaciālos un limnoglaciaciālos.

Fluvioglaciālie nogulumi ir ledāju kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumu, kas sastāv no smilts vai grants. To biezums ir no dažiem līdz pat vairākiem metriem. Latvijā ar tiem saistīti lielākās smilts un grants atradnes. Parasti uz šiem nogulumiem ir sastopami priežu meži.

Limnoglaciālie nogulumu ir ledāju kušanas ūdeņu straumju akumulēti nogulumu sprostezeros un ledusezeros. Tie sastāv no labi šķīrota māla, putekļiežiem vai smalkas smilts. Uz limnoglaciālajiem mālainiem vai putekļainiem iežiem, it sevišķi ja tie ir fluvioglaciālā (kā, piemēram, Zemgales līdzenumā) ir izveidojušās auglīgas augsnes. Māla nogulumus, ja tie nesatur karbonātus, daudzviet izmanto kā derīgos izrakteņus.

2. attēls. Ķekavas novada kvartāra nogulumu karte

Avots: Ģeoloģiskā karte M 1:200 000, Valsts ģeoloģijas dienests

Pirms 10 000 gadiem sākās kvartāra perioda jaunākais posms – pēcdeduslaikmets vai holocēns, kas ilgst līdz pat mūsdienām. No ģeoloģiskā laika mēroga viedokļa tas ir īss laika sprādis, taču var teikt, ka Latvijas daba šajā laikā ir piedzīvojusi lielas izmaiņas. No ledāja atbrīvotajā teritorijā no dienvidiem un austrumiem ienāca augi un dzīvnieki. Sākumā ieviesās tundras augi, vēlāk izveidojās meži, attīstījās purvi, sāka aizaugt ledāja atstātie ezeri.

Šī perioda nogulumus veido daudzveidīgie purvu nogulumu, kas plaši izplatīti novadā, kā arī aluviālie nogulumu upju gultnēs un sapropēja un dūņu nogulumu ezeros.

Lai gan mūsdienu ģeoloģiskie procesi ir lēni un Latvijā maz pamanāmi, tomēr arī mūsdienās norisinās nogulumu veidošanās. Raksturīgi mūsdienu nogulumu ir purva nogulumu – kūdra, savukārt ezeros veidojas ezeru nogulumu, tai skaitā sapropelis, kā arī aluviālie nogulumu upju ielejās.

6.5. DERĪGIE IZRAKTEŅI

Ķekavas novada teritorijā derīgo izrakteņu resursus veido galvenokārt kvartāra nogulumos sastopamie derīgie izrakteņi – būvmateriālu izejvielas grants un smilts, arī biogēnie nogulumu – kūdra un ezeru sapropelis. Nozīmīgs derīgais izrakteņi ir dažādas kvalitātes pazemes ūdens, tai skaitā pazemes dzeramie ūdeņi un minerālūdeņi. Par perspektīvu alternatīvās enerģijas avotu var uzskatīt ģeotermālo un petrotermālo enerģiju.

Derīgo izrakteņu smilts – grants materiāla, smilts, arī kūdras krājumi novadā ir vidēji. Vadoties pēc ieguves pēdējos gados, līdz šim pētīto krājumu pietiks vairākiem gadu simtiem.

Novada teritorijā nav nacionālās nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.

Ķekavas novada teritorijā sastopamās derīgo izrakteņu – būvmateriālu izejvielu atradnes saistās ar kvartāra nogulumu smilts un smilts – grants iegulām, kas ir izplatītas novada teritorijā. Biogēnais derīgais izraktenis – kūdra izplatīta reljefa pazeminājumos, kur humīdā klimata ietekmē izveidojušies purvi. Savukārt devona nogulumos konstatētas dolomīta un ģipša atradnes.

Derīgo izrakteņu krājumus nosaka pamatojoties uz to izpētes rezultātiem konkrētā atradnē. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk tekstā – LVĢMC) akceptē derīgo izrakteņu krājumus un uztur derīgo izrakteņu atradņu kadastru. Derīgo izrakteņu krājumu akceptācijas rezultātā tiem tiek noteikta normatīvo aktu prasībām atbilstoša kategorija, kura atkarīga no izpētes detalizācijas. Latvijā noteiktas trīs derīgo izrakteņu krājumu kategorijas: A kategorija, N kategorija un P kategorija.

A kategorijas jeb izpētītie derīgo izrakteņu krājumi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu krājumu robežas ir noteiktas, pamatojoties uz regulārā izpētes tīklā izvietotās izstrādnēs iegūtajiem datiem par derīgās slāņkopas un segkārtas biezumu, sastāvu un kvalitāti, vai uz datiem, kas iegūti, lietojot citas ģeoloģiskās izpētes metodes, ja tie sniedz minētajai informācijai pielīdzināmu informāciju. A kategorijas derīgo izrakteņu krājumu kontūrā var iekļaut laukumus, pamatojoties uz attiecīgajās izstrādnēs iegūto datu ekstrapolāciju;
- ir noteikta derīgā izrakteņa slāņkopas morfoloģija un uzbūve, kā arī slāņkopas morfoloģijas un uzbūves izmaiņu likumsakarības;
- derīgo izrakteņu sastāvs, īpašības un kvalitāte ir izpētīta tādā pakāpē, ka ir iespējams izveidot derīgo izrakteņu pārstrādes tehnoloģisko shēmu;
- derīgo izrakteņu atradnes hidroģeoloģiskie un inženierģeoloģiskie apstākļi izzināti tādā pakāpē, ka ir iespējams izveidot tās izmantošanas projektu.

N kategorijas jeb novērtētie derīgo izrakteņu krājumi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu krājumu robežas noteiktas, pamatojoties uz datiem, kas iegūti atsevišķās izstrādnēs, kā arī izmantojot citus ģeoloģiskos un ģeofizikālos datus;
- derīgā izrakteņa iegulas izmēri, forma un uzbūve novērtēti, pamatojoties uz ģeoloģiskajiem un ģeofizikālajiem datiem, un derīgais izraktenis ir konstatēts atsevišķās izstrādnēs;
- derīgo izrakteņu kvalitāte un īpašības noteiktas, pamatojoties uz atsevišķu paraugu analīžu rezultātiem vai novērtētas pēc analogijas ar citām izpētītām atradnēm;
- hidroģeoloģiskie, inženierģeoloģiskie un iegulas dabiskā saguluma apstākļi novērtēti pēc analogijas ar tuvākajām izpētītajām to pašu derīgo izrakteņu atradnēm.

P kategorijas jeb prognozētie derīgo izrakteņu resursi (izņemot pazemes ūdeņus) atbilst šādām prasībām:

- derīgo izrakteņu iegulas iespējamie izmēri, forma, krājumu daudzums un kvalitāte novērtēti, pamatojoties uz ģeoloģiskās kartēšanas, derīgo izrakteņu meklēšanas un citu ģeoloģisko pētījumu rezultātiem, kā arī ekstrapolējot izpētīto atradņu parametrus vai ņemot vērā apzinātos attiecīgā derīgā izrakteņa ģenēzei labvēlīgus ģeoloģiskos priekšnoteikumus;
- derīgo izrakteņu resursi novērtēti pēc analogijas ar citām tās pašas ģenēzes izpētītām atradnēm vai labāk apzinātām teritorijām.

A un N kategorijas krājumi pieļauj to ieguvi, lai uzsāktu ieguvi P kategorijas krājumu izplatības teritorijā, veicama papildus izpēte un krājumu pārapstiprināšana.

■ Ķekavas novadā sastopamie izpētītie derīgie izrakteņi

Latvijā visas derīgo izrakteņu atradnes, kuras ir izpētītas un kurām ir akceptēti derīgo izrakteņu krājumi ir reģistrētas vienotā reģistrā jeb datu bāzē – LVĢMC datu bāzē „Derīgo izrakteņu atradnes”. Reģistrs ietver

Joti vispārēju informāciju par katru tajā ietverto derīgo izrakteņu atradni, t.sk.: atradnes nosaukums, derīgais izraktenis, atradnes statuss un izmantošana uz kalendārā gada 1. janvāri, administratīvā piederība, atradnes koordinātas (no – līdz, kas ir nepietiekami atradnes platības noteikšanai, vai tās iezīmēšanai kartē), Izpētītie krājumi (A un N kategorijas): jaunākie dati par krājumu atlikumiem katram izraktenim uz attiecīgā gada 1. janvāri, prognozētie krājumi (P kategorija), kā arī galvenie derīgā izrakteņa kvalitātes rādītāji.

Vides pārskatā ietverts Ķekavas novada kopējais būvmateriālu izejvielu (smilts un smilts-grants) atradņu saraksts (2. tabula).

2. tabula. Izpētītās Ķekavas novada derīgo izrakteņu atradnes
Avots: LVĢMC Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs

Atradnes Nr. kadastrā	Atradnes nosaukums	Atradnes atrašanās vieta	Derīgais izraktenis
811	Titurgas	Ķekavas pagasts	Smilts
734	Katlakalns	Ķekavas pagasts	Dolomīts
311	Avotnieki – ģipšakmens	Daugmales pagasts	Ģipšakmens
311	Avotnieki – ģipšakmens	Ķekavas pagasts	Ģipšakmens
308	Pulkarne	Ķekavas pagasts	Ģipšakmens
2928	Riekstu mežs	Ķekavas pagasts	Smilts
2853	Ezeri – 2	Daugmales pagasts	Smilts-grants
2853	Ezeri – 2	Daugmales pagasts	Smilts
2705	Annasmuiža	Ķekavas pagasts	Smilts
2557	Misas iecirkņa 23. kvartāls	Ķekavas pagasts	Smilts
2557	Misas iecirkņa 23. kvartāls	Ķekavas pagasts	Smilts-grants
2508	Kalnālidakas	Ķekavas pagasts	Aleirīts
2413	Jaunpūķi	Ķekavas pagasts	Smilts
2280	Dardiņi	Ķekavas pagasts	Smilts
2280	Dardiņi	Ķekavas pagasts	Aleirīts
2212	Bēzumnieki	Ķekavas pagasts	Smilts
2212	Bēzumnieki	Ķekavas pagasts	Smilts-grants
2096	Kinnas	Ķekavas pagasts	Smilts
1993	Grantsbedres	Ķekavas pagasts	Smilts
1993	Grantsbedres	Ķekavas pagasts	Smilts-grants
1869	Ezeri (izslēgts no reģistra)	Daugmales pagasts	Smilts
1869	Ezeri (izslēgts no reģistra)	Daugmales pagasts	Smilts-grants
1853	Plakanciems I	Ķekavas pagasts	Smilts
1671	Mednieki – dolomīts	Daugmales pagasts	Dolomīts
1270	Mellenes (progn. lauk.)	Daugmales pagasts	Dolomīts
1039	Sausā Daugava	Ķekavas pagasts	Smilts-grants
1033	Nāves sala	Daugmales pagasts	Smilts-grants
1030	Ķīķerkalns	Daugmales pagasts	Smilts

Saskaņā ar LVĢMC datu bāzē „Derīgo izrakteņu bilance” ietverto informāciju 2016. gadā ieguve tiek veikta tikai vienā derīgo izrakteņu atradnē „Titurga” (atrodas Ķekavas pagastā), kur 2016. gadā iegūti 13,74 tūkst. m³ smilts. Šobrīd nav pieejami dati par 2017. un 2018. gadu.

Ķekavas novada pašvaldība ir izsniegusi piecas bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas (skatīt 3. tabulu).

3. tabula. Izsniegtās bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļaujas
Avots: Ķekavas novada pašvaldība

	Atļauja derīga	Adrese, kadastra numurs	Atļaujas numurs	Derīgo izrakteņu veids	Atļaujas saņēmējs
1.	19.12.2008.- 28.07.2018.	„Kalnālidakas” (8070 019 0392)	DI-1-2008	aleirīts	Fiziska persona
2.	25.09.2009.- 26.05.2019.	„Lādes” (8070 007 0246)	DI-2-2009	smilts	Fiziska persona

3.	31.07.2009.- 10.03.2019.	„Misas iecirkņa 23.kvartāls”, „Riekstu mežs” (8070 012 0259)	DI-4-2009	Smilts-grants, smilts	AS „Latvijas valsts meži”
4.	23.05.2016. – 08.07.2040.	„Ezeri-2” „Pikstu mežs” (8056 002 0343)	DI-6-2016	Smilts-grants, smilts	AS „Latvijas valsts meži”
5.	18.01.2018. – 27.03.2042.	„Riekstu mežs” (8070 012 0260)	DI-7-2018	smilts	AS „Latvijas valsts meži”
6.	20.06.2019.- 17.03.2044.	„Kinnas” (8070 012 0030; 8070 012 0031)	DI-8-2019	smilts	SIA „DAVOS”
7.	11.07.2019.- 01.01.2044.	„Jaunbērzāji” (8070 0012 0261)	DI-9-2019	Smilts un aleirīts	SIA „Grepermuiža”

Saskaņā ar LVĢMC veidotajā derīgo izrakteņu bilancē ietvertajiem datiem 2016. gadā nevienā no šīm atradnēm nav veikta derīgo izrakteņu ieguve.

Ķekavas novadā ir samērā plaši izplatīti purvi ar kūdras resursiem. LVĢMC datu bāzē „Derīgie izrakteņu atradnes” kopā reģistrētas 22 kūdras atradnes.

4. tabula. Kūdras atradnes Ķekavas novada teritorijā
 Avots: LVĢMC Derīgo izrakteņu atradņu reģistrs

Atradnes Nr. Kadastrā	Atradnes nosaukums	Atradnes atrašanās vieta	Derīgais izraktenis
16804	Mēdema	Ķekavas pagasts	Kūdra
16794	Nr. 16794	Ķekavas pagasts	Kūdra
16781	Piķīša tīrelis	Ķekavas pagasts	Kūdra
16778	Nr. 16778	Daugmales pagasts	Kūdra
16777	Lejas ezera	Daugmales pagasts	Kūdra
16775	Nr. 16775	Ķekavas pagasts	Kūdra
16774	Ezerkroga	Daugmales pagasts	Kūdra
16773	Pikstes pļavas	Daugmales pagasts	Kūdra
16772	Nr. 16772	Ķekavas pagasts	Kūdra
16771	Nr. 16771	Daugmales pagasts	Kūdra
16770	Nr. 16770	Daugmales pagasts	Kūdra
16769	Nr. 16769	Daugmales pagasts	Kūdra
16768	Robežnieku-Purmaļu	Daugmales pagasts	Kūdra
16766	Rubeņu,Kalves tīrelis	Ķekavas pagasts	Kūdra
16765	Nr. 16765	Ķekavas pagasts	Kūdra
16764	Smerdokļa II	Ķekavas pagasts	Kūdra
16763	Nr. 16763	Ķekavas pagasts	Kūdra
16761	Nr. 16761	Ķekavas pagasts	Kūdra
16760	Smerdokļa	Ķekavas pagasts	Kūdra
16759	Saulgožu	Ķekavas pagasts	Kūdra
16758	Augstais	Ķekavas pagasts	Kūdra
16700	Ēbeļmuižas	Ķekavas pagasts	Kūdra

Saskaņā ar LVĢMC publiskoto informāciju datu bāzē „Derīgo izrakteņu bilance”, 2016. gadā Ķekavas novadā kūdras ieguve nav veikta.

6.6. PAZEMES ŪDEŅI

Latvija, t.sk. Ķekavas novada teritorija, ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā. Baseina hidroģeoloģisko griezumu veido ūdeni saturošu un ūdeni vāji caurlaidīgu slāņkopu mija (skatīt 5. tabulu). Ūdens daudzums, ko satur atsevišķi slāņi un ūdens kvalitāte tajos ir visai atšķirīga.

Vadoties no ūdens apmaiņas intensitātes un ūdens ķīmiskā sastāva, artēziskā baseina griezumā var izdalīt trīs hidrodinamiskās zonas:

- Aktīvas ūdens apmaiņas – saldūdeņu;
- Palēninātas ūdens apmaiņas – sāļūdeņu;
- Lēnas ūdens apmaiņas, jeb stagnanto ūdeņu – sālsūdeņu.

Pazemes ūdeņu veidošanos nosaka un ietekmē virkne visdažādāko faktoru, galvenie no tiem ir:

- *fizikāli – ģeogrāfiskie* – reljefs, hidrogrāfiskais tīkls, klimats, augsne un veģetācija;
- *ģeoloģiskie* – slāņu sagulums, to litoloģiskais sastāvs, porainība un plaisainība, tektoniskie apstākļi un ģeostatiskais spiediens;
- *vēsturiskie* – teritorijas paleoģeoloģija un paleoģeogrāfija;
- *antropogēnā darbība* – derīgo izrakteņu un pazemes ūdeņu ieguve, piesārņojuma avotu radīšana, meliorācija, hidrobūves, pilsētībūvniecība u.c.

Minēto faktoru mijiedarbība rada pazemes ūdeņu resursu un to ķīmiskā sastāva daudzveidību plānā un griezumā. Pie tam, gruntsūdeņus ietekmē galvenokārt vietējie faktori, bet palielinoties ūdens horizontu ieguruma dziļumam pieaug reģionālo faktoru nozīmīgums.

5. tabula. Pazemes ūdeņu klasifikācija atbilstoši ķīmiskajam sastāvam un specifiskajām īpašībām

Avots: MK 06.09.2011. noteikumi Nr. 696

Pazemes ūdeņu veids atbilstoši mineralizācijas pakāpei un jonu sastāvam

Nr. p.k.	Pazemes ūdeņu veids	Hlorīdi	Sulfāti	Sausne
1.1.	saldūdens	< 250 mg/l	< 250 mg/l	< 1 g/l
1.2.	sulfātu saldūdens		> 250 mg/l	
1.3.	hlorīdu saldūdens	> 250 mg/l	< 250 mg/l	
1.4.	sulfātu iesālūdens	SO ₄ ²⁻ (ekv.) > Cl ⁻ (ekv.)		1–3 g/l
1.5.	hlorīdu iesālūdens	SO ₄ ²⁻ (ekv.) < Cl ⁻ (ekv.)		
1.6.	sāļūdens			3–35 g/l
1.7.	sālsūdens			> 35 g/l

Pazemes ūdeņu paveids atbilstoši to specifiskajām īpašībām

Nr. p.k.	Pazemes ūdeņu paveids	Specifiskā īpašība*
2.1.	mīksts saldūdens	ja cietība nepārsniedz 4 mekv/l
2.2.	saldūdens bez dzelzs	ja Fe _{kop.} nepārsniedz 0,2 mg/l
2.3.	saldūdens ar paaugstinātu mangāna saturu	ja Mn saturs pārsniedz 0,05 mg/l
2.4.	saldūdens ar paaugstinātu amonija saturu	ja N/NH ₄ ⁺ saturs pārsniedz 0,39 mg/l
2.5.	saldūdens ar paaugstinātu organisko vielu saturu	ja permanganāta indekss pārsniedz 5 mg O ₂ /l vai kopējā organiskā oglekļa saturs pārsniedz 5 mg/l
2.6.	sulfātu iesālūdens ar augstu sulfīdu saturu	ja H ₂ S+HS ⁻ saturs pārsniedz 10 mg/l
2.7.	sāļūdens ar paaugstinātu bromīdu saturu	ja Br ⁻ saturs pārsniedz 25 mg/l
2.8.	sālsūdens ar augstu bromīdu saturu	ja Br ⁻ saturs pārsniedz 250 mg/l
2.9.	sālsūdens, karsts	ja ūdens temperatūra pārsniedz 37 °C

* norāda, ja pazemes ūdenim ir šāda specifiska īpašība

Pazemes ūdeņu dabīgos resursus **aktīvas ūdens apmaiņas zonā** papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Aktīvās ūdens apmaiņas zonā artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās galvenokārt notiek augstieņu rajonos. Par to liecina tajās konstatētie maksimālie artēzisko ūdeņu spiedieni, kā arī pazemes ūdeņu spiediena pieaugums griezumā virzienā no apakšas uz augšu. Reģionālas artēzisko ūdeņu papildināšanās teritorijas Latvijā ir Vidzemes, Latgales un Kurzemes augstienes. Kvartāra ūdens horizonta ūdens resursi papildinās atmosfēras nokrišņu infiltrācijas ceļā.

Palēninātās ūdens apmaiņas zonas ūdens resursi papildinās no augstāk iegulošiem horizontiem, galvenokārt, ārpus Latvijas teritorijas. Šīs zonas reģionālais barošanās apgabals atrodas Igaunijā (Otepes un Hanu augstienēs) un Austrumlietuvā. Lokāla resursu papildināšanās vērojama tikai nelielā teritorijā starp Limbažiem un Burtnieku ezeru, kā arī Daugavpils rajonā, t.i., apgabalos, kur ieguluma dziļums ir

relatīvi neliels un to pārklājošie ūdeni vāji caurlaidīgie nogulumu ir daļēji erodēti un tos šķērso apraktās ielejas.

Stagnantās ūdens apmaiņas zonas resursi papildinās tikai ārpus Latvijas teritorijas, tuvākais papildināšanās apgabals atrodas Austrumlietuvā un Dienvidigaunijā. Dziļo artēzisko ūdeņu notece notiek rietumu un ziemeļrietumu virzienā un noplūde – Baltijas jūrā. Lokālos iecirkņos tektonisko lūzumu zonās konstatēta to daļēja pārtece augstāk iegulošos horizontos.

6. tabula. Hidroģeoloģiskā griezumā stratifikācija Ķekavas novadā
Sagatavoja: Inga Gavēna

Galvenie ūdens horizonti, sprostsļāņi un vāji caurlaidīgie nogulumu	Ūdens horizontu kompleksi	Ūdens apmaiņas zona
Gruntsūdeņi (bezspiediena ūdeņi) Q	Q	Aktīvas ūdens apmaiņas zona
Ketleru – Ogres D ₃ kt-og	Augšdevona Katlešu – Ogres, atsevišķās vietās plāns slānis, kas nav ledāja erodēts	
Daugavas D ₃ dg	Augšdevona Pļaviņu – Daugavas D ₃ pl-dg Novada austrumu daļā	
Salaspils D ₃ slp	Augšdevona Pļaviņu – Salaspils D ₃ pl-slp Novada rietumu daļā (baložu pilsētas apkaimē)	
Pļaviņu D ₃ pl		
Gaujas D ₃ gj	Vidus un augšdevona Arukilas – Amatas D ₂₋₃ ar-am	
Burtnieku D ₂ br		
Arukilas D ₂ ar		
Narvas sprostsļānis D ₂ nr ₁₊₂		Sprostsļānis
Pērnavas D ₂ pr	Apakšdevona un vidusdevona D ₁₋₂	Palēninātas ūdens apmaiņas zona
Ķemeru D ₁ km		
Ordovika un Silūra sprostsļānis O–S		Sprostsļānis
Apakš un Vidus Kembrijs E ₁₊₂	Kembrija E	Stagnanto ūdeņu zona
Arhaja un proterozoja pamatklintājs AR–PR		

Par robežu starp hidrodinamiskajām zonām tiek pieņemti visā Latvijas teritorijā izplatīti un pietiekami biezi ūdeni vāji caurlaidīgu nogulumu slāņi – sprostsļāņi, kas praktiski nepieļauj ūdens apmaiņu griezumā.

Aktīvas ūdens apmaiņas saldūdens zonu Ķekavas novada teritorijā veido: **Kvartāra ūdens horizonts**, kurš satur gruntsūdeņus to veido galvenokārt dažādi graudainas smilts nogulumu ar atsevišķiem aleirītiskas smilts vai mālainas smilts starpslāņi. Kvartāra horizonts neveido vienotu ūdens horizontu, tas izplatīts kvartāra smilšainajos nogulumos, kurus atdala vāji ūdeni caurlaidīgie morēnas nogulumu. Ūdens resursi gruntsūdens horizontā ir nelieli un tos izmanto galvenokārt viensētās, to ieguvei ierīkojot akas vai spices.

Purvu teritorijās veidojas sarežģīta hidroģeoloģiskā sistēma, kur purva nogulumos parasti veidojas atsevišķs gruntsūdens – purva ūdens horizonts, kas izplatīts kūdras nogulumos, no zemāk iegulošajiem horizontiem to izolē sablīvējušās kūdras slānis purva pamatnē.

Gruntsūdens resursus papildina atmosfēras nokrišņu infiltrācija. Humīdais klimats un visumā vājā teritorijas drenētība sekmē nepārtrauktu nokrišņu infiltrēšanos gruntsūdeņos gandrīz visa gada garumā. Aktīvas ūdens apmaiņas zonas pazemes ūdeņu ķīmisko sastāvu nosaka atmosfēras nokrišņu un ūdeni saturošo iežu mijiedarbība gruntsūdens horizontos šādas mijiedarbības laiks ir mazs, tāpēc tajos ūdens mineralizācija ir zemāka, un ūdens ir mīkstāks nekā artēziskā ūdens horizontos. Ķekavas novada gruntsūdeņi ir hidroģenkarbonātu kalcija tipa saldūdeņi. Parasti sausnes saturs ūdenī ir 0,2-0,4g/l, kopējā cietība – 1,5-3 mmol/l, dzelzs saturs vidēji 0,2-0,4mg/l. Tie pārsvarā atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām.

Katlešu – Ogres ūdens horizonts veido ūdens apgādei nenožīmīgu, plānu ūdens horizontu, kas izplatīts atsevišķās novada teritorijās, taču pārsvarā novada teritorijā denudēts un LVĢMC datu bāzē nav reģistrēti ūdens ieguves urbumi, kas izmanto šo ūdens horizontu.

Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss iegūl plašā teritorijā zem kvartāra nogulumu, bet dažviet to pārklāj plāns Katlešu – Ogres horizonta nogulumu slānis. Tā biezums ir mainīgs (vidēji 10-20 m), un nereti to veido tikai Pļaviņu ūdens horizonts. Lielākajā daļā teritorijas gruntsūdens horizontu no Pļaviņu – Daugavas ūdens horizonta izolē vāji ūdeni caurlaidīgie morēnas mālsmilts un smilšmāla nogulumu, taču

ir iespējami atsevišķi hidroģeoloģiskie logi, kur Morēnas nogulumi nav un Pļaviņu – Daugavas ūdens horizonts ir cieši saistīts ar gruntsūdens horizontu. Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontā izplatīti hidroģeoloģiskie kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču tiem ir paaugstināta cietība un mineralizācija, Salaspils horizonta izplatības teritorijā paaugstināta sulfātu jona koncentrācija. Šī kompleksa ūdeņus pārsvarā izmanto individuālajai vai nelielu objektu ūdensapgādei.

Gaujas – Amatas ūdens horizontu komplekss Ķekavas novadā iegul zem Pļaviņu horizonta karbonātskājiem nogulumiem. Novada lielākajā daļā abus horizontus izolē Pļaviņu horizonta pamatnē un Amatas horizonta virsmā izplatītie mālainie nogulumu, kas kopā veido līdz 10 m biezu sprostsāni. Horizonta biezums aptuveni 60-100 m. Arī te sastopami hidroģeoloģiskie kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču salīdzinot ar augstāk iegulošajiem Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu kompleksa ūdeņiem tiem ir mazāka cietība, taču bieži paaugstināta dzelzs jonu koncentrācija. Horizonts ir droši aizsargāts no virszemes piesārņojuma, tā ūdens resursi ir lieli un tas ir visbiežāk izmantotais ūdens horizontu komplekss Ķekavas novadā. Visas četras Ķekavas novadā esošās pazemes saldūdens atradnes izmanto Gaujas – Amatas ūdens horizontu kompleksu. Tāpat Ķekavas novada teritorijā ir daļa no pazemes ūdens atradnes Katlakalna ūdens ieguves urbumiem, šajā ūdensgūtnē iegūst ūdeni Rīgas centralizētās ūdensapgādes vajadzībām.

Arukilas – Burtņieku ūdens horizonta komplekss Ķekavas novada teritorijā iegul zem Gaujas – Amatas ūdens horizontu kompleksa vidēji 150 m dziļumā. Arī te sastopami hidroģeoloģiskie kalcija tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte lielākoties atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām, taču salīdzinot ar augstāk iegulošajiem, to kvalitāte lielākoties ir sliktāka (augstāka cietība, lielāks dzelzs saturs un augstāka mineralizācija). Atsevišķās vietās Arukilas ūdens horizontā ir konstatēta dziļāk iegulošo palēninātās ūdens apmaiņas zonas iesāļūdeņu intrūzija, ko visticamāk veicinājusi pagājušajā gadsimtā izveidojies „Lielās Rīgas” depresijas atīstības process. Ķekavas novada teritorijā šo ūdens horizontu kompleksu ūdens ieguvei neizmanto.

Palēninātās ūdens apmaiņas zonu Ķekavas novada teritorijā veido Pērnavas un Ķemeru svītas smilšakmeņi. Kompleksa biezums var sasniegt 100 m, bet ieguluma dziļums ir aptuveni 250-300 m no zemes virsas. Kompleksā raksturīgs samērā augsts pjezometriskais spiediens, daudzviet iespējama urbumu pašizplūde. Palēninātās ūdens apmaiņas zonu no aktīvās ūdens apmaiņas zonas atdala aptuveni 100 m biežais Narvas sprostsānis. Kompleksa ūdeņi novada teritorijā ir hlorīdu – nātrija tipa iesāļūdeņiem ar mineralizāciju līdz 3 g/l. Mineralizācija pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem un palielinoties ieguluma dziļumam. Tektonisko lūzumu zonās iespējams straujš mineralizācijas pieaugums, kas izskaidrojams ar dziļāk iegulošās stagnantās zonas ūdeņu pieplūdi pa tektonisko lūzumu zonām. Šī kompleksa iesāļūdeņus var izmantot balneoloģijā, arī kā dzeramos minerālūdeņus. Ķekavas novada teritorijā šī kompleksa ūdeņus neiegūst.

Stagnanto ūdeņu (sālsūdeņu) zona izplatīta Kembrija un Venda terīgēnajos nogulumos. Paaugstinātās plaisainības zonās tie sastopami arī kristāliskā pamatklintāja dēdējuma garozā. Artēziskā baseina pamatnē zem liela spiediena ūdens horizontos pazemes ūdeņu kustība notiek ļoti lēni, pazemes ūdens plūsma praktiski neeksistē. Artēziskā baseina pamatnei ir arī izteikta bloku uzbūve. Atsevišķu bloku vertikālā dislokācija var sasniegt 100 m un vairāk, tādējādi veidojas relatīvi izolēti bloki, kas vēl vairāk samazina pazemes ūdens plūsmas iespējas. Pazemes ūdeņiem šajā zonā raksturīgs augsts pjezometriskais spiediens, urbumi lielākoties ir pašizplūdes. Venda – Kembrija ūdens horizontu kompleksā izplatīti hlorīdu-nātrija tipa iesāļūdeņi un sālsūdeņi. To mineralizācija ir ļoti mainīga dažādos blokos, bet pieaug virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem un palielinoties ieguluma dziļumam. Novada teritorijā to mineralizācija var sasniegt 70 mg/l. Ķekavas novada teritorijā kompleksa ūdeņus neiegūst. Novada teritorijā nav veikta detalizēta šīs zonas izpēte. Ir iespējamas termālās enerģijas ieguves perspektīvas.

Pazemes ūdens aizsardzības prasības

Lai nodrošinātu pazemes ūdens resursu aizsardzību un nepieļautu to pārmērīgu koncentrētu ieguvei, kas var radīt pazemes ūdens resursu izsīkšanas draudus, kā arī ūdens kvalitātes izmaiņas, Latvijā normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek veikta pazemes ūdens krājumu izpēte un akceptēšana nosakot atbilstošas krājumu kategorijas pazemes ūdens iegūstamo daudzumu konkrētā pazemes ūdens atradnē.

A kategorijas jeb izpētītie pazemes ūdeņu krājumi atbilst šādām prasībām:

- pazemes ūdens horizontu iegulumu raksturs, uzbūve, produktīvais biezums, litoloģiskais sastāvs, filtrācijas īpašības un ūdens līmeņu režīms, tā izmaiņas un savstarpējā mijiedarbība ģeoloģiskajā griezumā un vērsumā izpētīta tādā pakāpē, ka ļauj pamatoti novērtēt izmantojamo pazemes ūdens horizontu saistību ar virsūdeņiem, kā arī to barošanās avotus un aprēķinos pieņemtos hidroģeoloģiskos robežapstākļus;
- pazemes ūdeņu krājumus raksturojošie parametri ir noteikti, pamatojoties uz pazemes ūdeņu atradnes ekspluatācijas vai pietiekami ilgstošas izmēģinājuma atsūkņēšanas datiem. Jābūt novērtētām attiecīgo parametru izmaiņām atradnes laukumā un griezumā;
- ir pierādīta pazemes ūdeņu kvalitātes atbilstība ūdens izmantošanas mērķa prasībām, kā arī ir pamatota ūdens kvalitātes stabilitāte un pieļaujamās atsevišķu komponentu koncentrācijas izmaiņas atradnes ekspluatācijas laikā;
- rūpniecisko un termālo ūdeņu krājumi un kvalitāte ir izpētīta tādā pakāpē, ka iespējams izveidot attiecīgo komponentu ieguves tehnoloģisko shēmu;
- pazemes ūdeņu atradnes ekspluatācijas īpatnības ir izpētītas tādā pakāpē, ka iespējams izveidot tās izmantošanas projektu;
- pazemes ūdeņu krājumus aprēķina pēc faktiskā un aprēķinātā ekspluatācijas urbumu debita. Vienkāršos hidroģeoloģiskajos apstākļos krājumus papildus var aprēķināt pēc projektējamo ekspluatācijas urbumu debita, iegūtos datus ekstrapolējot tādā atradnes laukuma platībā, ko pieļauj to pamatojums. Aprēķinot krājumus, jāņem vērā paredzamo ūdensgūtnu izvietojuma shēma un ekspluatācijas urbumu konstrukcija. Urbuma konstrukcijai jānodrošina nepieciešamā ūdens daudzuma ieguve. Jānosaka, kāda var būt ūdensgūtnes pieļaujamā ietekme uz apkārtējo vidi tās ekspluatācijas gaitā. Lai novērstu pārmērīgas koncentrētas pazemes ūdeņu ieguves negatīvo ietekmi uz pazemes ūdens resursiem un to izsīkšanas draudus, normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā tiek izpētīti un akceptēti pazemes ūdens krājumi.

N kategorijas jeb novērtētie pazemes ūdeņu krājumi atbilst šādām prasībām:

- ir vispārīgs ūdens horizontu, to litoloģiskā sastāva, produktīvā slāņa biezuma, filtrācijas īpašību un hidroģeoloģisko parametru raksturojums, kas iegūts, pamatojoties uz atsevišķu urbumu izpētes datiem vai pēc analogijas ar tuvumā esošajām, detālāk izpētītajām vai izmantojamām atradnēm;
- pazemes ūdeņu kvalitāte un atbilstība izmantošanas mērķim ir noteikta, pamatojoties uz dažos urbumos noņemto paraugu analīzēm;
- pazemes ūdeņu krājumi aprēķināti, pamatojoties uz atsevišķu izpētes urbumu datiem vai ekstrapolējot analogos hidroģeoloģiskos apstākļos tuvumā esošajās detāli izpētītajās atradnēs ar A kategorijas pazemes ūdeņu krājumiem iegūtos datus.

P kategorijas jeb prognozētie pazemes ūdeņu resursi atbilst šādām prasībām:

- ūdens horizonta raksturojums sniegts, pamatojoties uz teritorijas vispārējām hidroģeoloģiskajām likumsakarībām un teorētiskiem pieņēmumiem, kā arī uz atsevišķu attiecīgās teritorijas robežās veiktu hidroģeoloģiskās, ģeofizikālās un hidroķīmiskās izpētes darbu rezultātiem;
- pazemes ūdeņu resursi novērtēti, izmantojot analogu ūdens horizontu ekspluatācijas pieredzi apgūtajās atradnēs.

Ķekavas novadā ir izpētītas un ir akceptēti pazemes ūdens krājumi tikai saldūdens atradnēs. Par dzeramo ūdeni uzskata saldūdeni, kas neapstrādātā veidā vai pēc atbilstošas sagatavošanas var tikt lietots cilvēku uzturā, izmantots pārtikas rūpniecībā vai fasēts un realizēts mazumtirdzniecības tīklā.

Dzeramā ūdens kvalitātei jāatbilst MK 14.11.2017. noteikumos Nr. 671 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” noteiktajām prasībām.

Atradnes Nr. kadastrā	Atradnes nosaukums	Atradnes atrašanās vieta	Derīgais izrakteis
610530	Baloži	Baložu pilsēta	saldūdens
610514	Rāmava	Ķekavas pagasts	saldūdens
610511	Ķekava	Ķekavas pagasts	saldūdens
610510	Putnu fabrika	Ķekavas pagasts	saldūdens

Ķekavas novadā ir izpētītas četras pazemes saldūdens atradnes. Bez tam novada teritorijā, pie Rīgas pilsētas robežas atrodas vairāki pazemes ūdens atradnes Katlakalna ūdens ieguves urbumi. Ūdensgūtne nodrošina Rīgas pilsētas centralizēto ūdens apgādi, samazinot nepieciešamību iegūt neizsargātos un sliktākas kvalitātes Daugavas upes ūdeņus.

Kopumā Ķekavas novadā saskaņā ar LVĢMC datiem ierīkoti 213 ūdens ieguves urbumi, no tiem 153 Ķekavas pagasta teritorijā (izmanto 42 urbumus), Daugmales pagastā 33 urbumi (izmanto 7 urbumus), Baložu pilsētā 27 urbumi (izmanto 16 urbumus).

Lai nodrošinātu Pazemes ūdeņu aizsardzību no piesārņošanas Aizsargjoslu likuma 9. pantā definētas aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām:

- (1) Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nosaka, lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamo ūdens resursu kvalitāti visā ūdensgūtnes ekspluatācijas laikā (ne mazāk kā uz 25 gadiem).
- (2) Ap ūdens ņemšanas vietām nosaka stingra režīma, kā arī bakterioloģisko un ķīmisko aizsargjoslu. Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana.
- (3) Aizsargjoslas ap centralizētās ūdens ņemšanas vietām aprēķina, ņemot vērā ūdens ņemšanas vietas dabiskos apstākļus un prognozējamo ūdens patēriņu.
- (4) Ja centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantots gruntsūdeņu (neizsargāts) ūdens horizonts vai pazemes ūdens krājumu mākslīgas papildināšanas metode, stingrā režīma aizsargjoslu aprēķina tā, lai nodrošinātu ūdens filtrācijas laiku no aizsargjoslas robežas līdz ūdens ieguves urbumiem ne mazāku par gadu.

Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika detalizēta MK 20.01.2004. noteikumos Nr. 43 „Aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodika”.

Savukārt Aizsargjoslu likuma 39. pantā noteikti aprobežojumi aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām. Minētie aprobežojumi attiecināmi uz visiem ūdens ieguves urbumiem, kuros iegūto ūdeni izmanto centralizētajai ūdens apgādei.

Visām Ķekavas novada pazemes ūdens atradnēm ir noteikta stingra režīma aizsargjosla ap urbumiem, kā arī ķīmiskā aizsargjosla. Bakterioloģiskā aizsargjosla netiek noteikta, ņemot vērā izmantojamā Gaujas – Amatas ūdens horizontu kompleksa ieguluma dziļumu un labo aizsargātību no virszemes piesārņojuma.

Urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām individuālie ūdens lietotāji (fiziskās personas), aizsargjoslas nenosaka, tomēr kā obligāta ir izvirzīta prasība veikt labiekārtošanu un novērst notekūdeņu infiltrāciju un ūdens piesārņošanu.

Par daudziem LVĢMC datu bāzē reģistrētajiem ūdens ieguves urbumiem novada teritorijā konstatēts, ka to statuss nav zināms, tādējādi tie var būt pamesti, nesakārtoti un radīt draudus pazemes ūdeņu kvalitātei. Pašvaldībai sadarbībā ar VVD Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi būtu jāpievērš uzmanība ierīkoto ūdens ieguves urbumu esošajam stāvoklim, jo neapsaimniekots urbums rada būtiskus draudus pazemes ūdens kvalitātei, pa šādu urbumu piesārņojums var nonākt tieši ūdens horizontā un būtiski negatīvi ietekmēt ūdens kvalitāti plašā teritorijā.

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabalu apsaimniekošanas plānā ietverto informāciju novads pilnībā atrodas pazemes ūdensobjekta D4 teritorijā. Tā kā publiski pieejamās pazemes ūdensobjektu robežas ir

noteiktas ļoti aptuveni un shematiski, tās nav uzrādītas kartēs ar noteiktu mērogu un koordināšu tīklu vai administratīvi teritoriālajām robežām, ir neiespējami precīzi noteikt to robežas administratīvu teritoriju griezumā.

■ Pazemes ūdensobjekts (turpmāk tekstā – PŪO) D4

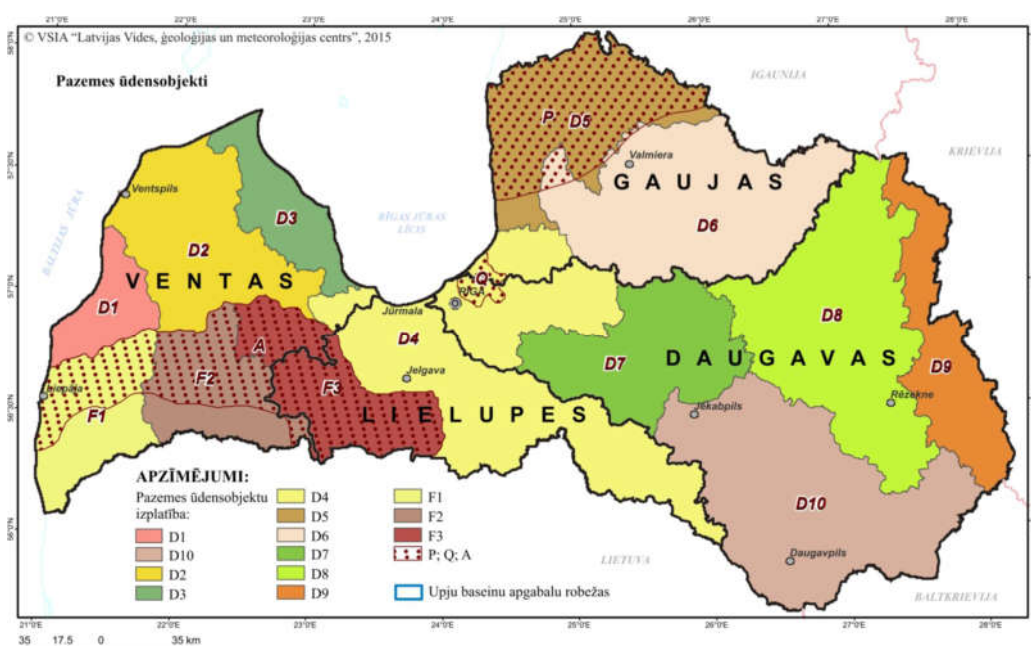
Aktīvās ūdens apmaiņas zonas (saldūdeņu zonas) biežums PŪO D4 teritorijā mainās no 190 m ziemeļos līdz 322 m dienvidos, saldūdeņi izplatīti kvartāra un Devona ūdens saturošos nogulumos. No zemāk iegulošās sālūdeņu zonas PŪO izolē Narvas svītas vidēji 110 m bieži ūdeņi vāji caurlaidīgie nogulumi (merģelis, māls). PŪO robežās esošo ūdens horizontu raksturojums sniegts 8. tabulā.

8. tabula. PŪO D4 hidroģeoloģiskā griezumā stratifikācija un raksturojoši dati

Avots: LVĢMC

Ūdens horizonti un sprostsāņi	Ūdens horizontu kompleksi	Maksimālais biežums, m	Virsmas dziļums, no-līdz, m	Horizonta caurplūdes koeficients, m ² /d	Urbumu debiti vidēji, m ³ /d	Izmantošana
Gruntsūdeņi	Kvartāra	40,0	1-5	-	100	Rīgas rajons
Spiediena ūdeņi : Starpmorēnu (fQ3ltv, fQ2kr, ltž)		20,0	40 -134	-	170	Rīgas un Limbažu rajons
Daugavas D ₃ dg	Pļaviņu -	15	<10 -35	-	-	Netiek izmantots
Salaspils D ₃ slp	Amulas	15	4-22	-	-	
Pļaviņu D ₃ pl	D ₃ pl-aml	22	0-36	-	-	Rīgas raj. Allažu un Siguldas pag.
Amatas D ₃ am	Arukilas - Amatas	42,5	2,5-57	-	-	Rīgas raj. Inčukalna pag.
Gaujas D ₃ gj		D ₂₋₃ ar-am	132	3-83	138 -738	300
Arukilas+ Burtnieku			50-176			Atsevišķi urbumi Saulkrastos, Siguldā un Vangažos
Narvas sprostsānis D ₂ nr		123	190-322	Līdz 532	400	

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabalu apsaimniekošanas plānā noteikto pazemes ūdens objektam noteikta laba ķīmiskā kvalitāte un labs kvantitatīvais stāvoklis. Slikta pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte noteikta Rīgas pilsētas teritorijā, kura tieši robežojas ar Ķekavas novadu.

3. attēls. Pazemes ūdensobjekti

Avots: LVĢMC

4. attēls. Pazemes ūdensobjektu ķīmiskā kvalitāte
Avots: LVĢMC

6.7. VIRSZEMES ŪDEŅI

Ķekavas novads atrodas Daugavas upju baseina apgabalā.

Ķekavas novadā saskaņā ar Civillikuma 1102. pantā un 1. pielikumā noteikto: publiskas upes statuss noteikts Daugavai (tās atzarojumiem un Pļaviņu, Ķeguma un Rīgas HES ūdenskrātuvēm) – no Latvijas – Krievijas robežas līdz ietekai Rīgas jūras līcī (ieskaitot posmu pa Latvijas – Baltkrievijas robežu) Tādējādi viss Daugavas posms Ķekavas novada teritorijā ir ar publiskas upes statusu.

Ķekavas novadā nav ezeru, kuriem būtu noteikts publiska ezera statuss.

Saskaņā ar Civillikuma 1115. pantā un II pielikumā noteikto Ķekavas novadā nav ezeru, kuros zvejas tiesības pieder valstij.

■ Upes

Kopumā upju tīkls nav sazarots, to pārstāv Daugavas baseina upes, Daugava un tās kreisā krasta pieteka Ķekavas upe, Titurgas upe, kā arī mazi strauti un novadgrāvji.

Ķekaviņa (arī Ķekava, augštecē Bakāne) ir Daugavas kreisā pieteka Baldones un Ķekavas novados. Sākas pie Ģediņkalna dienvidos no Skurbeniekiem. Tek pa Viduslatvijas zemienes Upmales paugurlīdzenumu, pie ietekas pa Tīreļu līdzenumu. Augštecē un vidustecē pārsvarā tek pa mežainu apvidu ar zemiem purvainiem krastiem. Lejtecē krasti augstāki. Ietek Sausajā Daugavā pie Ķekavas. Lielākās pietekas: Sūnupīte (8 km), Butleru strauts, Zites strauts, Mellais strauts, Ķežupīte. Pie Jenčiem no Ķekaviņas atzarojas Upmalnieku grāvis, kas to savieno ar Misu. Ar Misu Ķekaviņu savieno arī Daugavas – Misas kanāls, kas pievienojas upei aiz Rīgas apvedceļa A5 šķērsošanas un palu laikā novada uz Misu Ķekaviņas un daļēji arī Daugavas ūdeņus. Lielākās apdzīvotās vietas krastos ir Baldone un Ķekava. Upi šķērso autoceļi A5, A7, P89 un P91.

Daugavas – Misas kanāls ir hidrotehniska būve Ķekavas novadā. Kanāls izbūvēts 1970. gados, lai novadītu uz Misu, ko intensīvi izmantoja Olaines pilsēta komunālajām un rūpnieciskajām vajadzībām ņemot ūdeņus no Ķekavas un Daugavas. Kanālā ieplūst apkārtējo novadgrāvji, bet tam nav noteikta ūdensgūtnes baseina,

jo izrakts pāri ūdensšķirtnei. Sākas no Ķekaviņas augšpus Putnu fabrikas, ietek Misā augšpus Plakanciema. Kanālu šķērso autoceļš A5, pie kura ierīkota pārsūkņēšanas stacija (jauda līdz 4 m³/s).

Titurga, saukta arī Tīturga, ir 8 km gara. Iztek no Tīturgas ezera Mēdema purva austrumu malā Baložu pilsētas teritorijā. Gandrīz visā garumā regulēta (apmēram 8 m plats grāvis). Ietek Sausajā Daugavā pie Alejām. Titurga ir Daugavas kreisā krasta pieteka. Upes iztekas augstums ir 7,9 m, kritums – 7 m, gada notece – 0,007 km³, baseina platība ir 36,5 km².

■ Ezeri

Tīturgas ezers atrodas Ķekavas novada Baložu pilsētā (Mūlskalna, Mūlskalna ezers). Tīturgas ezera platība ir apmēram 12 ha. Tā dziļums ir no 5 līdz 18 m (pirms tīrīšanas 2000. gadā bija 0,3-1,0 m), un tajā ietek viens grāvis ar nezināmu nosaukumu; ūdens krāsa – brūnūdens. Ezera krasta līnijas garums ir 1,5 km, maksimālais garums – 0,56 km, maksimālais platums – 0,28 km. Iztek Titurga (Tīturga) uz Sauso Daugavu Daugavas lielbaseinā. Kūdras purva ūdeņi apvadīti apkārt ezeram. Teritorijā esošās upītes ir meliorētas, kas veido vietējas nozīmes meliorācijas sistēmu.

Ezerā mīt raudas, līdakas, līņi, kā arī karūsas. Zivju krājumi tika papildināti ar karpām.

1966. gadā Valsts meliorācijas projektēšanas institūts (VMPI) sastādījis Tīturgas ezera sapropeļa eksperimentālās ieguves projektu. 20. gs. 80. gadu beigās ezers iztīrīts (izsūkņētas dūņas un sapropelis). Šobrīd ezers aizaugošs.

Ap ezeru dominē kūdraina, aizaugusi piekraste. Ezera dibena struktūra ir dūņains sapropelis, dziļākās kārtās trīsarpu – 4 m. Ņemot vērā ezera nevienmērīgo dziļumu, dibena struktūru, krastu purvainību, tas nebūtu izmantojams peldēšanās nolūkiem. Tomēr vasarās nelegāli tiek izmantotas divas peldvietas – dienvidrietumu krastā (kūdraina) un rietumu krastā (mākslīgi ierīkota, saberot smiltis). Peldvietas nav labiekārtotas, drošas un nenotiek to ūdens kvalitātes monitorings.

Lejas ezers. Ezers atrodas Daugmales pagastā. Vidējais dziļums ir 2,5 m, bet maksimālais dziļums – 4,0 m, spoguļa laukuma platība 4,9 ha. Ezers beznoteces, izveidojies starpkāpu iepakā.

Bērzmentes dzirnavezers. Mākslīgi uzstādināts. Ezers atrodas Ķekavas pagastā, 1 km uz R no Bērzmentes; uz Bērzenes – 0,2 km no ietekas Daugavā (Rīgas HES dambja novadkanālā). Vidējais dziļums ir 0,5 m, bet maksimālais dziļums – 1,2 m. Spoguļa laukuma platība – 0,8 ha. Dzirnavas darbojās līdz 1972. gada pavasarim, sakarā ar Rīgas HES būvniecību tās 1972. gada jūnijā nojauktas. Autoceļš (Ķekava – Daugmale – Jaunjelgava) pārdala bij. dzirnavezeru divās daļās. Lejas daļa ar dzirnavām ietilpst Rīgas HES ūdenskrātuves zonā, bet augšējā daļa saglabājusies.

Dambenieku dzirnavezers atrodas Daugmales pagastā. Vidējais dziļums ir 1,5 m, bet maksimālais dziļums – 5,0 m, spoguļa laukuma platība – 1,3 ha. Ezers mākslīgi uzstādināts uz Raģupītes. Dzirnavezeru šķērso autoceļš (Ķekava – Daugmale – Jaunjelgava), dalot to divās daļās. Lejas daļa ļoti sekla, aizaugusi, augšējā daļā ūdens vairāk, bet arī tas ir ļoti netīrs, duļķains, stipri aizaudzis.

MK 12.03.2002. noteikumu Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” 2¹.pielikumā noteikti prioritārie zivju ūdeņi. Saskaņā ar minētajos MK noteikumos noteikto, prioritārie zivju ūdeņi ir saldūdeņi, kuros nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu zivju populācijai labvēlīgus dzīves apstākļus. Noteikumi nosaka, ka LV Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar LR Zemkopības ministriju ne retāk kā reizi sešos gados izvērtē prioritāro zivju ūdeņu sarakstu. Noteikumos definēts, ka Prioritāros zivju ūdeņus iedala:

- **Lašveidīgo zivju ūdeņos**, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt lašu (*Salmo salar*), taimiņu un strauta foreļu (*Salmo trutta*), alatu (*Thymallus thymallus*) un sīgu (*Coregonus*) eksistenci;
- **Karpveidīgo zivju ūdeņos**, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas (*Cyprinidae*) zivju, kā arī līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zušu (*Anguilla anguilla*) eksistenci.

Ķekavas novadā prioritāro zivju ūdeņu sarakstā ietverta Daugava, kurai no valsts robežas līdz grīvai noteikts karpveidīgo zivju ūdeņu statuss.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija atbilstoši MK noteikumu prasībām nodrošina ūdens kvalitātes kontroli šajos ūdeņos. Lai kontrolētu prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes atbilstību šo noteikumu prasībām, ūdens paraugus ņem 12 mēnešus vienā un tajā pašā vietā, ievērojot šo noteikumu 3. pielikumā noteikto paraugu ņemšanas biežumu. Diemžēl publiski nav pieejami šīs ūdeņu kvalitātes kontroles ietvaros iegūtie dati.

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabala plānā 2016.–2021. gadam noteikto, Ķekavas novads atrodas šādos virszemes ūdensobjektos (skatīt 9. tabulu):

9. tabula. **Virszemes ūdensobjekti Ķekavas novadā**
Avots: Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns

Upju ūdensobjekti ŪO kods	ŪO izcelsme	ŪO nosaukums	Precizēts ŪO tips	Vecais tips	Garums, km	Sateces baseina daļas platība, km ²	Notece, mm/gadā	Caurplūdu ms, m ³ /s
D413SP	SPŪO	Daugava	R6	R6	54,73	85960	720	264
D414	dabisks	Ķekava	R3	R6	35,39	182	1,22	197

Ezeru ūdensobjekti novada teritorijā nav noteikti.

Saskaņā ar Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā noteikto, abos ūdensobjektos konstatēta vidēja ūdens kvalitāte, kā mērķi izvirzot sasniegt labu ūdens kvalitāti. Ūdensobjektam D413SP mērķis sasniegt labu ūdens kvalitāti noteikts līdz 2027. gadam.

MK 31.05.2011. noteikumi Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 418) nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā (turpmāk – riska ūdensobjekti), kā arī prasības riska ūdensobjektu aizsardzībai. Riska ūdensobjektu – upju un kanāla – saraksts un informācija, kādi novadi un to teritoriālās vienības (novada pagasti un novada pilsētas) ietilpst šo ūdensobjektu sateces baseinā, norādīta šo MK noteikumu 1. pielikumā.

Ūdensobjekti D413SP un D414 ietverti MK noteikumu Nr. 418 1. pielikumā.

Ūdensobjektam D413SP, kā būtiskākie risku cēloņi definēti: punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni, piesārņotas vietas), izkliedētais piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi.

Ūdensobjektam D414, kā būtiskākie risku cēloņi definēti: punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), izkliedētais piesārņojums un hidromorfoloģiskie pārveidojumi.

MK noteikumi Nr. 418 nosaka, ka publiskās personas un privātpersonas lieto vai apsaimnieko ūdens resursus šo noteikumu 2., 3. un 4. punktā minētajos ūdensobjektos, kā arī izmanto vai plāno izmantot teritorijas to sateces baseinā tā, lai novērstu vai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz attiecīgo ūdensobjektu un pakāpeniski uzlabotu tā stāvokli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības:

- par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī;
- par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskas darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem;
- par īpašām vides prasībām piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs;
- par ietekmes uz vidi novērtēšanu un par tehniskajiem noteikumiem darbībām, kurām nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums;
- par augu aizsardzības līdzekļiem un par darbībām ar biocīdiem;
- par notekūdeņu dūņu un to komposta izmantošanu, monitoringu un kontroli;
- par ūdens resursu lietošanas atļauju;
- par meliorāciju un meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un uzturēšanu;
- par meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju būvniecības kārtību;
- par virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtību;
- par dabas aizsardzības noteikumiem meža apsaimniekošanā;
- par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un samazināšanas pasākumiem;
- par aizsargjoslām;
- par piesārņojuma samazināšanu un kontroli un piesārņojošo darbību veikšanas kārtību;
- par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus;

- par atkritumu poligonu ierīkošanu, apsaimniekošanu, slēgšanu un rekultivāciju.

Tomēr minētajos noteikumos nav ietvertas īpašas prasības pašvaldībām veikt pasākumus pašvaldības administratīvajā teritorijā. MK noteikumu 7.-9. punktā ietvertas prasības valsts institūciju plānošanai un pasākumiem piesārņojuma riska mazināšanai.

Ķekavas novadā sastopami 3. un 6. ekoloģiskā tipa upju ūdensobjekti.

Ūdensobjektam D414 (Ķekava) noteikts 3. ekoloģiskais tips – vidēji liels sateces baseins (100-1000 km²), gultnes slīpums Liels (> 1 m/km), Ritrāla tipa vidēja upe. Upe ir vidēji dziļa, straumes ātrums lielāks par 0,2 m/s. Gultnes substrātu veido smilts, grants un akmeņi.

Ūdensobjektam D413SP (Daugava) noteikts 6. ekoloģiskais tips – potamāla tipa liela upe. Upe ir dziļa, straumes ātrums mazāks par 0,2m/s. Gultnes substrātu veido smilts, kas ir klāta ar organiskas izcelsmes detritu un dūņām.

Kopumā Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānos virszemes ūdeņiem noteikti šādi apsaimniekošanas mērķi:

- Nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli;
- Censties līdz 2021. gadam sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti visos virszemes ūdensobjektos;
- Izpildīt aizsargājamajam teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamās normatīvus;
- Samazināt piesārņojumu ar prioritārajām vielām un pakāpeniski novērst īpaši bīstamo vielu noplūdi virszemes ūdeņos.

Upju baseina apsaimniekošanas plānos noteikti šādi pamatpasākumi:

- A1: Nodrošināt peldūdeņu kvalitāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un nodrošinot ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu;
- A2: Nodrošināt kvalitatīva dzeramā ūdens apgādi atbilstoši normatīvo aktu prasībām, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un nodrošinot ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu;
- A3: Nodrošināt notekūdeņu dūņu izmantošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- A4: Nodrošināt notekūdeņu attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, samazinot ūdeņos nonākošo piesārņojuma slodzi;
- A5: Nodrošināt ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- A6: Nodrošināt lauksaimnieciskās darbības rezultātā radītā nitrātu piesārņojuma samazināšanu vai novēršanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- A7: Nodrošināt virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību pret augu aizsardzības līdzekļu radīto piesārņojumu/kaitējumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- A8: Nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, aizsargājot un apsaimniekojot dabiskās dzīvotnes, savvaļas floru un faunu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- A9: Nodrošināt savvaļas putnu aizsardzību, pārzināšanu un uzraudzību;
- A10: Nodrošināt jūras ūdeņu aizsardzību atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- A11: Nodrošināt piesārņojuma un lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju riska novēršanu un kontroli atbilstoši normatīvo aktu prasībām, šī mērķa sasniegšanai pašvaldībai tiek noteikts: leklaut teritorijas plānojumos riska teritorijas un piesārņotās teritorijas, kā arī paredzēt riska samazināšanas pasākumus un ierobežojumus teritorijas plānojumos vietās, kas var ietekmēt ūdeņus, aizsargājamās teritorijas;
- A12: Nodrošināt ūdens aizsardzību atbilstoši normatīvo aktu prasībām, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un nodrošinot ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu.

Viss Ķekavas novads atbilstoši **MK 22.01.2002. noteikumos Nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdeņi”** noteikto, ir atzīts par īpaši jutīgu teritoriju, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības

komunālo notekūdeņu attīrīšanai. Minēto noteikumu regulējums attiecas uz visiem ūdeņiem, t.sk. virszemes ūdeņiem, pazemes ūdeņiem, notekūdeņiem.

Minētajā normatīvajā aktā ietvertas šādas prasības notekūdeņu apsaimniekošanai:

- (1) Prasības komunālo notekūdeņu centralizētai savākšanai un emisijai nosaka visām apdzīvotajām vietām vai to robežās esošām atsevišķām teritorijas daļām, kur iedzīvotāju skaits, apdzīvotības blīvums un ekonomiskā aktivitāte ir pietiekami koncentrēta, lai būtu ekonomiski pamatoti veidot centralizētu kanalizācijas tīklu sistēmu notekūdeņu savākšanai un novadīšanai uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām vai uz to galīgās novadīšanas vietu vidē (turpmāk tekstā – aglomerācija). Aglomerācijas robežas nosaka vietējā pašvaldība, pamatojoties uz sabiedrisko pakalpojumu sniedzēja ūdensapgādes un kanalizācijas jomā izstrādāto tehniski ekonomisko pamatojumu centralizēto kanalizācijas sistēmu ierīkošanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas būvju būvniecības kārtību.
- (2) Centralizētas kanalizācijas sistēmas ierīko visās aglomerācijās, kur cilvēku ekvivalents ir lielāks vai vienāds ar 2000. Par centralizētu kanalizācijas sistēmu ierīkošanu atbild vietējā pašvaldība.
- (3) Aglomerācijās, kur cilvēku ekvivalents ir mazāks par 2000, par centralizētas kanalizācijas sistēmas ierīkošanu lemj attiecīgā pašvaldība. Šādās aglomerācijās ierīkotajām centralizētās kanalizācijas sistēmām jāatbilst visām šo noteikumu prasībām.
- (4) Ja centralizētas kanalizācijas sistēmas izveide ir ekonomiski neizdevīga vai neuzlabos vides kvalitāti, notekūdeņu savākšanai izmanto decentralizētas kanalizācijas sistēmas vai cita veida ietaises (turpmāk – decentralizēta kanalizācijas sistēma), kas nodrošina līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni. Šādu lēmumu pamato ar tehniski ekonomiskās izpētes un vides izpētes rezultātiem. Ja tiek izveidota decentralizēta kanalizācijas sistēma, attiecīgā pašvaldība nodrošina visu tajās savāktu notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām. Attiecīgā pašvaldība informē reģionālo vides pārvaldi par lēmumu veidot decentralizētu kanalizācijas sistēmu.
- (5) Ja aglomerācijā ir izveidota centralizēta kanalizācijas sistēma, vietējā pašvaldība nodrošina decentralizētajās kanalizācijas sistēmās savāktu notekūdeņu un ar tiem saistīto utilizēto atkritumu regulāru savākšanu un attīrīšanu atbilstoši šo noteikumu un citu normatīvo aktu prasībām.
- (6) Projektējot, būvējot un ekspluatējot centralizētu kanalizācijas sistēmu, izmanto modernākos tehniskos risinājumus, kas nerada pārmērīgas izmaksas, ņemot vērā:
 - savācamo komunālo notekūdeņu daudzumu un sastāvu;
 - nepieciešamību novērst noplūdes un nepieciešamību ierobežot virszemes ūdeņu piesārņojumu, kas rodas kanalizācijas sistēmas pārslodzes dēļ vai avāriju gadījumā lietusgāžu laikā, lai tiktu ievēroti virszemes ūdeņiem noteiktie kvalitātes mērķi. Pieļaujamo atšķaidījuma pakāpi un pārplūšanas biežumu nosaka saskaņā ar Latvijas būvnormatīviem.
- (7) Plānojot jaunas apdzīvotās vietas, jāņem vērā šo noteikumu prasības, tāpat tās jāievēro esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu apsaimniekošanas un rekonstrukcijas darbos.

Būtiskas prasības virszemes ūdeņu aizsardzībai noteiktas **Aizsargjoslu likumā** un tam pakārtotajos normatīvajos aktos.

Aizsargjoslu likuma 7. pantā definētas **Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas**.

(1) Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka ūdenstilpēm, ūdenstecēm un mākslīgiem ūdensobjektiem, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību, ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās teritorijās, kā arī saglabātu apvidum raksturīgo ainavu. Ostu teritorijās virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas nosaka, lai ilgtspējīgas attīstības interesēs līdzsvarotu vides aizsardzības prasības un ostu ekonomisko attīstību, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām un novērstu erozijas procesu attīstību.

Minimālie virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu platumi tiek noteikti:

1) lauku apvidos (neatkarīgi no zemes kategorijas un īpašuma):

- a) Daugavai – ne mazāk kā 500 m plata josla katrā krastā,
- g) 25 – 100 km garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 100 m plata josla katrā krastā,
- h) 10 – 25 km garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 50 m plata josla katrā krastā,
- i) līdz 10 km garām ūdenstecēm – ne mazāk kā 10 m plata josla katrā krastā,
- j) ūdenstilpēm, kuru platība ir lielāka par 1000 hektāriem, – ne mazāk kā 500 m plata josla,
- k) 100 – 1000 ha lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 300 m plata josla,
- l) 25 – 100 ha lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 100 m plata josla,
- m) 10 – 25 ha lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 50 m plata josla,
- n) līdz 10 ha lielām ūdenstilpēm – ne mazāk kā 10 m plata josla,
- o) ūdenstilpei vai ūdenstecei ar applūstošo teritoriju – ne mazāk kā visas applūstošās teritorijas platumā līdz ūdens līmenim neatkarīgi no iepriekšējos apakšpunktos noteiktā minimālā aizsargjoslas platuma;

2) pilsētās un ciemos – teritoriju plānojumos:

- a) ne mazāk kā 10 m plata josla gar virszemes ūdensobjekta krasta līniju, izņemot gadījumus, kad tas nav iespējams esošās apbūves dēļ,
- b) gar ūdensobjektiem ar applūstošo teritoriju – visā tās platumā vai ne mazāk kā līdz esošai norobežojošai būvei (ceļa uzbērumam, aizsargdambim), ja aiz tās esošā teritorija neapplūst;

3) mākslīgam ūdensobjektam (izņemot tādām, kas kalpo ūdens novadīšanai no piegulošās teritorijas), kura platība ir lielāka par 0,1 ha, – teritorijas plānojumā, bet ne mazāk kā 10 m plata josla katrā krastā;

4) uz salām un pussalām – teritoriju plānojumos, bet ne mazāk kā 20 m plata josla.

(3) Aizsargjoslas platumu nosaka, ņemot vērā gada vidējo ūdens līmeni, bet, ja ir skaidri izteikts stāvs pamatkrasts, – no tā augšējās krants.

(4) Ja krastu veido vienlaidu dambis, aizsargjosla tiek noteikta līdz dambja ārējās nogāzes pakājei, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

(5) Visi aizsargjoslas noteikumi attiecināmi arī uz teritoriju starp ūdens līmeni un vietu, no kuras mēra aizsargjoslas platumu.

Detalizēta metodika virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanai ietverta MK 04.08.1998. noteikumos Nr. 248 „Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslu noteikšanas metodika”.

Savukārt saimnieciskās darbības aprobežojumi virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās definēti Aizsargjoslu likuma 37. pantā.

6.8. ALTERNATĪVIE ENERGORESURSI

Energoresursi ir katras teritorijas attīstībai nozīmīgs faktors. Latvijā ir ierobežoti ar fosilajiem energoresursiem saistīti energoresursu krājumi, tai pat laikā ir samērā plašas alternatīvo energoresursu izvēles un izmantošanas iespējas.

■ Saules radiācija

Galvenais enerģijas avots Saules sistēmā, arī uz Zemes, ir Saules elektromagnētiskais starojums. Saule ir gāzu-plazmas ķermenis, tās iekšienē notiek kodolu sintēzes reakcijas, kas ir enerģijas avots. Saules izstarotā starojuma intensitāti un spektru nosaka virsmas raksturlielumi. Saules starojuma spektrs atbilst absolūti melna ķermeņa ar temperatūru 6000 K starojuma spektram. Spektra maksimums atrodas pie 550 nm /apt. 2 eV kvanta enerģija/ jeb atbilstoši zaļi-dzeltenajai krāsai, tam pielāgojusies arī dzīvība uz Zemes, piemēram, pēc fotosintēzes vai cilvēka acs jutības maksimuma. Arī lielākās daļas pusvadītāju aizliegtās zonas platums ir robežās 0,5-5 eV, tas labi saskaņojas ar Saules starojuma kvantu enerģiju. Pusvadītāju materiāli ļauj realizēt reizi gan ļoti jutīgas, gan augsti efektīvas gaismas starojuma uztveršanas ierīces.

Saules radiācija jeb Saules starojuma daudzums, kas sasniedz Zemi, ir atkarīgs no attāluma starp Zemi un Sauli un no Saules staru krišanas leņķa (jo tas mazāks, jo mazāku starojumu daudzumu saņem laukumu vienība). To ietekmē dienas garums, mākoņainība, atmosfēras dzidrums. Mērenā klimata joslā raksturīgas lielas saules augstuma svārstības attiecībā pret apvāršni gada gaitā, kas izraisa krasas gadalaika maiņas, kā arī nosaka dienas garumu.

Decembrī Saules augstums virs horizonta Latvijā ir $9-10^\circ$ un saules radiācijas daudzums nepilna 1 kcal/cm^2 mēnesī, bet jūnijā Saule paceļas virs horizonta 57° un saules radiācijas daudzums sasniedz 15 kcal/cm^2 mēnesī. Latvijā dienas garums decembrī ir 6-7 stundas, bet jūnijā 17-18 stundas.

Saules radiācija, ejot cauri atmosfērai, sastopas ar atmosfēras gāzes molekulām, ūdens pilieniem un putekļiem, kā rezultātā daļa staru tiek atstaroti un izkliedēti atpakaļ kosmosā. Mākoņainība ir viens no faktoriem, kas ietekmē pieplūstošās saules radiācijas izmaiņas Latvijā gada un teritoriālā griezumā. Tā decembrī, pateicoties biežajiem cikloniem, kas saistās ar augstu mākoņainību pieplūstošā saules radiācija sastāda aptuveni tika 5 % no iespējamās, bet piekrastē jūnijā, kad mākoņu ir maz – vairāk par 60 %. Gadā katrs virsas kvadrācentimetrs saņem tikai ap 346 kJ, tas ir trešo daļu no saules radiācijas siltuma pieplūduma.

Saules baterijas ļauj Saules starojuma enerģiju tieši pārveidot elektroenerģijā. Saules baterijas pamatelements ir pusvadītāju diode. Apgaismojot p-n pāreju ar īso viļņu garumu gaismu, uz p-n pārejas rodas spriegumu starpība, tā var uzturēt strāvu noslēgtā ķēdē un radīt enerģiju. Daudzveidīgajās parastajās diodēs p-n pāreju cenšas izveidot pēc iespējas mazu izmēros un ievieto gaismas necaurlaidīgā korpusā. Toties fotodiodēs, un Saules baterijās kā to paveidā, p-n pārejas izmērus maksimizē – pat līdz dažiem metriem, pusvadītāju materiālu pārklāj ar gaismas caurlaidīgu aizsargslāni.

Saules baterijas parasti izvieto uz ēku jumtiem, fasādēm u.tml. arhitektoniskiem elementiem, līdz ar to enerģijas piegādes ceļš līdz lietotājam ir minimāls – secīgi piegāde ir ļoti droša. Ēkā atrodas pārveidotājs (var būt arī sarežģītāka vadības un kontroles iekārta), kas Saules baterijas ražoto līdzstrāvu pārveido maiņstrāvā pašpatēriņam un enerģijas pārpalikuma ievadīšanai elektrotīklā. Aizvien lielāku nozīmi gūst informāciju tehnoloģijas, var pat teikt, ka bez interneta, e-pasta u.tml. iespējams vairs nav domājama normāla ikdiena. Serveru, pat individuālu datoru, normālas darbības nodrošināšanai raksturīgā tīkla sprieguma kvalitāte bieži nav pietiekoša un tiek uzstādīti nepārtrauktas barošanas avoti (UPS). To neatņemama sastāvdaļa ir parastais, ķīmiskais akumulators elektroenerģijas uzkrāšanai. UPS akumulatorus varētu izmantot Saules elektroenerģijas uzkrāšanai dienas gaišajā periodā, lai tā segtu pašpatēriņu naktīs vai tīkla elektroenerģijas piegādes pārtraukuma brīžos. Izmantot Saules baterijas ir iespējams jebkurā vietā uz Zemes, ikkatrs šodienas individuālais tīkla elektroenerģijas patērētājs tad kļūtu par enerģijas ražotāju dienas gaišajā laikā, bet patērētu to no tīkla, ja individuāli vai tuvumā nav uzstādīts akumulators, laikā, kad Saules enerģijas nepietiek.

Ķekavas novadā saules enerģijas izmantošana var būt perspektīva kā nelieliem individuālajiem objektiem, tā arī sabiedriskajiem un ražošanas objektiem.

■ Vēja enerģija

Zemes virsmas laukuma vienību sasniegušā Saules starojuma enerģija ir visai atšķirīga – vislielākā tā ir uz ekvatora, viszemākā – pie poliem, Saulei pretējā Zemes puse nesaņem nekādu starojuma enerģiju. Zemes virskārta ir ar visai atšķirīgām īpašībām, piemēram, ūdeņi – okeāni un jūras salīdzinot ar sauszemi. Šo un vēl daudzu citu faktoru dēļ Zemes virsma un tai pieguļošais gaisa slānis sasilst nevienmērīgi. Nevienmērīgi uzsildītajos gaisa slāņos parādās arī spiediena starpības, kas izsauc gigantisku gaisa masu pārvietošanos – vēju. Pievirsmas augstumā, līdz dažiem simtiem metru, vēji ir visai nepastāvīgi gan laikā, gan arī pēc virziena. Šie vēji ir arī visai jutīgi pret Zemes virsmas nepludumiem un vislielāko ātrumu sasniedz virs līdzējumiem ūdens klajumiem. Augstāk sāk dominēt visai pastāvīgie un spēcīgie ģeostrofie vēji, kuri saistīti ar gaisa masu kustību Koriolisa spēka iedarbībā no ekvatora uz poliem. Gaisa balonu ceļotāji izmanto tieši šos vējus, kuru ātrums reti nokrīt zem $100 \text{ km/h} / 30 \text{ m/s}$ – atbilst vētras definīcijai uz Zemes virsmas/, bet bieži sasniedz pat $250 \text{ km/h} / 70 \text{ m/s}$ vērtības. Augstumam pieaugot, neskatoties uz gaisa blīvuma samazināšanos, aizvien pieaug vēju nestā enerģija. Tāpēc arī vēja enerģijas izmantošanu raksturo tendence aizvien kāpināt torņu augstumu, pašlaik sasniegti jau 160 m.

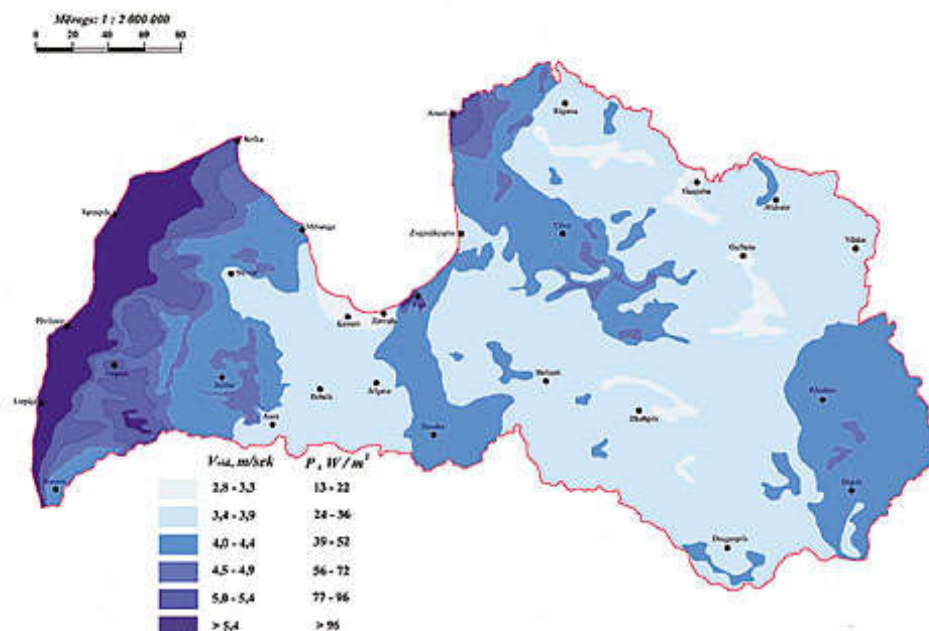
Enerģijas daudzums, ko var iegūt no vēja, ir proporcionāls vēja plūsmas iedarbības laukumam un vēja ātrumam trešajā pakāpē.

Vidējais vēja ātrums gadā 10 m augstumā.

Ja vēja ātrums pieaug divas reizes, tad enerģijas daudzums palielinās kubiski – astoņas reizes. Vispiemērotākās vietas vēja ģeneratoru uzstādīšanai ir kaili pakalni vai jūras piekraste un šelfs, jo vēja ātrums ir visai jutīgs pret virsmas nelīdzenumiem. Nav racionāli vēja ģeneratorus izvietot šķēršļotā apkārtnē, piemēram, mežā, starp ēkām, pat atsevišķu koku tuvumā. Kādreizējās idejas, ka katrs saimnieks uzstādīs savu vēja ģeneratoru, nav attaisnojušās, jo šādas nelielas iekārtas spētu izmantot tikai visai nepastāvīgos pievirsmas vējus. Maģistrālā vēja enerģētikas attīstības tendence ir aizvien lielākas iekārtas – šobrīd jau sasniegti 5 MW – un aizvien augstākos torņos, lai izmantotu pastāvīgos ģeostrofos vējus, līdz ar to saražotās enerģijas pašizmaksa aizvien samazinās.

Aprēķinos jāievēro, ka vēja ātrums mainās pieaugot augstumam. Mūsdienās vēja ģeneratora torņa augstums h parasti var sasniegt 120-150 m, bet standarta meteoroloģiskajos novērojumos vēja ātrumu mēra 10-12 m augstumā.

Ķekavas novads daļēji ietilpst vēja enerģijas izmantošanai potenciāli piemērotajās teritorijās. Vēju kartē pārskatāmības dēļ visas vēja režīmu zonas attēlotas ar krāsu intensitāti: jo spilgtāka krāsa, jo augstāks gada vēja vidējais ātrums (skatīt 5. attēlu).

5. attēls. Latvijas vēju karte

Avots: neogeo.lv

■ Ģeotermālā enerģija

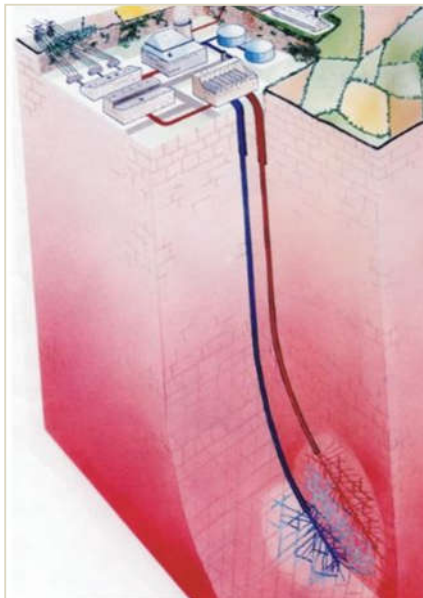
Latvijas teritorijā, atkarībā no to izmantošanas iespējām varētu tikt izdalīti šādi ģeotermālās enerģijas resursi:

- Zemas temperatūras ģeotermālie resursi <20°C; izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
- Vidējas temperatūras ģeotermālie resursi 20°C – 30°C; izmantojami apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus;
- Augstas temperatūras >30°C; izmantojami nelielu apdzīvotu vietu apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus, tiešā veidā izmantojot apsildīšanas vajadzībām, kā arī koģenerācijas elektrocentrālēs;

- Petrotermālie resursi >100°C; izmantojami elektrības ražošanai, apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai.

Lai aplēstu iespējamās ģeotermālās enerģijas resursus nepieciešami detāli temperatūras režīma pētījumi. Latvijā temperatūras režīms urbumos ir pētīts 30-40 gadu ilgā posmā pagājušā gadsimta otrajā pusē, ierīkojot dziļos izpētes urbumus, kuru mērķis bija teritorijas ģeoloģiskās uzbūves precizēšana un ogleņražu meklēšana. Temperatūras režīms tika noteikts ar termokarotāžas metodi, izmantojot elektrisko termometru, kā arī veikti atsevišķi temperatūras mērījumi ar elektrotermometru un maksimālo termometru.

Darbu rezultāti atspoguļoti daudzos pārskatos par atsevišķu dziļo urbumu ierīkošanu, kā arī dažos tematiskajos pārskatos. 2002. gadā pārskatā „Temperatūru pētījumu apkopojuma rezultāti Latvijas dziļurbumos” (VGF Nr. 13312) tika apkopoti un izanalizēti visi termokarotāžu un temperatūras mērījumu dati, tie apkopoti un sagatavoti ievadīšanai datu bāzē. Termokarotāžas diagrammas tika digitizētas un analizēti to veikšanas apstākļi, lai novērtētu datu reprezentativitāti. Tāpat tika sagatavotas vairākas kartes, kurās uzskatāmi vizualizētas temperatūras dažādu slāņu virsmās. Veiktie temperatūras režīma pētījumi lielākoties bija tikai papildus programma katra dziļā izpētes urbuma ierīkošanas gaitā. Tikai vēlāk tika novērtēta šo pētījumu nozīmība, taču tie ļāvuši novērtēt aptuvenu temperatūru sadalījumu plānā un griezumā, noteikt Zemes siltumplūsmu Latvijas teritorijā un veikt aptuvenu teritorijas rajonēšanu, kā arī aptuveni aplēst iespējamo iegūstamās ģeotermālās enerģijas daudzumu.

6. attēls. Petrotermālā stacija
Avots: Inga Gavena

Tai pat laikā jāatzīmē, ka šie pētījumi attiecināmi galvenokārt uz vidējas un augstas temperatūras ģeotermālajiem resursiem nogulumiežu segā, bet neskar kristālisko pamatklintāju, jeb tā sauktās petrotermālās enerģijas resursus.

Tāpat detālāki pētījumi nav veikti par pieejamajiem zemas temperatūras ģeotermālajiem resursiem kas pārsvarā iegūstami līdz 300 m dziļumam, kur temperatūras nepārsniedz 20°C un kurus visbiežāk izmanto nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai, izmantojot siltumsūkņus. Diemžēl līdz šim Latvijā tiek izmantoti tieši šie, praktiski nepētītie zemas temperatūras ģeotermālās enerģijas resursi. Informācijas un pienācīgas izpētes trūkuma dēļ Latvijā zemas temperatūras ģeotermālā enerģija tiek iegūta stihiski, to praktiski neregulē normatīvie akti un netiek veikta kontrole, tādējādi netiek nodrošināta videi draudzīga ieguve un racionāla izmantošana, kas var radīt būtiskus draudus pazemes saldūdens krājumiem.

Latvijas teritorijā zemes dziļu temperatūras sezonālo svārstību ietekme sniedzas līdz 20-25 m dziļumam, kur temperatūra sasniedz 7-8°C. Virsējos slāņos līdz 20-25 m dziļumam izpaužas kā saules siltuma

iedarbība, tā arī tos sasniedz Zemes siltums. Tā rezultātā vasarā iežu temperatūra ir augstāka, bet aukstajā gadalaikā iežu temperatūra pakāpeniski samazinās.

Pastāvīga iežu temperatūra vidēji 7-8°C tiek novērota 20-25 m dziļumā, taču atkarībā no teritorijas ģeoloģiskās uzbūves un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem šis dziļums var būt arī stipri mazāks. Zemāk par šo dziļumu iežu temperatūru pilnībā nosaka Zemes siltumplūsma. Zemes siltumplūsma ir mainīga dažādos Latvijas reģionos.

Ķekavas novada teritorijā tāpat kā visā Latvijas teritorijā iespējams iegūt un izmantot **zemas temperatūras ģeotermālos resursus <20°C; kas izmantojami nelielu objektu un individuālo ēku apsildīšanai un karstā ūdens sagatavošanai pielietojot siltumsūkņus**. To ieguvei var izmantot dažādas sistēmas, vertikālas un horizontālās, tiešās siltuma apmaiņas un izmantojot siltumnesēja šķidrumu.

Ķekavas novadā sastopami **vidējas temperatūras ģeotermālie resursi 20-30°C. Augstas temperatūras ģeotermālie resursi** novada teritorijā varētu būt sastopami tās dienvidrietumu daļā.

Petrotermālie resursi Latvijas teritorijā nav pētīti. Tie izplatīti visā Latvijas teritorijā kristāliskajā pamatklintājā. Veicot teorētiskus aprēķinus ir aptuveni noteiktas zonas, kur to ieguluma dziļums varētu būt vismazākais. Ņemot vērā vispārējo ģeoloģisko uzbūvi, kā arī konstatēto siltumplūsmu kristāliskajā pamatklintāja virsā, tiek prognozēts, ka karstajās zonās Liepājas rajona dienvidrietumu daļā un Latvijas centrālajā daļā (Jelgavas, Rīgas un Bauskas rajonos), izotermiskā virsma ar temperatūru >100 grādi varētu tikt sasniegta 2,7 km līdz 3 km dziļumā.

Petrotermālās enerģijas ieguvei ļauj nodrošināt kā siltumapgādi, tā elektroapgādi, praktiski ļaujot atteikties no ļoti dārgā fosilā kurināmā. Tā kā petrotermālās enerģijas avots ir zemes dzīles, tas ir praktiski neizsīkstošs resurss. Izmantojot mūsdienīgas urbšanas iekārtas, iespējams ierīkot kā atvērta, tā slēgta cikla petrotermālo staciju. Petrotermālās stacijas jaudu var palielināt, ierīkojot vairākus ieguves urbumus. Tādējādi tiek iegūta videi draudzīga elektroenerģija un siltums, neradot izmešus gaisā vai cita veida vides piesārņojumu.

6.9. MEŽA RESURSI

Nozīmīgs dabas resurss ar plašu pielietojumu, un lielu nozīmi teritorijas vides stāvokļa raksturojumam ir meža resursi. Tos veido kā koksne, tā bioloģiskā daudzveidība, medību saimniecība u.c.

Dažādi meži savā starpā atšķiras. Šīs atšķirības nosaka gan dažādi mitrums apstākļi, gan augsnes auglīgums, gan cilvēka ietekme un meža vecums. Atkarībā no klimata un augsnes īpatnībām izveidojas meži, kas ir ļoti atšķirīgi pēc izskata, struktūras un bioloģisko procesu rakstura. Mežsaimnieki mežus iedala trijās mežu ekoloģiskajās rindās: sausieņu, slapjainu un purvainu mežos. Bez šīm rindām atsevišķi izdala arī vēl divas cilvēka izveidotas augteņu rindas – āreņus (meži nosusinātās minerālaugsnēs) un kūdreņus (nosusinātās kūdras augsnēs). Mežu ekoloģiskās rindas savukārt iedala meža augšanas apstākļu tipos jeb meža tipos. Mežu tipus var noteikt pēc mežā valdošajām koku sugām, to bonitātes, kā arī pēc zemsegas sugām un pēc augsnes.

Meža zemes aizņem 12'924,0 ha (novada kopplatība – 27'516,46 ha) jeb ~47 % no novada kopplatības.

10. tabula. Meža zemju sadalījums 2017. gadā, ha
Avots: Valsts meža dienests

Pagasts	Meža zeme	Mežs	Mežaudze	Purvi	Lauces	Klajumi	Ceļi	Grāvji	Pārējās MZ
Baložu pilsēta	224,29	212,8	212,68	2,57	5,96	0	0	2,55	0,41
Daugmales pagasts	4009,02	3814,11	3679,03	4,43	45,28	4,55	52,75	87,9	0
Ķekavas pagasts	12038,25	10976,79	10348,54	180,82	106,86	9,82	131,84	511,13	120,99
Ķekavas novads kopā	16271,56	15003,7	14240,25	187,82	158,1	14,37	184,59	601,58	121,4

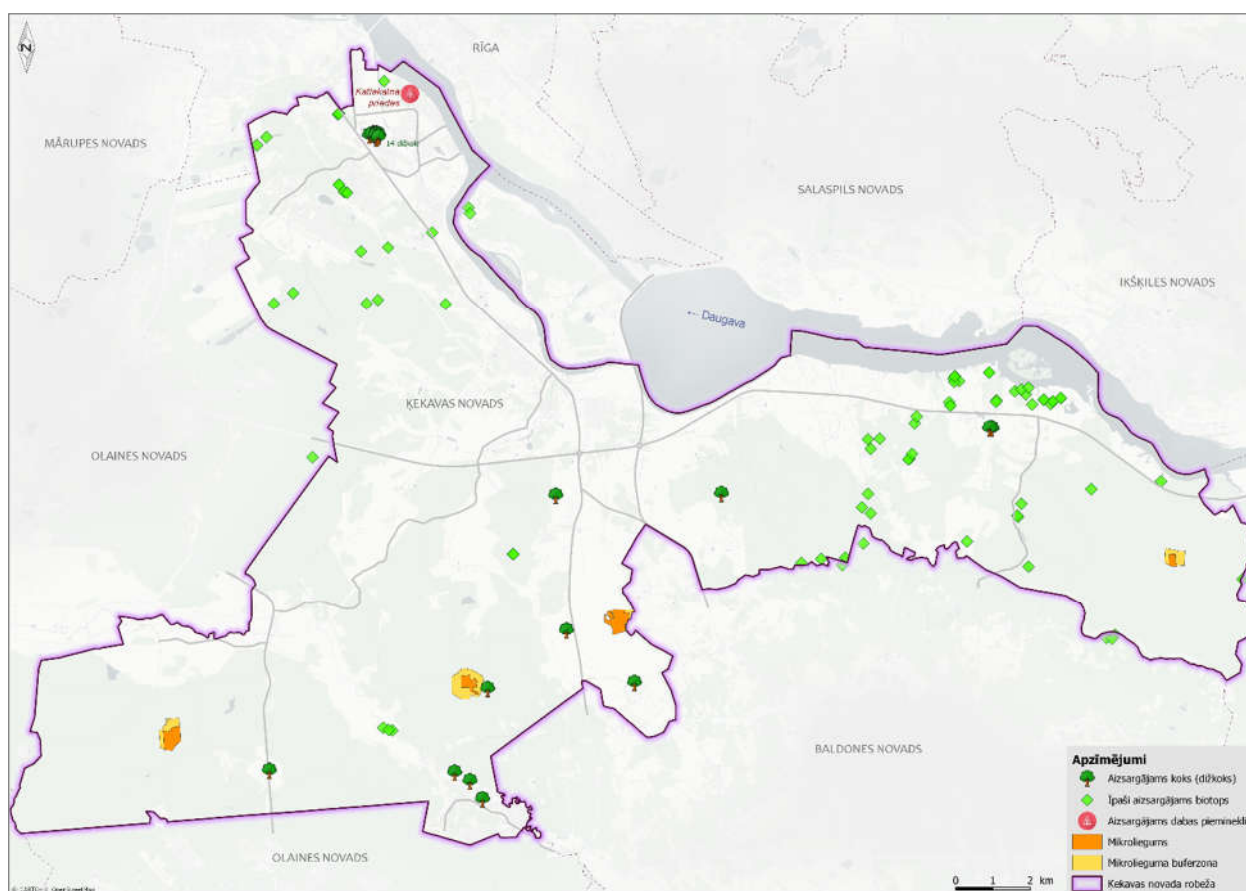
6.10. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS UN MIKROLIEGUMI

Latvijā likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (1993) noteiktas atšķirīgas šo teritoriju kategorijas, ar atšķirīgiem izveidošanas mērķiem un saimnieciskās darbības aprobežojumiem tajās.

Likums nosaka, ka aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu un tiek izveidotas, aizsargātas un apsaimniekotas nolūkā:

- aizsargāt un saglabāt dabas daudzveidību (retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus utt.);
- nodrošināt zinātniskos pētījumus un vides pārraudzību;
- saglabāt sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Ķekavas novadā nav noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – NATURA 2000.

7. attēls. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti Ķekavas novada teritorijā

Avots: SIA „METRUM”, balstoties uz Dabas aizsardzības pārvaldes datiem un Ķekavas novada pašvaldības informāciju

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes 2018. gada 18. maijā saņemto informāciju/datiem par Eiropas nozīmes īpašiem aizsargājamiem biotopiem, Ķekavas novada teritorijā ir konstatētas dažādu biotopu grupu un sugu dzīvotņu atradnes, tā, piemēram, Purvaini meži (ES klasifikācijas kods 91D0*), Veci vai dabiski boreāli meži (9010*), Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas (6270*), zaļā varde *Pelophylax sp.*, plūksnu ķekarpaparde *Botrychium multifidum*, parka vingliemezis *Helix pomatia* u.c.

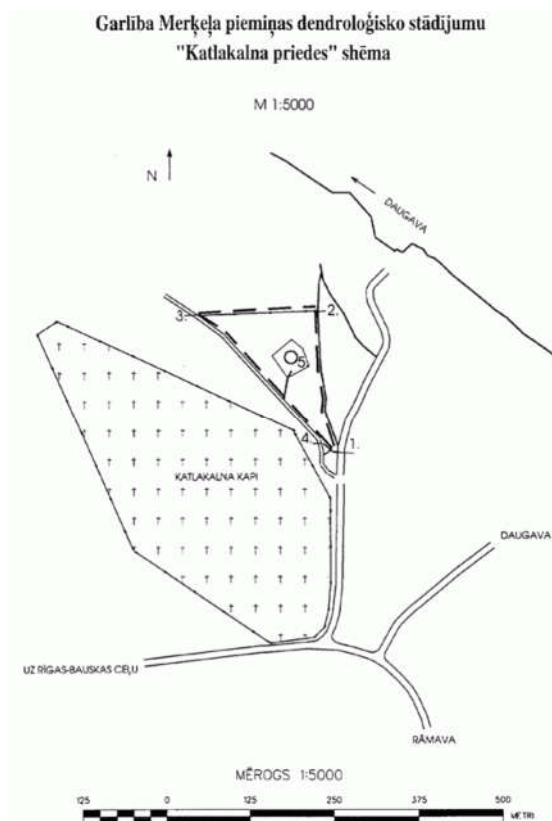
■ Dabas pieminekļi

Dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājamie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība.

Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 m rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 m rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas.

Saskaņā ar MK 17.04.2001. noteikumos Nr. 175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” noteikto Ķekavas novadā nav noteikti dabas pieminekļi.

Saskaņā ar MK 20.03.2001. noteikumos Nr. 131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 131) noteikto Ķekavas novada teritorijā atrodas Garlība Merķeļa piemiņas dendroloģiskie stādījumi „Katlakalna priedes”.

8. attēls. Garlība Merķeļa piemiņas dendroloģiskie stādījumi „Katlakalna priedes” atrašanās vietas shēma
Avots: MK noteikumu Nr. 131 67. pielikums

■ Mikroliegumi

Mikroliegumi ir teritorijas, kas tiek noteiktas tikai īpaši retu sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Līdzīgi kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Mikroliegumi parasti platības ziņā ir mazāki kā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (0,1-20 ha, putniem līdz 200 ha) un to izveidošanas procedūra ir vienkāršāka un ātrāka, nekā veidojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Tādējādi, nodrošinot operatīvu īpaši reto un apdraudēto sugu aizsardzību.

Mikroliegumu veidošanu nosaka „Sugu un biotopu aizsardzības likums” (2000), „Meža likums” (2000) un tiem pakārtotie normatīvie akti. Nozīmīgākie no tiem ir:

- MK 18.012.2012. noteikumi Nr. 940 „Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu”;
- MK18.12.2012. noteikumi Nr. 936 „Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā”;
- MK 05.12.2000. noteikumi Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”.

Tā kā mikroliegumos tiek aizsargātas īpaši retas sugas, tad dati par mikroliegumiem un tajos sastopamajām sugām glabājas Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”, kas ir pieejama tikai reģistrētiem lietotājiem. Informāciju par mikroliegumā esošo īpaši aizsargājamo sugu un biotopu atradnēm drīkst izplatīt tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes atļauju.

Saskaņā ar Dabas datu bāzē „Ozols” ietvērto informāciju, Ķekavas novada teritorijā ir noteikti četri mikroliegumi. Detalizēta informāciju par mikroliegumiem nav pieejama.

■ Īpaši aizsargājami koki – dižkoki

Saskaņā ar dabas datu pārvaldības sistēmā OZOLS iekļauto informāciju, Ķekavas novada teritorijā uz šo brīdi, 2019. gada oktobris) ir reģistrēti 13 dižkoki (jāpiemin, ka minētā datu bāze tiek papildināta), no tiem divi reģistrēti kā potenciālie (plānotie) aizsargājami koki.

2016. gada aprīlī tika veikta dendroloģiskā inventarizācija Depkina (Rāmavas) muižas dendroloģiskajā parka teritorijā (SIA „KOKU EKSPERTS”, eksperts Gvido Leiburgs). Tā gaitā novērtēti 170 koki parka DA daļā ap muižas ēku. Novērtētajā teritorijā konstatēti 11 īpaši aizsargājami koki (10 melnalkšņi *Alnus glutinosa* un 1 parastais ozols *Quercus robur*), kuri atbilst MK 16.03.2010. noteikumu Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” kritērijiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Ķekavas novada teritorijas plānojumā kopumā attēloti 24 aizsargājami koki – dižkoki.

7. ANTROPOGĒNĀ SLODZE

Antropogēnā slodze ir cilvēka tiešās vai netiešās darbības ietekme gan uz dabu un vides stāvokli kopumā, gan atsevišķiem tās elementiem. Tās ietekmē pasliktinās vides stāvoklis, piemēram, piesārņots ūdens gaiss, augsne, tās ekoloģiskā kvalitāte (virszemes ūdeņi, purvi, mitrzemes nenodrošina savas ekoloģiskās funkcijas, samazinās bioloģiskā daudzveidība, izmainās tradicionālā ainava u.c. izmaiņas.

Analizējot antropogēno slodzi kādā konkrētā teritorijā, atkarībā no teritorijas jutīguma jāizvēlas antropogēno slodzi raksturojoši elementi:

- Antropogēno slodzi lielā mērā raksturo zemes lietošanas veids;
- Vides kvalitāti teritorijā būtiski ietekmē komunālo pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, t.sk. notekūdeņu apsaimniekošana, ilgtspējīga ūdensapgāde, atkritumu apsaimniekošana, racionāla un videi draudzīga siltumapgāde;
- Transporta infrastruktūras attīstība un labiekārtošana, sabiedriskā transporta pieejamība ir būtisks faktors, kas raksturo draudus gaisa kvalitātei vai tās aizsardzības uzlabošanai;
- Urbāno, apbūvēto zemju pieaugums lielā mērā ietekmē bioloģisko daudzveidību un ietekmē arī vides kvalitāti apbūves un tai piegulošajā teritorijā;
- Piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju skaita izmaiņas raksturo arī antropogēnā piesārņojuma slodzes izmaiņas;
- A un B kategorijas piesārņojošu darbību objektu, kā arī riska objektu skaits, to radīto izmešu gaisā un ūdens vidē apjoms raksturo punktveida slodzi uz gaisa un ūdens vidi;
- Intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas teritorijas uzskatāmas par difūzā piesārņojuma slodzes avotiem.

Diemžēl ne visos gadījumos pašreiz publiski pieejamā informācija ir pietiekama antropogēnās slodzes faktoru identifikācijai un tās izmaiņu tendenču izvērtēšanai.

7.1. KOMUNĀLO PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA

Novadā esošie infrastruktūras objekti – būves un tīkli – pieder gan valstij, gan pašvaldībai, gan privātām struktūrām, līdz ar to atšķiras nozaru un atsevišķu objektu apsaimniekošanas principi un attīstības iespējas.

Esošais inženiertīklu (ūdensvads, kanalizācija, siltumapgāde) nodrošinājums novada teritorijā ir ļoti atšķirīgs. Ar centralizētiem komunālajiem pakalpojumiem ir nodrošinātas galvenokārt blīvāk apdzīvotās vietas – Baložu pilsēta, Ķekava, Daugmale, Valdlauči, Rāmava, Katlakalns, taču arī tajos ne visur tie ir pieejami.

Daļa esošo inženiertīklu ir nolietotojušies, tomēr pakāpeniski ar ES struktūrfondu piesaisti tiek veikta to pārbūve un sakārtošanas darbi. Būtiska problēma ir inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājums jaunajās apbūves teritorijas un dārzkopības sabiedrībās, kur netiek nodrošināta centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija (tajās ūdensapgāde un kanalizācija risināta individuāli, katram īpašniekam veidojot savu urbumu un vienojoties ar pakalpojumu sniedzēju par kanalizācijas izvešanu).

SIA „Ķekavas nami” nodrošina ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumus daudzdzīvokļu mājām Ķekavā, Valdlaučos un Rāmavā, individuālajām mājām Katlakalnā, Odukalnā, Vimbukrogā, Ziedonī un Rāmavā, kā arī iestādēm un uzņēmumiem Ķekavas pagasta teritorijā. SIA „Līves-2” – nodrošināja ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumus Daugmalē, pēc apvienošanas attiecīgi šo uzdevumu veic SIA „Ķekavas nami”. Attiecīgi SIA „Baložu komunālā saimniecība” nodrošina ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumus Baložu pilsētā un tās tuvākajā apkaimē. Atsevišķiem nekustamajiem īpašumiem – SIA „Rīgas ūdens” un citi pakalpojumu sniedzēji.

Attiecībā uz Ķekavas pagasta teritoriju – dzeramais ūdens tiek iegūts no dziļurbumiem Odukalnā un Katlakalnā, kā arī iepirkts no SIA „Rīgas ūdens”. Savāktie kanalizācijas notekūdeņi pa spiedvadu tiek transportēti uz SIA „Rīgas ūdens” attīrīšanas iekārtām Bolderājā. Baložu pilsētas teritorijā dzeramais ūdens tiek iegūts no dziļurbuma Bērzu ielā, savukārt savāktie notekūdeņi tiek attīrīti notekūdeņu attīrīšanas iekārtās Uzvaras prospektā. Arī Daugmales ciemā teritorijai, kurā ir pieejami centralizētie tīkli,

ūdensapgāde tiek nodrošināta no dziļurbuma, savukārt kanalizācijas notekūdeņi tiek attīrīti notekūdeņu attīrīšanas iekārtās.

Teritorijās, kur nav pieejami centralizētā ūdensapgāde un notekūdeņu apsaimniekošana ūdens ieguvei īpašnieki izmanto pārsvarā raktas akas, spices vai sekļus urbumus. Notekūdeņu apsaimniekošanai lielākoties tiek izmantoti individuāli septiķi un krājvertnes, par kuru izvešanu īpašnieki slēdz līgumu ar teritorijas notekūdeņu apsaimniekotāju.

Notekūdeņu nodošana ir maksas pakalpojums. Notekūdeņiem, kurus novada uz Rīgas pilsētas attīrīšanas iekārtām jāatbilst Rīgas domes 02.07.2002. gada noteikumu Nr. 22 pielikumā – pilsētas kanalizācijas tīklā novadīto notekūdeņu maksimāli pieļaujamo piesārņojošo vielu koncentrācija noteiktajiem kritērijiem.

Nepieciešams turpināt centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmas paplašināšanu lielākajās apdzīvotajās vietās, kas ietver ciemus no Ķekavas līdz Valdlaučiem gar autoceļu A7, Baložu pilsētā un Daugmales ciemā. Nepieciešams uzlabot ūdenssaimniecības pakalpojumus arī citās blīvi apdzīvotās vietās.

Saskaņā ar SIA „Rīgas ūdens” 06.01.2017. sniegto informāciju teritorijas plānojuma izstrādei, Ķekavas novada robežās neatrodas uzņēmuma īpašumā esoši pilsētas sadzīves un ražošanas kanalizācijas notekūdeņu tīklu, taču ir iebūvēti divi uzņēmumam piederoši DN 1200 mm tehnoloģiskie ūdensvadi no virszemes ūdensgūtnes „Daugava-1” pie Rīgas HES ūdenskrātuves, DN 200 mm ūdensvads gar nekustamo īpašumu Meistaru ielā 1, DN 250 mm ūdensvads, kā arī DN 100 mm ūdensvads, kas nodrošina ar ūdensapgādi atsevišķus nekustamos īpašumus. Ķekavas novadā iebūvēts DN 1000 mm ūdens sagatavošanas stacijas „Daugava” ražošanas notekūdeņu izlaides cauruļvads.

Ķekavas novadā inženiertīklu pieejamība vērtējama kā apmierinoša. Lielākā daļa inženiertīklu izbūvēti 1960.-1970. gados. To tehniskais stāvoklis un nolietojamība ir dažāds. Jauni inženiertīkli un to mezgli pārsvarā tiek būvēti pēc privāto projektu attīstītāju iniciatīvas. Pēc tīklu izbūves tie tiek nodoti pašvaldības apsaimniekošanā, valsts apkalpojošajām organizācijām vai arī privātam apsaimniekotājam.

Būtiskākās problēmteritorijas ir kādreizējie dārzkopības kooperatīvi, kuri veidojas par privātmāju ciematiem. Arvien vairāk tajos iedzīvotāji dzīvo visu gadu, ne tikai vasaras mēnešos. Daudzviet ir izveidota vietējā centralizētā ūdensapgādes sistēma, tai pat laikā ir īpašnieki, kas izvēlas izmantot savus ūdens apgādes avotus (raktās akas, spices, sekli urbumi). Netiek nodrošināta centralizēta notekūdeņu apsaimniekošana, katrs īpašnieks izvēlas savu risinājumu. Ņemot vērā to, ka nereti zemesgabalu platība ir tikai 600 m², tad neatbilstošas apsaimniekošanas gadījumā potenciāli iespējams grunts un gruntsūdeņu piesārņojums, kas var pārsniegt viena īpašuma robežas.

Ķekavas novadā centralizēta siltumapgāde pastāv daudzdzīvokļu māju rajonos. Siltumapgādi novadā nodrošina jau iepriekš minētie Ķekavas novada pašvaldības uzņēmumi, siltumenerģiju Baložos nodrošina arī SIA „Baložu siltums”. Decentralizēta siltumapgāde – lokālas katlu mājas tuvu vai blakus siltuma patērētājiem (daudzdzīvokļu mājām, skolām) – pastāv daudzdzīvokļu māju rajonos, apdzīvotās vietās – Ķekavā un Daugmalē.

Atkritumu apsaimniekošanu Ķekavas novadā līdz šim nodrošināja vairāki atkritumu apsaimniekotāji, t.i., SIA „Pilsētvides serviss” veic atkritumu apsaimniekošanu Ķekavas pagasta teritorijā, SIA „Marss” nodrošina atkritumu apsaimniekošanu Daugmales pagastā, bet Baložu pilsētā – SIA „Lautus”.

Ķekavas pagastā savāktie atkritumi tiek nogādāti SIA „Clean R” un SIA „Zaļais Cikls” šķirošanas centros, kā arī atkritumu poligonā „Getliņi”. To kopējais daudzums Ķekavas pagasta teritorijā 2017. gadā ir 52'836,6538 m³ (t.sk. šķirotie atkritumi, papīrs, PET, stikls).

Sākot no 2018. gada 1. septembra, nākamo septiņu gadu laikā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Ķekavas novadā nodrošinās vides pakalpojumu uzņēmums SIA „Clean R”.

Dalīto atkritumu savākšanas punkti ir izvietoti visās novada apdzīvotajās vietās.

SIA „Clean R” piedāvā iedzīvotājiem iegādāties speciālas, izturīgas un ilgstoši lietojamas dalīti vāktos atkritumu somas. Uz somām ir drukāta informācija par to, ko tajās drīkst un nedrīkst likt, tāpēc šķirošanas laikā būs iespēja ērti pārbaudīt un novērst šaubas par dažādiem materiāliem. Privātmāju iedzīvotāji šajās

somās var šķirot papīru/kartonu, stiklu un PET pudeles/plastmasu. Vienas somas cena ir 7,26 eiro, t.sk. PVN. Ar šīs somas palīdzību tās saturu ir ērti nogādāt uz jebkuru šķirošanas punktu novadā vai arī pieteikt to bezmaksas izvešanu. Šķirotu atkritumu savākšanai novadā tiks organizēts atsevišķs maršruts. Mājsaimniecībās atkritumus varēs šķirot arī konteineros. Par konteineriem ir jāmaksā nomas maksa.

Daudzdzīvokļu ēku pagalmos SIA „Clean R” nodrošina dalīti vāktu atkritumu apsaimniekošanu ar speciāli marķētiem konteineriem. Ķekavas novada iedzīvotājiem būs iespēja pasūtīt arī konteineru bioloģiski noārdāmajiem virtuves atkritumiem.

Sakaru sistēma novadā ir labi attīstīta gan attiecībā uz fiksētajām telefona sakaru līnijām (SIA „Tet”), gan mobilā telefona sakaru centrālēm. Paralēli vadu sakariem Ķekavas novadā attīstās arī bezvadu komunikācijas.

VAS „Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs” 03.01.2017. vēstulē par nosacījumu sniegšanu teritorijas plānojuma izstrādei informēja, ka tā, realizējot Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu „Elektroniskās sakaru infrastruktūras pieejamības uzlabošana lauku teritorijās”, laika periodā no 2017. gada līdz 2020. gadam Ķekavas novadā plāno izbūvēt platjoslas EST infrastruktūru autoceļa P85 nodalījuma joslā, posmā no Ķekavas novada un Ķeguma novada robežas līdz Daugmalei. Šī sakaru infrastruktūra nodrošinās jebkura elektronisko sakaru operatora pakalpojumu sniegšanas iespējas objektos attiecīgā teritorijā.

Saskaņā ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras Valsts ģeodēziskā tīkla datubāzi (informācija uz 11.10.2019.), Ķekavas novada teritorijā atrodas 11 valsts ģeodēziskā tīkla punkti – 6 nivelēšanas tīkla 1. klases punkti, 2 – 2. klases punkti un 3 globālās pozicionēšanas 2. klases punkts. Valsts ģeodēziskā tīkla punktu sarakstu skatīt 4. pielikumā „Valsts ģeodēziskā tīkla punkti” (dati par vietējās nozīmes ģeodēziskajiem punktiem ir pieejami ADTI sistēmā).

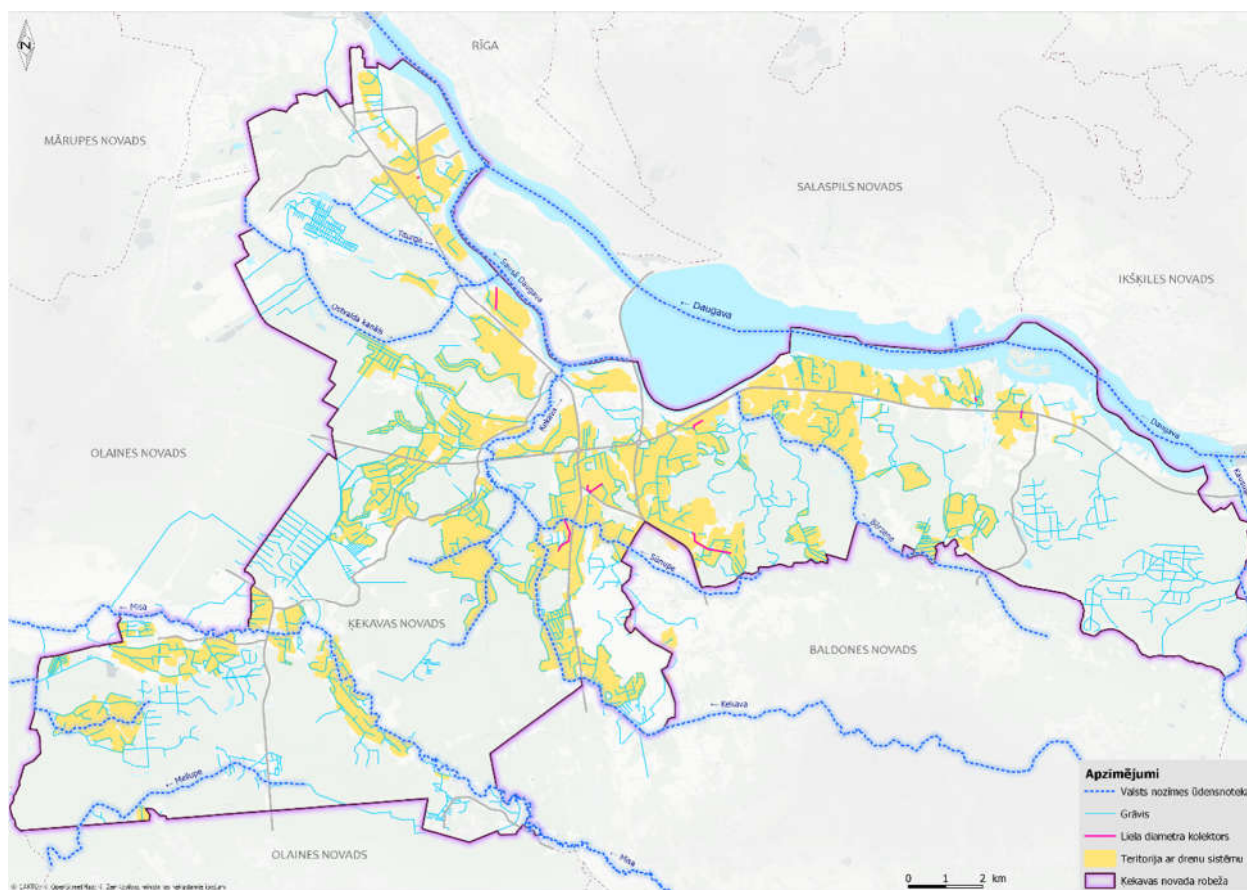
7.2. MELIORĀCIJAS SISTĒMAS

Ķekavas novads atrodas Daugavas, ŪSIK kods 41:01, un Lielupes, ŪSIK kods 38:01, sateces baseinos. Kā notekas kalpo valsts nozīmes ūdensnotekas: Ķekava, Titurga, Osvalda kanāls, Butleru strauts, Dobupīte, Sūnupe, Bērzene, Misa, Medaine un Mellupe. Ūdens noteku kopējais garums 48,17 km, to skaitā regulētas 42,96 km. 80 % valsts nozīmes ūdensnoteku un koplietošanas ūdensnoteku ir piesērējušas, nepieciešama to pārtīrīšana.

Agrāk izbūvētie meliorācijas objekti izbūvēti laikā no 1950. līdz 1993. gadam. Meliorācijas objektu projektu sākuma dokumentācijas un drenāžas nospraudumu materiāli ir VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” pārziņā.

Ķekavas novadā 80 % lauksaimniecības zemju ir meliorētas, šobrīd daudzviet nekoptajās lauksaimniecības zemēs ir sācies degradācijas process, aizaug meliorācijas grāvji, apakšzemes meliorācijas sistēmas – nefunkcionē drenāža. Zemes netiek izmantotas paredzētajam mērķim, kā arī netiek veikta zemes apstrāde.

Meliorācijas sistēmu kopšana un uzturēšana ir zemes īpašnieka atbildība. Diemžēl agrāk izbūvētās meliorācijas sistēmas lielākoties atrodas vairāku zemes īpašnieku īpašumā, kas būtiski sarežģī šo sistēmu uzturēšanu.

9. attēls. Meliorācijas sistēmas Ķekavas novada teritorijā

Avots: SIA „METRUM”, balstoties uz VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” Meliorācijas digitālā kadastra datiem

7.3. TROKŠŅA PIESĀRŅOJUMS

Viens no dzīves vides kvalitātes rādītājiem ir trokšņu nepiesārņota vide. Trokšņa piesārņojums iestājas, ja kādā vidē skaņas skaļums pārsniedz noteiktu, cilvēka dzīves kvalitāti negatīvi neietekmējošu līmeni, t.s. pieļaujamo trokšņa līmeni. Svarīgākie reglamentējošie dokumenti šajā jomā ir likums „Par piesārņojumu” (2001) un MK 07.01.2014. noteikumi Nr. 16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”. Atbilstoši šajos dokumentos noteiktajām normām, attiecīgas institūcijas vienlaicīgi veic trokšņa līmeņa kontroli kā apdzīvotās vietās, tā trokšņa rašanās vietās, un izskata iespēju veikt vai/un veic pasākumus tā samazināšanai līdz normatīvajos aktos noteiktajiem pieļaujamiem robežlielumiem. Trokšņa līmeni konkrētās vietās noteic atsevišķiem trokšņa avotiem, kā arī vērtējot vairāku avotu radīto trokšņa kopējo līmeni. Ir izstrādāti trokšņa līmeņa rādītāji dažādiem diennakts periodiem, t.s. trokšņa robežlielumi

Lai noteiktu trokšņa līmeni kādā konkrētā vietā vispirms nosaka apkārtējā teritorijā esošos un iespējamus (potenciālos) trokšņa avotus. Parasti ceļi ar intensīvu transporta līdzekļu kustību ir vieni no galvenajiem paaugstināta trokšņa avotiem apdzīvotās vietās.

Ķekavas novads atrodas ļoti nozīmīgā transporta infrastruktūras krustpunktā – tajā krustojas divas Transeiropas transporta tīkla (TEN-T) maģistrāles, t.i., Ziemeļu–dienvidu 1. koridors (Via Baltica vai E-tīklā (E67)) un Rietumu–austrumu koridors, kas vienlaikus ir valsts galvenie autoceļi A7 (Rīga – Bauska – Lietuvas robeža (Grenctāle)) un A5 (Rīgas apvedceļš – Salaspils – Babīte).

Novada teritorijā tiek plānoti jauni (t.sk. nacionālas nozīmes) transporta infrastruktūras objekti kā *Rail Baltica* dzelzceļa līnija un Ķekavas apvedceļš.

Pēc VAS „Latvijas Valsts ceļi” pasūtījuma, SIA „Estonian, Latvian&Lithuanian Environment” 2017. gadā ir izstrādājusi dokumentu „Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai valsts autoceļu posmiem 2019.–2023. gadam”. Autoceļu posmi, kuriem ir izstrādāts rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai, šķērso gan reti apdzīvotas teritorijas, kurās dominē lauksaimniecības un mežu zemes, gan teritorijas ar augstu

iedzīvotāju blīvumu, t.sk. Ķekava. Attiecīgi, blīvi apdzīvotās teritorijās autoceļu posmu tuvumā ir novietotas gan mazstāvu, gan daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas. Rīcības plānā akustiskā diskomforta zonas ir noteiktas gar valsts galveno autoceļu A7.

Lai samazinātu autotransporta radīto trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeni, ir iespējams veikt gan tehniskus, gan administratīvus (netiešus) pasākumus, kas vērsti uz trokšņa emisijas samazināšanu, trokšņa izkliedes ierobežošanu, kā arī apbūves teritoriju plānošanu un aizsardzību.

Izstrādājot rīcības plānu tiem autoceļu posmiem, kuros satiksmes intensitāte ir lielāka nekā 3 milj. transportlīdzekļu gadā, tiek vērtēti šādi pasākumi trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeņa samazināšanai:

1) trokšņa emisijas samazināšana:

- transporta plūsmas samazināšana, novirzot to uz apvedceļiem vai jauniem autoceļiem;
- klusāka autotransporta izmantošanas veicināšana;
- klusāku ceļa segumu pielietošana;
- trokšņa emisijas samazināšana, veicot savlaicīgu autoceļu seguma atjaunošanu;

2) trokšņa izkliedes ierobežošana:

- trokšņa barjeru un grunts vaļņu izbūve;
- meža teritoriju un apstādījumu saglabāšana;

3) apbūves teritoriju plānošana un aizsardzība:

- dzīvojamās un publiskās apbūves teritoriju plānošana, ievērojot esošo trokšņa piesārņojuma līmeni;
- būvju aizsardzība pret trokšņa ietekmi.

Nozīmīga loma trokšņa pārvaldības procesā ir sabiedrības informēšanai par jautājumiem, kas saistīti ar vides trokšņa piesārņojumu un ietekmi, tādēļ iepriekš minētā rīcības plāna ietvaros ir vērtētas tās rīcības, kuras VAS „Latvijas Valsts ceļi” veic un plāno veikt, lai nodrošinātu tās informācijas pieejamību, kas saistīta ar autotransporta radīto trokšņa piesārņojumu.

Rīcības plāna izstrādes ietvaros tika sagatavots pārskats par vērtētajiem pasākumiem akustiskajās diskomforta zonās: (1) Krustkalni, Rāmava, Titurga un Lapenieki – trokšņa barjeras, (2) Katlakalns, Katlakalns II, Ķekavas pļavas, Ķekavas pļavas II, Ķekavas pļavas III, Ķekava un Ķekava II – apvedceļa vai jauna autoceļa būvniecība.

Veiktajā izvērtējumā secināts, ka kopumā efektīvākie risinājumi trokšņa ietekmes samazināšanai ir saistīti ar pasākumiem, kas vērsti uz trokšņa emisijas samazināšanu. Šie pasākumi ietekmē ievērojami plašākas teritorijas un lielāku iedzīvotāju skaitu, nekā trokšņa barjeru vai grunts vaļņu izbūve autoceļu tuvumā.

Rīcības plānā iekļautas rekomendācijas ietekmētajām pašvaldībām, kuras ieteicams ņemt vērā, veicot teritorijas plānošanu un būvniecības procesa uzraudzību, veicinot trokšņa ietekmes līmeņa samazināšanu noteiktā administratīvā teritorijā. Tajā tiek rekomendēts pašvaldībām ņemt vērā MK noteikumu Nr. 240 147. punkta prasības un neplānot autoceļu trokšņa ietekmes zonā tādas apbūves teritorijas, kurās tiek pārsniegti MK noteikumu Nr. 16 2. pielikumā noteiktie vides trokšņa robežlielumi. Tādu teritoriju, kurām piemērojami vides trokšņa robežlielumi, plānošana autoceļu trokšņa ietekmes zonā būtu pieļaujama tikai tādos gadījumos, ja pirms šo teritoriju atļautās izmantošanas uzsākšanas tiek realizēti pasākumi trokšņa piesārņojuma samazināšanai vidē.

Ķekavas novada teritorijas plānojumā valsts galveno autoceļu A7 un A5 posmiem, atbilstoši autoceļu trokšņu stratēģisko karšu datiem, ir noteiktas zonas, kurās ir konstatēts vai prognozēts paaugstināts vides trokšnis. Šajās teritorijās ir aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās ēkas (savrupmāju apbūves teritorijās – DzS1 un DzS2) vai pārbūvēt esošās (ar apjoma palielināšanu), ja tās paredzētas patstāvīgai dzīvošanai.

Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” tās attēlotas kā TIN14 Paaugstināta trokšņa līmeņa teritorijas, tomēr to robežas ir precizējamas ņemot vērā aktualizētu prognozētā trokšņa karti. Trokšņu karšu datu izmaiņas var ietekmēt, piemēram, autotransporta plūsmu izmaiņas. Tā, Ķekavas apvedceļa būvniecības projekta ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā norādīts, ka apvedceļa izbūves

rezultātā satiksmes intensitāte esošajā trokšņa diskomforta zonā Katlakalns – Ķekava varētu samazināties pat uz pusi.

Ķekavas novadā citās teritorijās nav veikta detalizēta trokšņu līmeņa kartēšana. Pašvaldībā nav tādu uzņēmumu, kas radītu būtisku troksni, neatrodas arī citi objekti, kuri varētu radīt paaugstinātu vides trokšņa emisiju (piemēram, lidosta, vēja elektrostacijas un to parki, mototrases u.tml.).

Jaunajiem transporta infrastruktūras projektiem ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, t.sk. novērtējot trokšņa emisijas un izstrādājot pasākumus, lai trokšņa līmenis pie dzīvojamām ēkām un jutīgiem objektiem nepārsniegtu normatīvajos aktos noteiktās robežvērtības.

Kā paaugstināta trokšņu līmeņa teritorija attēlota arī autoceļa A5 posms Ķekavas ciema D daļā, Jaunsila Z daļā un pie Lapeniekiem, kur, atbilstoši teritorijas plānojuma risinājumiem, plānota mazstāvu dzīvojamā apbūve. Ķekavas gadījumā, šajā autoceļa posmā nav veikti trokšņu mērījumi, tomēr, ņemot vērā perspektīvās apbūves novietojumu un autoceļa esošo noslogojumu, iespējams prognozēt, ka tāds tajā ir vērojams. Jaunsila un Lapenieku gadījumā, tas saistīts ar jauno transporta infrastruktūras līniju izbūvi.

Ķekavas novada TIAN noteiktas prasības aizsardzībai pret troksni. Trokšņa samazināšanas līdzekļi jeb prettrokšņa pasākumi projektējami atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

7.4. PAAUGSTINĀTA RISKA TERITORIJAS UN OBJEKTI

Paaugstināta riska teritorijas ir vietas/teritorijas, kuras biežāk nekā citas apdraud dabas stihijas vai cilvēku darbības izraisīti negadījumi vai katastrofas, kas rada vides piesārņojumu vai materiālo vērtību zaudējumus.

Paaugstināta riska objekti ir ražotnes, būves, transporta līnijas utt., kurās ir augsta avāriju izcelšanās iespējamība un/vai kur avāriju sekas ir sevišķi bīstamas cilvēku un vides veselībai un drošībai.

Noteikumus, kuri nosaka ar bīstamajām ķīmiskajām vielām un bīstamajiem maisījumiem saistīto rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumus, kā arī vielas un maisījumus (atkarībā no to daudzuma un bīstamības pakāpes), šobrīd regulē MK 01.03.2016. noteikumi Nr. 131 „Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 131). Papildus jānorāda, ka šie noteikumi paredz, ka paaugstinātas bīstamības objektu izvietojuma minimālos drošības attālumus un teritorijas izmantošanas un apbūves ierobežojumus nosaka pašvaldības teritorijas plānojumos, lokālplānojumos vai detālplānojumos atbilstoši teritorijas attīstības plānojumu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām un ņemot vērā katra objekta civilās aizsardzības plānu, rūpniecisko avāriju novēršanas programmu vai drošības pārskatu. Savukārt noteikumu 54. punkts nosaka, ka pašvaldība pieprasa objekta atbildīgajai personai sniegt informāciju par konkrētiem rūpnieciskās avārijas riska faktoriem, riska līmeni (pakāpi) un avāriju seku iespējamās nevēlamās iedarbības attālumiem, ja šāda informācija ir nepieciešama teritorijas attīstības plānošanai.

Pašlaik paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanu un klasifikāciju regulē MK 19.09.2017. noteikumi Nr. 563 „Paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas un noteikšanas, kā arī civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtība” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 563). Saskaņā ar minētajiem noteikumiem, paaugstinātas bīstamības objektus iedala trīs kategorijās: A, B un C kategorijā.

Saskaņā ar iepriekš minētajiem noteikumiem, Ķekavas novadā pašlaik neatrodas A un B kategorijas objekti, t.sk. neatrodas tādi objekti, kuriem saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 131 15. punkta prasībām jāizstrādā „Rūpniecisko avāriju novēršanas programma”.

Atbilstoši MK noteikumiem Nr. 563, pie A kategorijas objektiem pieder publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objekti, līdz ar to, pēc izbūves, *Rail Baltica* trase būs pieskaitāma pie paaugstinātas bīstamības objektiem Ķekavas novada teritorijā.

Ķekavas novadā atrodas C kategorijas objekts – maģistrālais pārvades gāzes vads Rīga – Paņeveža ar diametru 720 mm un gāzes regulēšanas staciju „Daugmale”. Attiecīgi, tie ir objekti, kuros veic darbības ar dabasgāzi (izņemot patērēšanu) un kuru cauruļvados gāzes spiediens pārsniedz 1,6 MPa.

Novada administratīvajā teritorijā neatrodas A drošuma klases hidroelektrostaciju hidrotehniskā būve (A kategorija), taču jāņem vērā, ka daļa tās teritorijas atrodas Daugavas kaskādes polderu teritorijās – Rīgas HES atrodas Doles salā, Salaspils novadā.

Valsts civilās aizsardzības plānā (2011, ar grozījumiem), kā nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija noteikts valsts galvenais autoceļš A5 (Rīgas apvedceļš – Salaspils – Babīte) un autoceļš A7 (Rīga – Bauska – Lietuvas robeža (Grenctāle)).

Izstrādājot Ķekavas novada teritorijas plānojumu ir ņemti vērā minētie objekti un tiem noteiktās drošības aizsargjoslas. Novada teritoriju šķērso 110kV un 330kV gaisvadu elektrolīnija, t.sk. pārvades tīkla transformatora apakšstacija „Ķekava”, kā arī 20kV un 0,4kV gaisvadu elektrolīnijas un transformatoru apakšstacijas u.c. elektroietaisies. Teritorijā atrodas arī Rīgas HES ūdenskrātuves kreisā krasta dambis ar drenāžas kanālu.

■ Applūšanas risks

Teritorijas, kas atrodas tiešā sezonāli mainīgu ūdenstilpņu un ūdensteču, hidroelektrostaciju un to ūdenskrātuvju tuvumā, ir pakļautas plūdu vai appludināšanas riskam. 2015. gadā ir izstrādāts un apstiprināts „Plūdu riska pārvaldības plāns” visiem Latvijas upju baseinu apgabaliem, t.sk. Daugavas un Lielupes upes baseinam. Saskaņā ar minēto plānu, izšķir divējādas plūdu apdraudētās teritorijas:

- 1) teritorijas, kuras applūst dabas apstākļu ietekmes rezultātā (palu ūdeņu vai jūras uzplūdu dēļ) un
- 2) teritorijas, kuru applūšanu var izraisīt cilvēku darbības ietekme.

Ķekavas novadā atrodas valsts nozīmes plūdu riska objekts – Rīgas HES (Rīgas HES ūdenskrātuves kreisā krasta dambis ar drenāžas kanālu).

Tāpat Ķekavas novadā atrodas arī teritorijas, kuras pakļautas applūšanas riskam dabas apstākļu ietekmē.

Aprēķina metodes ūdensobjekta applūstošās teritorijas noteikšanai iekļautas MK 03.06.2008. noteikumu Nr. 406 „Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika” 1. pielikumā.

2017. gadā pēc Ķekavas novada pašvaldības pasūtījuma, SIA „Terra Topo” veica Ķekavas novada applūstošo teritoriju noteikšanu novada teritorijā. Lai noteiktu applūstošās teritorijas saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, tika veikta novada teritorijas aerolāzerskenēšana 58 km² platībā. Pamatojoties uz iegūtajiem datiem, tika izstrādāts trīsdimensiju reljefa modelis un uzmodelēts katras ūdenstece aktuālais ūdens līmenis. Papildus tika saņemta VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” informācija par aprēķinātajām 10 % plūdu riska augstuma atzīmēm. Rezultātā, šķeļot ūdens līmeņa trīsdimensiju modeli ar reljefa modeli, tika iegūti dati par applūstošajām teritorijām.

Saskaņā ar atbildīgās institūcijas sniegto informāciju applūstošo teritoriju noteikšanai, Ķekavas novada teritorijā Misas upē hidroloģiskie novērojumi tiek veikti stacijā „Lielveisi” un „Apsītes” (otrajā – laika posmā no 1979. līdz 1993. gadam). Ķekavas upē hidroloģiskie novērojumi netiek veikti. Tuvākā novērojumu stacija ir „Sausā Daugava – Ķekava” (novērojumi veikti no 1975. līdz 1980. gadam).

Misas un Ķekavas upju maksimālā ūdens līmeņa ar 10 % pārsniegšanas varbūtību atzīmi tika iegūtas, veicot teorētiskos aprēķinus, kas balstīti uz iepriekš minēto novērojumu staciju datiem, kā arī uz 2005. gada ekspedīcijas darbu Sūnupes ietekmes Ķekavas posmā materiāliem.

Iegūtie dati – Misas upes maksimālais ūdens līmenis ar 10 % pārsniegšanas varbūtību mainās no 5.87 Baltijas augstumu sistēmā (m BS) jeb 6.02 m Latvijas augstumu sistēmā (m LAS) pie Ķekavas novada dienvidrietumu robežas, līdz 13.81 m BS jeb 13.96 m LAS – pie novada dienvidu robežas. Ķekavas upes maksimālais ūdens līmenis ar 10 % pārsniegšanas varbūtību mainās no 1.99 m BS jeb 2.14 m LAS pie ietekas Sausajā Daugavā līdz 13.34 mBS jeb 13.49 m LAS pie Ķekavas novada dienvidaustrumu robežas.

Atbilstoši veikto darbu rezultātiem, kā arī jau pieejamiem datiem par applūstošajām teritorijām, Ķekavas novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” ir attēlotas precizētās applūstošās teritorijas Daugavai, Misai, Ķekaviņai un Olektei.

Applūstošās teritorijas ietilpst virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās, un to izmantošanā jāievēro likuma „Aizsargjoslu likums” 37. pantā noteiktās prasības, kas papildinot šā likuma 35. panta noteiktos vispārējos aizsargjoslu aprobežojumus, nosaka, ka applūstošajās teritorijās aizliegt veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (izņemot likumā noteiktos izņēmumus).

Ierobežojumus teritorijas izmantošanai un apbūves applūstošajās teritorijās nosaka „Aizsargjoslu likums”. Saskaņā ar Ķekavas novada TIAN iekļautajām prasībām, teritorijās ar 10 % applūšanas varbūtību, kur esošā apbūve ir jāaizsargā pret applūšanu, ir pieļaujama jaunas apbūves veidošana, ja konkrētajā teritorijā ir īstenoti nepieciešamie pretplūdu pasākumi. Tas nozīmē, ka:

- 1) zemes vienību vai to daļu atļauts apbūvēt, ja lokālplānojumā vai detālplānojumā ir precizēta applūstošās teritorijas robeža (precizēšana nav teritorijas plānojuma grozījumi), un būvi izvietoj ārpus applūstošās teritorijas
- 2) zemes vienība atrodas teritorijā, kurā būvniecība ir atļauta saskaņā ar spēkā esoša detālplānojuma prasībām (robežu precīzē būvprojektā; būvi izvietoj ārpus applūstošās teritorijas).

Abos gadījumos precizētās virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas attēlo zemes vienības aprūtinājumu plānā, veicot zemes kadastrālo uzmērīšanu.

Gruntsūdens līmeņa celšanās zemākajās teritorijās var izraisīt pagrabu un pagrabstāvu applūšanu, zināmas ēku pamatu deformācijas, kā arī šādu teritoriju pārpurvošanos.

■ **Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas**

Saskaņā ar MK 20.11.2001. noteikumiem Nr. 483 „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr. 483) vietas, kur tiek vai tikusi veikta piesārņojošā darbība, tiek iedalītas piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietās. Iepriekš minēto MK noteikumu Nr. 483 4. pants nosaka, ka 2. kategorijas potenciāli piesārņota vieta ir teritorija, kur piesārņojums ar pašreizējo nekustamā īpašuma lietošanas mērķi var ietekmēt cilvēka veselību vai vidi, un ir vajadzīga izpēte, lai novērtētu ietekmes mērogu, riska pakāpi un sanācijas nepieciešamību.

Kā piesārņotas un potenciāli piesārņotas tiek uzskaitītas vietas (ražošanas uzņēmumi, naftas bāzes, sadzīves atkritumu izgāztuve, autotransporta uzņēmumi, fermas, degvielas uzpildes stacijas utt.), kurās ir notikusi vai notiek saimnieciskā darbība, kas atstāj, vai arī varētu atstāt, piesārņojošu ietekmi uz vidi.

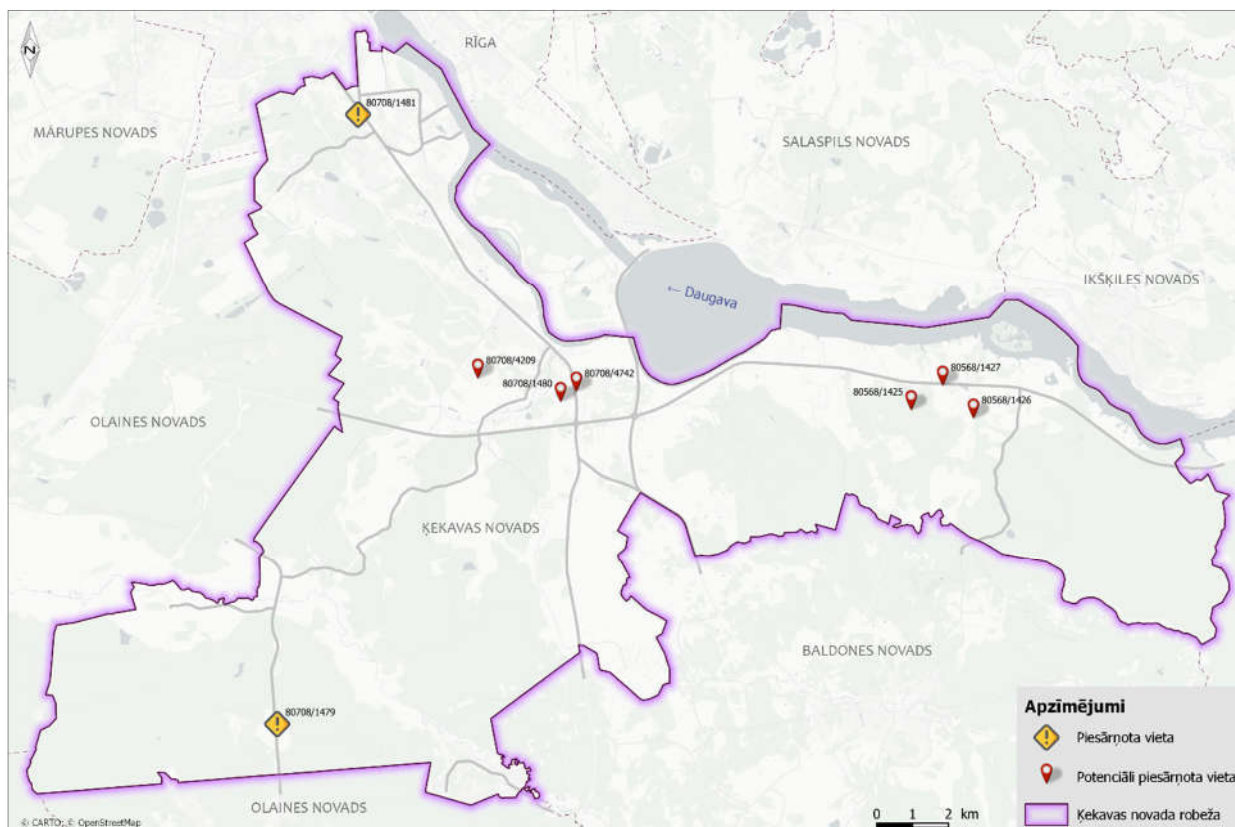
Saskaņā ar LVĢMC izveidoto reģistru, novadā atrodas divas piesārņotas un sešas potenciāli piesārņotas vietas (sarakstu skatīt teritorijas plānojuma 6. pielikumu „Piesārņotas un potenciāli piesārņotās vietas” un 10. attēlu).

Šajās teritorijās pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības jāveic teritorijas izpēte, ja nepieciešams sanācija un/vai rekultivācija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Potenciālajā piesārņojuma izplatības areālā aizliegts plānot jaunu dzīvojamo apbūvi, izglītības iestādes un ārstniecības iestādes.

Spēkā esošajā Ķekavas pagasta teritorijas plānojumā par piesārņotu vietu tika noteikta Olektes upe, Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos izvirzot nosacījumu, ka būvniecība teritorijās, kas pieguļ Olektes upei, ir pieļaujama tikai tad, kad tiek novērsts upes piesārņojums. Norādāms, ka sanācijas jeb tīrīšanas darbi tika uzsākti 2013. gadā, tomēr, lai atgūtu tās kādreizējo izskatu, tika paredzēts, ka būs vajadzīgi vairāki gadi, kamēr tiks iztīrīta piesārņotā upes gultne 1,4 km garumā.

■ **Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas**

Par paaugstinātas ugunsbīstamības riska objektiem var uzskatīt arī novadā esošos mežus, kuru degšana var ievērojami ietekmēt apkārtējās vides kvalitāti un radīt materiālus zaudējumus. Pie šīs kategorijas riska objektiem pieskatāmas arī degvielas un gāzes uzpildes stacijas (Ķekavas novada „Civilās aizsardzības plānā (2012) iekļauti seši šādi objekti (5 DUS un 1 GUS)), kā arī iepriekš minētie paaugstinātas bīstamības objekti.

10. attēls. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas
Avots: SIA „METRUM”, balstoties uz LVĢMC reģistru

■ Apbūvei nepiemērotas ir teritorijas

Teritorijas, kurās grunts nestspēja neatbilst LR būvnormatīvu prasībām, kā arī teritorijas ar dabīgi augstu gruntsūdens līmeni, kuras nav lietderīgi meliorēt. Ķekavas novadā tādas ir visas purvainās, ar kūdras slāni pildītās platības ieplakās ap ezeriem, upju palienēs, t.sk. potenciālās plūdu apdraudētās teritorijas.

■ Dabas katastrofu riski

Šādi riski ir grūti prognozējami, it sevišķi to lokalizācija un intensitāte. Vērā ņemamu apdraudējumu var radīt viesuļvētras ar vēju ātrumu 25 m/s un vairāk. Iespējami sakaru un elektroliniju pārrāvumi, bojāta ēkas, piemēram, var noraut jumta segumu. Savukārt puteņi un apledoņi var izraisīt elektro un sakaru līniju bojājumus. Tādā gadījumā tiks traucēts iestāžu un ražotņu darbs, komunālo un sociālo pakalpojumu nodrošināšana, kas skars visus iedzīvotājus.

Kā ģeoloģiskā riska teritorijas tiek noteiktas:

- potenciālās karsta un sufozijas attīstības teritorijas;
- upju ieleju erozijas un akumulācijas posmi;
- ūdenskrātuvju krastu pārveidošanās posmi;
- seismiskā riska zonas;
- intensīvas pārpurvošanās teritorijas.

Ķekavas novads ietilpst teritorijā ar zemu un vidēju ģeoloģisko risku. Kā ģeoloģiskā riska faktori šeit minami galvenokārt Daugavas ielejā iespējamie erozijas procesi, kurus veicina Rīgas HES darbība. Tā kā daļa novada teritorijas robežojas ar Rīgas HES uzpludinājumu (ūdenskrātuvi) pie HES izmantošanas režīma izmaiņām iespējama krastu pārveidošanās procesu atjaunošanās. Atsevišķās novada teritorijās ģeoloģiskajā griezumā Salaspils svītas nogulumos ir izplatīts ģipsis. Tādējādi, mainoties hidrodinamiskajiem apstākļiem, ir iespējama karsta procesu attīstība.

11. attēls. Ģeoloģiskā riska teritorijas Latvijā

Avots: Valsts ģeoloģijas dienests

Apbūvei nepiemērota grunts ir purvu teritorijās, pārmitrās un pārpurvotās teritorijās ar augstu gruntsūdens līmeni.

Atsevišķās vietās Ķekavas novada teritorijā limnoglaciālo nogulumu ar smalkas un puteklainas smilts sastāvu, ja tās ir apūdeņotas iespējama plūstošās smilts efekta parādīšanās, kas pārsvarā notiek aku rakšanas procesā, kad tiek veikta smilšu izsmelšana. To izplatība būvniecības vietā var ierobežot pamatu dziļumu un pagrabu veidošanu. Lielākas būves šādos ģeotehniskajos apstākļos projektējamas uz pāliem.

Apbūvei nepiemērota grunts var veidoties uzbērtās teritorijās, kur aizbēršana notiek neievērojot pastāvošos noteikumus.

Būtiskākais prognozējamā riska avots ir Rīgas HES dambis un izveidotā ūdenskrātuve. Liela daļa Ķekavas novada teritorijas ir tieši pakļauta applūšanas un triecienviļņa radītajiem postījumiem, gadījumā, ja notiek Rīgas HES dambja avārija.

Novada teritorijā viena no problēmām ir saistīta ar Sosnovska latvāņu izplatību, radot nozīmīgu bioloģisku piesārņojumu dabisko ekosistēmu un sugu aizsardzībā, kā arī tradicionālās ainavas vizuālās vērtības saglabāšanā. 2013. gadā Ķekavas novada dome ir apstiprinājusi „Latvāņu izplatības ierobežošanas pasākumu organizatorisko plānu 2013.–2020. gadam” (ar grozījumiem), saskaņā ar kuru pašvaldības atbildīgās struktūrvienības speciālisti veic visu ar latvāni invadēto zemesgabalu monitoringu novada teritorijā, kā arī organizē latvāņu apkarošanas pasākumus. 2017. gada pavasarī reģistrētas 105 zemes vienības aptuveni 148 ha platībā, kurās konstatēta latvāņa augšana. Saskaņā ar Valsts augu aizsardzības dienesta karti, plašākās ar latvāni invadētās teritorijas atrodas teritorijas daļā starp autoceļu A7 un A5. Atsevišķas teritorijas koncentrētas Rāmavā, kā arī teritorijā starp AS „Putnu fabrika „Ķekava”” un autoceļu V6 (skatīt Ķekavas novada teritorijas plānojuma Paskaidrojuma raksta 7. pielikumu „Ar Sosnovska latvāni invadētās teritorijas”).

7.5. TERITORIJAS URBANIZĀCIJA

Ķekavas novada teritorijā ~40 % aizņem lietošanas mērķu grupas, kuras noteiktas kā lauksaimniecības zemes, un ~40 % – mežu zemes. Lai gan Ķekavas novads tiek dēvēts par Pierīgas „guļamrajonu”, statistikas dati liecina, ka mazstāvu un vairākstāvu dzīvojamās apbūves lietošanas mērķis kopā aizņem mazāk par 5 %.

11. tabula. Ķekavas novada zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām 2018. gadā
 Avots: Valsts zemes dienests

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupa	Zemes vienību skaits	Kopplatība (ha)
Lauksaimniecības zeme	3586	11102
Mežsaimniecības zeme	222	11124
Ūdens objektu zeme	33	1186
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	5	866
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme*	108	268
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme**	8955	1345
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	131	61
Komerccarbības objektu apbūves zeme	103	153
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	98	150
Ražošanas objektu apbūves zeme	133	280
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	1169	810
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	155	174
Nekustamā īpašuma lietošanas mērķis nav norādīts	9	2
Kopā:	14 707	27 521

* pieskaitīts 0907 Kapsētu teritorijas un ar tām saistīto ceremoniālo ēku un krematoriju apbūve

** pieskaitīts 0701 Vienstāva un divstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve

Novada apdzīvojuma struktūru veido Baložu pilsēta, ciemi, viensētu un viensētu grupu apbūve. Ciemi, kam noteikts ciema statuss – Ķekava, Daugmale, Valdlauči, Rāmava, Krustkalni, Lapenieki, Katlakalns, Alejas, Krogsils, Skujnieki, Vimbukrogs, Odukalns, Jaunsils, Plakanciems, Mellupi, Dzērumi, Jenči, Saulgoži, Pulkarne, Bērzmēte un Dzintari.

Jānorāda, ka Valsts adrešu reģistrā kā ciemi ir reģistrētas vēl trīs apdzīvotas vietas – Katrīnmuiža, Lielvārži un Misas.

Pēdējā desmitgadē Ķekavas novadā izveidojusies urbanizētai piepilsētai tipiska apdzīvojuma struktūra – kur lielu daļu iedzīvotāju strādā un ir cieši saistīti ar Rīgu. Respektīvi Ķekavas novads lielā mērā nodrošina Rīgas iedzīvotāju mājokļu pieprasījuma apmierināšanu. Apdzīvojuma struktūras attīstības galvenās tendences:

- pāreja no dispersas uz centralizētu apdzīvojuma telpisko struktūru,
- zemes izmantošanas veida maiņa no lauksaimniecības/mežkopības uz apbūves zemēm,
- vēsturiski iedibināto apdzīvojuma centru noturība centra funkciju izpildē.

Kopumā raksturojot Ķekavas novada apdzīvojuma struktūru pēc apdzīvojuma telpiskās formas, ir divas galvenās pamatformas, kas raksturo novadu – disperss (izklienēts) un kompakts (koncentrēts) apdzīvojums. Izklienētu apdzīvojumu veido viensētas, kuras vairāk koncentrētas Daugmales pagasta teritorijā un Ķekavas pagasta dienvidu daļā (uz dienvidiem no autoceļa A5). Kompakts apdzīvojums raksturīgs Baložu pilsētai un Ķekavas ciemam. Ciemiem, kas atrodas novada ziemeļu daļā, ir jau izveidojusies piepilsētai raksturīga, salīdzinoši blīva apbūve un ielu tīkls, bet ciemiem, kas atrodas nomaļus – galvenokārt raksturīga lauku apbūves ainava, ar retāku vai blīvāku viensētu izvietojumu. Lielā daļā ciemu, iepriekšējos 10-20 gados plānotā apbūves intensitāte nav īstenojusies un apdzīvojumu veido atsevišķas mājsaimniecības vai to grupas. Atšķirīga apbūves struktūra, blīvums un vide ir vēsturiskajos dārzkopības sabiedrību ciemos, kuros ir tendence pieaugt apbūves blīvumam un intensitātei, teritorijas pārvēršot par patstāvīgām dzīves vietām.

Ķekavas pagasta apdzīvojuma struktūra ir vairāk kļuvusi par Pierīgai tipisku – lauksaimniecības zemēs ir uzbūvētas atsevišķas ēkas vai ēku grupas, kuras šķietami izkārtotas “haotiskā struktūrā”, ar nepietiekami attīstītu transporta un inženiertehnisko infrastruktūru. Viensētās dzīvojošo iedzīvotāju procentuālais īpatsvars Ķekavas pagastā ir salīdzinoši mazs, lielāks to skaits ir Daugmales pagastā, kas kopumā

raksturojama kā lauku teritorija (ar lielu mežu un lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvaru), kurā ietilpst divi ciemi (Daugmale un Dzintari). Pašlaik šajos ciemos vēl nav novērojama tik intensīva apbūves attīstība kā Ķekavas pagastā un Baložos. Daugmales ciema centra apbūves struktūru veido neliela daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūves grupa, bet pārējā ciema daļā raksturīga savrupmāju apbūve. Daudzas ciemu robežās esošās māsaimniecības (visā novada teritorijā) vēl joprojām ir klasificējamās kā viensētas, ko raksturo gan zemes vienību lielums, gan ēku skaits un izvietojums, gan saimnieciskā darbība, kas tiek realizēta nekustamajā īpašumā.

Ķekavas pagasta Valdlauči, Rāmava un Krustkalni – ciemi, kuri izvietojusies Rīgas tuvumā un praktiski to apbūve jau ir saplūdusi gan savā starpā, gan ar Rīgas pilsētu. Valdlauču un Krustkalnu ciemiem ir kopīga robeža ar Rīgas pilsētu. Ziepniekkalna un Bauskas ielas nodrošina ērtu sasaisti ar Rīgas pilsētas Pārdaugavas daļu, bet Dienvidu tilts nodrošina tiešu šo teritoriju sasaisti ar pretējo Daugavas krastu Rīgas pilsētā. Ciemu apbūvi galvenokārt veido 20. gs. otrajā pusē celtie piecstāvu, četrstāvu un trīsstāvu daudzdzīvokļu nami, kā arī jaunāko laiku mazstāvu daudzdzīvokļu nami, sabiedriskās, darījumu un ražošanas ēkas/būves.

Katlakalns, Vimbukrogs un Alejas izvietojusies Ķekavas pagasta ainaviski visgleznainākajās vietās gar Daugavas krastu pretī Doles salai un Rīgas pilsētai. Šajos ciemos raksturīga mazstāvu apbūve (t.sk., dārza māju (vasarnīcu) apbūve) ar dažiēm tās senajiem vēstures lieciniekiem – vēsturisko apbūvi un atsevišķiem kultūras pieminekļiem. Jāatzīmē, ka visos šajos vēsturiskajos ciemos arī kopš 21. gs. sākuma notiek aktīva, galvenokārt mazstāvu dzīvojamo māju būvniecība.

Lapenieku, Krogsila, Skujnieku, Bēržmentes, Pulkarnes, Saulgožu un Jaunsila ciemos apbūve intensīvi ir sākusi veidoties tikai 21. gs. sākumā, līdz ar to šo ciemu apbūvē dominē jaunāko laiku savrupmāju un mazstāvu dzīvojamā apbūve, kas mijas ar vēsturiskajām viensētām, nav attīstīti transporta, inženiertehniskās, sociālās un pakalpojumu infrastruktūras objekti. Ciemiem nav sava centra, nereti nav atvēlēta vieta ciema iedzīvotāju kopienas (koplietošanas) vajadzībām – atpūtai un rekreācijai, bērnu spēļu un sporta laukumiem, vājš sabiedriskā transporta nodrošinājums.

Plakanciems ir vēsturiska apbūves teritorija, kuru no visām pusēm ieskauj mežu masīvi un tai raksturīga reta viensētu un atsevišķu vienstāvu, divstāvu savrupmāju grupu apbūve.

Bijušo dārzkopības sabiedrību teritoriju apbūve veidojusies galvenokārt 20. gs. 60-80. gados, un turpina attīstīties arī šodien. Daļa no bijušajām dārzkopības sabiedrību teritorijām ir iekļautas Baložu pilsētas, Krustkalnu, Katlakalna, Mellupu ciemos, bet kā atsevišķi ciemi ir izveidojusies – Dzērumi un Jenči.

■ Rūpnieciskie objekti

Novadā atrodas vairāki potenciāli bīstami objekti, kas saistīti ar degvielas un gāzes tirdzniecību un gāzes transportu kā arī virkne rūpniecības uzņēmumi.

Kā jau iepriekšējās nodaļās tika pieminēts, lielākais rūpniecības uzņēmums ir AS „Putnu fabrika „Ķekava””.

AS „Putnu fabrika „Ķekava”” ražotne atrodas Ķekavas pagastā ap 1 km attālumā no apdzīvotām vietām meža ielokā. Tuvākās privātmājas atrodas 150 m un 200 m no uzņēmuma teritorijas nožogojuma. Uzņēmuma darbības tiek veiktas vairākās vietās, kuras atrodas pamatteritorijas tuvumā un iekļautas ražošanas tehnoloģiskajā procesā vai nodrošina ražošanas procesus (mēslu krātuve, vietējo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu katlu māja, artēziskie urbumi ar to aizsargjoslu teritorijām).

Saskaņā ar līdzšinējo Ķekavas pagasta teritorijas plānojumu, ražotne atrodas jauktā ražošanas un darījumu apbūves teritorijā”. AS „Putnu fabrika „Ķekava”” ražotnes atrašanās vieta atbilst atļautajai un plānotajai zemes izmantošanai.

Kā būtiskākās vides problēmas saistībā ar uzņēmuma saimniecisko darbību definētas:

- emisijas gaisā, t.sk. smaku emisijas galvenokārt saistītas ar putnu mēslu apsaimniekošanu;
- vēsturiski izveidojies gruntsūdeņu piesārņojums mēslu glabātuvju tuvumā.

Atļaujā izvirzītas prasības darbības atbilstības labākām pieejamajiem tehnoloģiskajiem paņēmieniem atbilstības nodrošināšanai:

- nodrošināt, ka mājputnu mēslu apsaimniekošana uzņēmumā pilnībā atbilst LPTP atsaucē dokumentu prasībām;
- īstenot pasākumus, kas vērsti uz gruntsūdeņu piesārņošanas riska ar nitrātiem samazināšanu;
- izstrādāt un īstenot smaku samazināšanas plānu, ietverot tajā organizatoriskus un tehniskus pasākumus un saskaņot šo plānu ar vietējo pašvaldību;
- ieviest tādu ražošanas notekūdeņu priekšattīrīšanas sistēmu, kas nodrošinātu atbilstošu ražošanas notekūdeņu kvalitāti pirms nodošanas centralizētajā kanalizācijas tīklā un pirms lietus notekūdeņu novadīšanas vidē.

Ievērojot un īstenojot izvirzītās prasības, uzņēmuma darbības radītās ietekmes uz vidi atbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām un robežvērtībām.

Vides pārraudzības valsts birojs ir piemērojis ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru AS „Putnu fabrika Ķekava” paredzētajai darbībai „Mājputnu intensīvas audzēšanas kompleksa pārbūve un ražošanas apjomu palielināšana”. Paredzētās darbības ietvaros plānota broileru turēšanas vietu skaita palielināšanu līdz 1 miljons vietām, kopā pēc rekonstrukcijas sastādot līdz 3,32 miljoni broileru vietām, kā arī palielināt putnu gaļas ražošanas apjomus līdz 70 000 t/gadā (nokauto putnu dzīvsvars). Broileru audzēšanai nekustamajos īpašumos „Auda” un „Lejiesi” plānots papildus izbūvēt 18 jaunas broileru mītnes, bet nekustamajā īpašumā „Mežvistas” 20 pieaugušo putnu mītnēs paredzēts nomainīt pieaugušo putnu audzēšanu pret broileru audzēšanu. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros paredzēts izvērtēt un sniegt precīzu broileru vietu skaitu visās uzņēmuma ražošanas zonās, precizējot saražoto putnu gaļas apjomu, kā arī izvērtēt inkubatora darbību, precizējot inkubējamo olu skaitu gadā. Darbības tiks vērtētas, ņemot vērā plānotos tehniskos risinājumus, sagaidāmo ietekmi uz vidi un paredzētās darbības atbilstību piemērojamām vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām.

Novadā ir vairāki piesārņojošu darbību veicoši objekti, kuriem izsniegtas B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas.

12. tabula. Ķekavas novadā esošie uzņēmumi, kuriem ir B kategorijas piesārņojošas darbības atļauja

Avots: Vides pārraudzības valsts biroja A, B atļauju reģistrs

Atļaujas Nr., saņēmējs, objekta adrese		Īss Atļaujas raksturojums
<u>RI17IB0017</u>	IA A PIECI „Asfaltnieki”, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: no 5 līdz 50 megavatiem, ja sadedzināšanas iekārtā izmanto biomasu (arī koksni un kūdras) vai gāzveida kurināmo, iekārtas neiepakotu organisko un neorganisko ķīmisko vielu, ķīmisko produktu vai starpproduktu uzglabāšanai, ja uzglabā 1 t un vairāk, enzīmu uzglabāšanai – 20 t un vairāk, iekārtas asfalta un ceļu seguma materiālu ražošanai Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 18.05.2017. Atļaujas derīguma termiņš: 17.05.2024. Atļaujas pārskatīšanas datums: 17.05.2024
<u>RI16IB0030</u>	SIA „GAĻSAIMNIEKS” Rāmavas iela 10, Rāmava, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: dzīvnieku un augu izcelsmes produktu konservēšana, iepildīšana un iepakojšana Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 20.09.2016. Atļaujas derīguma termiņš: 19.09.2023. Atļaujas pārskatīšanas datums: 19.09.2023.
<u>RI17VL0123</u> <u>RI16IB0028</u>	AS „VIRŠI-A” „Cerības”, Krustkalni, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: degvielas uzpildes stacijas ar degvielas daudzumu (lielākais kopējais degvielas daudzums, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) 2000 un vairāk m ³ gadā Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 02.09.2016. Atļaujas derīguma termiņš: 01.09.2023. Atļaujas pārskatīšanas datums: 01.09.2023.
<u>RI16IB0019</u>	SIA „BALTINK”	Piesārņojuma kategorija: B atļauja

	„Dienvidi”, Daugmales pagastā, Ķekavas novadā	Piesārņojošā darbība: iekārtas krāsu, laku vai līmes ražošanai, iekārtas iepakoto organisko un neorganisko ķīmisko vielu, ķīmisko produktu vai starpproduktu uzglabāšanai, ja uzglabā vairāk nekā 10 t ķīmisko vielu, ķīmisko produktu vai starpproduktu, iekārtas organisko un neorganisko vielu, produktu vai starpproduktu, t.sk. enzīmu, ražošanai, kurās izmanto fizikālus ražošanas procesus (piemēram, atšķaidīšana un sajaukšana) Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 01.07.2016. Atļaujas derīguma termiņš: 30.06.2023. Atļaujas pārskatīšanas datums: 30.06.2023.
<u>RI14IB0085</u>	SIA „Kalknākrogs” Rīgas iela 107, Ķekava, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: degvielas uzpildes stacijas ar degvielas daudzumu (lielākais kopējais degvielas daudzums, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) 2000 un vairāk m ³ gadā Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 02.10.2014. Atļaujas derīguma termiņš: 01.10.2021. Atļaujas pārskatīšanas datums: 01.10.2021.
<u>RI14IB0078</u>	SIA „FAS LAIN” „Jaunie Vanagi”, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: iekārtas nolietoto transportlīdzekļu reģenerācijai un uzglabāšanai, izņemot apstrādi smalcinātājos, iekārtas bīstamo atkritumu uzglabāšanai (t.sk. radīšanas vietās) ilgāk par gadu Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 11.09.2014. Atļaujas derīguma termiņš: 10.09.2021. Atļaujas pārskatīšanas datums: 10.09.2021.
<u>RI15VL0302</u> <u>RI13IB0003</u>	SIA „MELNĀ KAFIJA” „Vecsili”, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: kafijas, tējas un pārtikas piedevu ražošana, iekārtas pārtikas produktu ražošanai, kurās apstrādā un pārstrādā dzīvnieku izcelsmes produktus (izņemot pienu) un saražo no 1 līdz 75 t gatavās produkcijas dienā vai kurās apstrādā un pārstrādā augu izcelsmes produktus un saražo no 10 līdz 300 t gatavās produkcijas dienā (ceturkšņa vidējais rādītājs) Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 08.02.2013. Atļaujas derīguma termiņš: 07.02.2020. Atļaujas pārskatīšanas datums: 07.02.2020.
<u>RI15VL0291</u> <u>RI12IB0127</u>	SIA „SIMEKS” Ziemeļu iela 51, Ķekava	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: alus un iesala ražošana, iekārtas sāls un sāls maisījumu uzglabāšanai, ja uzglabā vienu tonnu vai vairāk sāls vai sāls maisījumu, iekārtas sāls un sāls maisījumu iegūšanai (ar jaudu viena tonna un vairāk diennaktī) ceļu kaisīšanai ziemas apstākļos, bezalkoholisko dzērienu ražošana un iepildīšana, ķīmijas un bioloģijas laboratorijas (izņemot mācību laboratorijas) Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 20.12.2012. Atļaujas derīguma termiņš: 19.12.2019. Atļaujas pārskatīšanas datums: 19.12.2019.
<u>RI12IB0103</u>	SIA „MAXIMA LATVIJA” „Abrās”, Krustkalni, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads	Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: notekūdeņu attīrīšanas darbības (iekārtas) ar jaudu 20 un vairāk m ³ diennaktī, kuras attīrītos notekūdeņus novada vidē, iekārtas sāls un sāls maisījumu uzglabāšanai, ja uzglabā 1 t vai vairāk sāls vai sāls maisījumu, iekārtas sāls un sāls maisījumu iegūšanai (ar jaudu 1 t un vairāk diennaktī) ceļu kaisīšanai ziemas apstākļos Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 21.09.2012. Atļaujas derīguma termiņš: 20.09.2019. Atļaujas pārskatīšanas datums: 20.09.2019

<p><u>RI16VL0348</u> <u>RI16VL0204</u> <u>Lēmums_92i,</u> <u>21.06.2012.</u> <u>RI12IB0077</u></p>	<p>AS „VIADA BALTIJA “ Mazsvilpi, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads</p>	<p>Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: degvielas uzpildes stacijas ar degvielas daudzumu (lielākais kopējais degvielas daudzums, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) 2000 un vairāk m³ gadā, gāzes uzpildes stacijas Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 20.06.2012. Atļaujas derīguma termiņš: 19.06.2019. Atļaujas pārskatīšanas datums: 19.06.2019.</p>
<p><u>RI12IB0042</u></p>	<p>SIA „PINDSTRUP LATVIA “ Rīgas iela 30, Baloži, Ķekavas novads</p>	<p>Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: iekārtas organisko un neorganisko vielu, produktu vai starpproduktu, t.sk. enzīmu, ražošanai, kurās izmanto fizikālus ražošanas procesus (piemēram, atšķaidīšana un sajaukšana), visu kategoriju (L, M, N, O) mehānisko sauszemes transportlīdzekļu, mobilās lauksaimniecības tehnikas un satiksmē neizmantojamu pārvietojamu mehānismu un citu pārvietojamu agregātu remonta un apkopes darbnīcas, kurās veic Ministru kabineta 2004. gada 22. aprīļa noteikumos Nr. 380 „Vides prasības mehānisko transportlīdzekļu remontdarbnīcu izveidei un darbībai” 2. punktā paredzētās darbības, degvielas uzpildes stacijas ar degvielas apjomu (lielāko kopējo degvielas daudzumu, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) līdz 2000 m³ gadā, ķīmijas un bioloģijas laboratorijas (izņemot mācību laboratorijas), notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar jaudu no 5 līdz 20 m³ diennaktī, ja notekūdeņus novada vidē Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 13.04.2012. Atļaujas derīguma termiņš: 23.03.2024. Atļaujas pārskatīšanas datums: 23.03.2024.</p>
<p><u>Lēmums Nr. 128i</u> <u>RI10IB0116</u></p>	<p>SIA „MAPETEKS” Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV-2123</p>	<p>Piesārņojuma kategorija: B atļauja Piesārņojošā darbība: zivju miltu un zivju eļļas ražotnes, iekārtas sāls un sāls maisījumu uzglabāšanai, ja uzglabā 1 t vai vairāk sāls vai sāls maisījumu, iekārtas sāls un sāls maisījumu iegūšanai (ar jaudu 1 t un vairāk diennaktī) ceļu kaisīšanai ziemas apstākļos Lielrīgas RVP Atļaujas izdošanas datums: 24.09.2010. Atļaujas derīguma termiņš: 23.09.2017. Atļaujas pārskatīšanas datums: 23.09.2017.</p>

8. IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTS NETIKTU ĪSTENOTS

Ķekavas novadā šobrīd ir spēkā teritorijas plānojums, kas sastāv no trīs atsevišķiem teritoriālo vienību teritorijas plānojumiem:

- Baložu pilsētas teritorijas plānojums 2008.–2020. gadam ar 2012. un 2013. gada grozījumiem;
- Ķekavas pagasta teritorijas plānojums 2009.–2021. gadam ar 2012. un 2013. gada grozījumiem;
- Daugmales pagasta teritorijas plānojums 2007.–2019. gadam ar 2009. un 2013. gada grozījumiem.

Minētie teritorijas plānojumi ir izstrādāti saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, kuri šobrīd vairs nav spēkā. Būtiski ir mainījusies likumdošana teritorijas attīstības plānošanas jomā un līdzšinējie teritorijas plānojumi neatbilst jaunajām prasībām.

Šie plānojumi nenodrošina vienotas un saskaņotas teritorijas izmantošanas prasības un nosacījumus.

Tādējādi jaunā teritorijas plānojuma izstrādāšana ir nepieciešama, lai veidotu vienotu novada administratīvās teritorijas plānojumu atbilstoši šobrīd spēkā esošo normatīvo aktu prasībām.

Pēc jaunā Ķekavas novada teritorijas plānojuma spēkā stāšanās līdzšinējie plānojumi zaudēs spēku.

Lai nodrošinātu teritorijas plānveidīgu attīstību un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos noteikto prasību ievērošanu, nepieciešams pilnībā īstenot plānojuma nostādnes.

Neīstenojot Ķekavas novada teritorijas plānojumā ietvertās nostādnes, iespējama haotiska apbūves veidošanās, t.sk. teritorijās, kur nav attīstīta atbilstoša infrastruktūra. Tas var radīt būtisku kaitējumu videi.

9. TERITORIJAS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT UN AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI

Ķekavas novada teritorijas plānojums vērsts uz novada teritorijas izmantošanas ilgtspējīgu attīstību. Izvērtējot tā īstenošanas ietekmju būtiskumu pirmkārt veicams ietekmju izvērtējums attiecībā uz jūtīgām un no dabas aizsardzības viedokļa vērtīgām teritorijām.

Kā nozīmīgākie vides aspekti, kuriem pievēršama īpaša uzmanība, izvērtējami:

- Teritorijas bioloģiskās daudzveidības izmaiņas, t.sk. īpaši aizsargājamo sugu un biotopu izplatības teritoriju izmaiņas;
- Ainavu daudzveidība un vērtīgas ainavas, ainavu izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes izmaiņas;
- Meža zemju atmežošana un lauksaimniecības zemju lietošanas veida maiņa un apbūve.

■ Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Ķekavas novadā nav noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas vai Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas NATURA 2000.

Novada teritorijā ir četri mikroliegumi mežu teritorijās, kā arī aizsargājams dendroloģiskais stādījums un aizsargājamie koki jeb dižkoki. Šie objekti ir uzrādīti teritorijas plānojumā, kā arī Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ietvertas prasības to aizsardzībai.

■ Virszemes ūdeņu kvalitāte

Ķekavas novada teritorija ir bagāta ar virszemes ūdeņiem. Tā kā teritorija ir pārsvarā līdzenums un tās saposmējums ir vājš, ūdens plūsmas ātrumi ir nelieli, Tīturgas un Lejas ezeri ir nelieli, brūnūdens un aizaugoši.

Ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslas ir noteiktas, lai samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz ūdens ekosistēmām, novērstu erozijas procesu attīstību un ierobežotu saimniecisko darbību applūstošajās zonās.

Ķekavas novada teritorijas plānojumā noteiktas šādas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas:

- 1) Daugavai – 20 m (ciemos), 500 m (ārpus ciemiem);
- 2) Misas upei – 300 m (ārpus ciemiem);
- 3) Ķekavas upei (Ķekaviņai) – 100 m (ārpus ciemiem);
- 4) Bērzenes upei, Kausupei (Kausupītei), Medainei – 50 m (ārpus ciemiem);
- 5) 10 m – Ķekavas upei (ciemu teritorijās), Misas upei (ciemu teritorijās), Bērzenes upei (Bērzei) (ciemu teritorijās), Daugavas – Misas kanālam, Ostvalda kanālam, Olektei, Tīturgai, Tāmurgai, Dobupītei, Sūnupei, Tīturgas ezeram, Varžupītei, Raģupītei, Meitupei, Centra dīķim, Karjerdīķim, Butleru strautam, Ēturgai, Jukumstrautam, Silupītei, Pūķupei, Skujupītei, Mellepei, Lejas ezeram, citiem Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” attēlotajiem ūdensobjektiem, izņemot, mākslīgos ūdensobjektus, kas atbilstoši meliorācijas būvprojektam paredzēti ūdens novadīšanai no pieguļošās teritorijas;

Peldvietu, laivu piestātņu ierīkošana Tīturgas ezerā atļauta, izstrādājot labiekārtošanas projektu, bet, ja nepieciešams – detālplānojumā.

Tīturgas ezerā nav atļauta motorizēto ūdens transporta līdzekļu (ūdens motociklu, kuteru, kuģu) atrašanās un izmantošana, izņemot glābšanas dienestu transportlīdzekļus, valsts un pašvaldību organizētajai kontrolei paredzētos transportlīdzekļus, kā arī aktīvajai atpūtai paredzētos transportlīdzekļus, kuri izmantojami šim nolūkam atvēlētajās vietās.

Veicot labiekārtošanu, maksimāli saglabājama dabiskā veģētācija un reljefs.

Lokālpļānojumā vai detālpļānojumā precizējot applūstošās teritorijas, var tikt precizētas Teritorijas plānojuma Grafiskajā daļā attēlotās aizsargjoslas, taču tās nedrīkst būt mazākas par šajos noteikumos noteiktajām. Aizsargjoslu precizēšana nav uzskatāma par teritorijas plānojuma grozījumiem.

■ Pazemes ūdens kvalitāte

Visā Ķekavas novada teritorijā sastopami dažādas kvalitātes pazemes ūdeņi. Virszemes piesārņojums un antropogēnā ietekme lielākoties skar pirmo no zemes virsas neaizsargāto gruntsūdens horizontu, ko veido kvartāra nogulumu smilts slāņi. Novada teritorijā tas izplatīts sporādiski. Gruntsūdens horizonta ūdens resursi ir salīdzinoši nelieli, to režīms ļoti atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem un to izmaiņām. Pēdējos gados vērojama reģionāla gruntsūdens līmeņa pazemināšanās, ko ļoti būtiski izjuta 2018. gada vasarā, kad atsevišķās vietās šis pazeminājums sasniedza 2 m. Šo iemeslu dēļ, gruntsūdeņus Ķekavas novadā neizmanto centralizētajai ūdensapgādei, tos izmanto nelielu objektu, galvenokārt atsevišķu savrupmāju un viensētu ūdens apgādei, ierīkojot raktās akas vai spices.

Iepriekšējā plānošanas periodā nav konstatētas gruntsūdens kvalitātes izmaiņas.

Gruntsūdeņu aizsardzību no piesārņojuma nodrošina prasības un pasākumi, kas saistīti ar piesārņojuma novēršanu.

■ Meža un lauksaimniecības zemju platības samazināšanās

Ķekavas novada galvenā dabas vērtība ir plašie mežu masīvi. Mežu teritorijas ir saglabājušās pateicoties padomju gados aktuālajām mežu aizsargjoslām ap pilsētām, kas Rīgai vēsturiski izveidojusies īpaši plaša. Mežiem ir nozīmīga rekreācijas funkcija Rīgas (Pierīgas) un arī Ķekavas novada iedzīvotājiem, kas šobrīd netiek pilnībā izmantota, bet paver plašas attīstības iespējas.

Saskaņā ar Valsts meža dienesta datiem, 2018. gadā Ķekavas novadā meža zemes aizņem 11'124 ha jeb ~40 % no novada kopplatības. Aptuveni 40 % Ķekavas novada teritorijas aizņem arī Lauksaimniecības zemes.

Lai gan Ķekavas novadā samērā strauji attīstās individuālā apbūve un pieaug iedzīvotāju skaits, tas nav būtiski samazinājis lauksaimniecības un meža zemju platības.

Kopējā dzīvojamās apbūves platība Ķekavas novadā aizņem aptuveni 5 % no novada teritorijas.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

■ **Tiešās un netiešās ietekmes**

Tiešās ietekmes ir tādas izmaiņas vidē, kas iedarbojas uz vidi tieši un nepastarpināti, piemēram, piesārņojums, emisijas novadot vidē, mežu izciršana u.c.

Netiešās ietekmes veidojas mijiedarbības starp vidi un tiešām ietekmēm rezultātā, piemēram, skābo lietu veidošanās rūpnieciskos izmešus ievadot atmosfērā.

Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Īslaicīgās ietekmes rada visa veida būvniecība un pārbūve, transporta infrastruktūras (ceļu, dzelzceļu) paplašināšana, dažāda veida inženiertehnisko komunikāciju ierīkošana, it sevišķi, ja darbība tiek veikta cilvēka darbības neizmainītā vidē.

Šādas darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu un pēc to pabeigšanas nerodas būtiski pēcefekti, ja vien darbības ir veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemsedzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās vienuviet. Ietekmi var mazināt lokalizējot īslaicīgo piesārņojumu. Par īslaicīgu ietekmi uz vidi var uzskatīt arī apmeklētāju skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un rekreācijai. Katrā noteiktā gadījumā ir jāizvērtē, vai īslaicīgās ietekmes rezultātā netiek iznīcinātas sugas vai biotopi.

Vidēji ilgā un ilglaicīga ietekme ir saistīta ar zemes transformāciju no viena zemes izmantošanas mērķa citā, ūdensobjektu morfoloģijas izmaiņām (upju taisnošana, dambju ierīkošana).

Plānošanas dokumentā ietvertu uzdevumu īstenošanā konsekvēnti jāievēro normatīvo aktu izvirzīto nosacījumu ievērošana, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

■ **Summārās (kumulatīvās) ietekmes**

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā.

Ķekavas novada teritorijas plānojumā ir izvirzīts mērķis, kurā kā prioritātes noteiktas ilgtspējīgas attīstības iespējas, saskaņojot saimnieciskās darbības un dabas mijiedarbību, tādējādi radot iedzīvotājiem optimālus dzīves apstākļus un saudzējot novada kultūrvēsturisko mantojumu un ainaviskās vērtības. Noteiktā mērķa īstenošanai definēti apakšmērķi un uzdevumi, kas sadalīti dažādās jomās, kuras novada attīstībā ir būtiskas: novada teritorijas attīstība (dzīvojamā fonda attīstība paralēli ievērojot dabas aizsardzības prasības), saimnieciskās darbības attīstība (uzņēmējdarbības veicināšana), transporta infrastruktūras attīstība.

SIVN laikā tiek detalizētas problēmsituācijas teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var ietekmēt. Īpaša vērība pievērsta teritorijām ar paaugstinātu antropogēno slodzi (dažāda veida apbūves teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, pazemes ūdens atradnes un to aizsargjoslas, derīgo izrakteņu atradnes), kā arī pret antropogēno slodzi jutīgas teritorijas – virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, meža teritorijas, apstādījumu un rekreācijas teritorijas.

■ **Apbūves teritorijas**

Apbūves teritoriju noteikšana ir viens no svarīgākajiem teritorijas plānošanas uzdevumiem. Neplānota būvniecības attīstība veicina haotisku teritorijas attīstību, kā arī negatīvi ietekmē apkārtējo vidi. Apbūves platībām ir jābūt koncentrētām, jo atvieglo pašvaldības un valsts iestāžu iespējas nodrošināt iedzīvotājus ar nepieciešamajiem pakalpojumiem, ļauj daudz efektīvāk sakārtot un uzlabot attīstītas sabiedrības dzīvei nepieciešamo atkritumsaimniecības un ūdenssaimniecības infrastruktūru, nodrošinājumu ar ceļu un inženiertehnisko infrastruktūru u.c.

Novērtējumā tika skatītas teritorijas plānojumā esošās kartes, kurās attēlotā informācija norāda gan patreizējo, gan plānoto izmantošanu, vienlaicīgi skatot arī novada aizsargjoslu karti, kur iezīmētās aizsargjoslas norāda uz normatīvajos aktos noteiktiem aprobežojumiem dažādām darbībām, kā arī analizēti TIAN ietvertie atļautie teritorijas izmantošanas veidi un nosacījumi.

Teritorijas plānojuma tiešā ietekme uz vidi visvairāk saistīta ar zemes izmantošanas veidu maiņu un pirmkārt jau ar apbūves teritoriju paplašināšanu. Izvērtējot Ķekavas novada teritorijas plānojuma projektu salīdzinājumā ar līdz šim spēkā esošajiem plānojumiem, konstatēts, ka vairāku ciemu teritorijas tiek būtiski samazinātas, līdz ar to tiek samazinātas potenciāli apbūvējamās teritorijas, saglabājot neskartas lauksaimniecības un meža zemes. Salīdzinot ar pašlaik spēkā esošajā teritorijas plānojuma noteikto, praktiski nav plānotas jaunas apbūves teritorijas, uzmanība pievērsta atbilstošas infrastruktūras (komunālās un transporta) nepieciešamībai. Tādējādi plānojuma ietvaros pilnveidots un detalizēts ielu tīkls, precizētas ielu sarkanās līnijas. Minētie un citi teritorijas plānojuma projektā ietvertie risinājumi saistībā ar apbūvi un nosacījumiem jaunas apbūves veidošanai rada būtisku pozitīvu ietekmi uz vidi.

Ķekavas novadā **Savrupmāju apbūves teritorija (DzS)** ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam, paredzot atbilstošu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve. Šī funkcionālā zona noteikta tikai ciemu teritorijās. Minimālā jaunveidojamā zemes gabala platība 2500 (m²), stāvu skaits – līdz 3, būves augstums līdz 12 m.

Atsevišķās teritorijās noteikts funkcionālais zonējums Savrupmāju apbūves teritorija (DzS1), kas ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju savrupam dzīvesveidam, paredzot atbilstošu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir retināta, mežaparka tipa savrupmāju un vasarnīcu apbūve, tai skaitā ar mežu klātā teritorijā. Šajā funkcionālajā zonā minimālā jauna zemesgabala platība ir 3000 m².

Savrupmāju apbūves teritorija (DzS2) ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir vasarnīcu un savrupmāju būvniecība, bijušo un esošo dārzkopības sabiedrību un dārza māju ciemu teritorijās Ķekavas pagastā (dārzkopību sabiedrības – kooperatīvu – Ausma, Aviators, Dzintari, Dzērumi, Lāčplēsis, Pļavas, Radiotehnika, Restaurators, Rožkalni, Teika, Tekstilnieks, Veckalni, Jenči, Celtnieks, Starts, Straume un Ziedonis teritorijas). Šajās teritorijās, kā viena no prasībām ir, Savrupmāju būvniecība – viena dzīvokļa mājas, ar nosacījumu, ka apbūvi var nodrošināt ar vidi nepiesārņojošu, lokālu vai centralizētu infrastruktūru, galvenokārt te iekļaujamas prasības par ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas pasākumiem.

Savrupmāju apbūves teritorija (DzS3) ir funkcionālā zona, kur galvenā izmantošana ir vasarnīcu un savrupmāju būvniecība Baložu pilsētā (t.sk. bijušo un esošo dārzkopības sabiedrību un dārza māju ciemu teritorijās – Buras, Titurga, Ainavas). Teritorijas galvenie izmantošanas veidi Savrupmāju apbūve (11001): Savrupmāju būvniecība – viena dzīvokļa mājas ar nosacījumu, ka apbūvi var nodrošināt ar vidi nepiesārņojošu, lokālu vai centralizētu infrastruktūru. Vasarnīcu apbūve (11002): Vasarnīcu, brīvdienu māju, dārza māju u.c. sezonas rakstura dzīvojamo ēku būvniecība. Arī šajā funkcionālajā zonā galvenā uzmanība pievēršama ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumiem.

Savrupmāju apbūves teritorija (DzS4) ir funkcionālā zona, kas noteikta tikai Ķekavas pagasta Vimbukroga ciema teritorijā, lai nodrošinātu jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju attīstības iespējas, ja to paredz detālplānojums un paredzot atbilstošu centralizētu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve.

Savrupmāju apbūves teritorija (DzS5) ir funkcionālā zona, kas noteikta Baložu pilsētas neapbūvētajā daļā, lai nodrošinātu jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju attīstības iespējas, paredzot tās kompleksu attīstību ar atbilstošu infrastruktūru, un kuras galvenais izmantošanas veids ir savrupmāju un vasarnīcu apbūve. Arī šajā funkcionālajā zonā viens no apbūves priekšnoteikumiem ir atbilstošas infrastruktūras esamība vai izbūve.

Savrupmāju apbūves teritoriju platība kopumā nav palielinājusies salīdzinot ar šobrīd spēkā esošajiem plānojumiem. Daļa šo teritoriju ir jau apbūvēta. Būvniecība līdz šim neapbūvētajās platībās, ievērojot normatīvo aktu un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasības nerada būtisku negatīvu ietekmi uz vidi. Izvērtējot spēkā esošo detālplānojumu īstenošanu, konstatēts, ka ne visur īstenoti

nosacījumi par inženierinfrastruktūras un transporta infrastruktūras izveidi. Rekomendējams šajos gadījumos pievērst īpašu uzmanību notekūdeņu apsaimniekošanas risinājumiem, nepieļaujot neattīrītu notekūdeņu novadīšanu vidē.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritoriju (DzM) ir funkcionālā zona ar apbūvi līdz trijiem stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir Savrupmāju apbūve (11001), Rindu māju apbūve (11005) un Daudzdzīvokļu māju apbūve (11006). Minimālā jauna zemesgabala platība – 1200 m², stāvu skaits – līdz 3, būves augstums līdz 12 m.

Funkcionālajā zonā atļauta publiskās apbūves kā papildizmantošana un to atļauts realizēt kā galveno izmantošanu atsevišķā zemes vienībā, ja to paredz detālplānojums vai veikta būvniecības ieceres sabiedriskās apspriešanas procedūra. Funkcionālajā zonā atļautos publiskās apbūves papildizmantošanas veidus atļauts realizēt kā papildizmantošanu dzīvojamās ēkas pirmajā stāvā un/vai pagrabstāvā, attīstot atļautos mazās uzņēmējdarbības veidus, kā sīkais (mikro) vai mazais komersants. Ja iespējams, objektam jānodrošina atsevišķa ieeja no ieejas dzīvojamā ēkā. Objekta apkalpei nepieciešamās autostāvvietas jānodrošina savā zemesgabalā. Pie D un C kategorijas grupas ielām – atļauts vietējas nozīmes tirdzniecības un/vai pakalpojumu objekts, ja to paredz detālplānojums, izņemot esošo objektu pārbūvei.

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM1) ir funkcionālā zona ar apbūvi līdz trijiem stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru Baložu pilsētā. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir Rindu māju apbūve (11005) un Daudzdzīvokļu māju apbūve (11006).

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas, salīdzinot ar šobrīd spēkā esošajos plānojumos noteikto, nav paplašināta. Daļēji minētās platības jau ir apbūvētas. Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas noteiktas tikai ciemu un Baložu pilsētas teritorijās.

Veicot būvniecību līdz šim neapbūvētajās platībās, ja tiek ievērotas normatīvo aktu un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasības, nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz vidi.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD) ir funkcionālā zona ar apbūvi no četriem un vairāk stāviem, ko nosaka, lai nodrošinātu mājokļa funkciju, paredzot atbilstošu infrastruktūru.

Teritorijas galvenais izmantošanas veids ir Daudzdzīvokļu māju apbūve (11006).

Šajā funkcionālajā zonā ir samērā plaši papildizmantošanas veidi, kas ietver – Biroju ēku apbūve (12001): Apbūve, ko veido vietējas nozīmes pašvaldības iestādes, valsts pārvaldes iestādes, sakaru nodaļas, pasta, un citi uzņēmumi, organizācijas un iestādes. Tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve (12002): Apbūve, ko veido veikali, aptiekas, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, sezonas rakstura tirdzniecības vai pakalpojumu objekti (tirdzniecības kioski un segtie tirdzniecības stendi), restorāni, bāri, kafejnīcas, kā arī sadzīves un citu pakalpojumu objekti. Sporta ēku un būvju apbūve (12005): Apbūve, ko veido telpas sporta nodarbībām un sporta pasākumiem sporta zāles, sporta un atpūtas būves Izglītības un zinātnes iestāžu apbūve (12007): Apbūve, ko veido pirmsskolas aprūpes un izglītības vai alternatīvas bērnu aprūpes pakalpojumu iestādes, profesionālās ievirzes, speciālās, interešu izglītības, pieaugušo un tālākizglītības) vai zinātniskās pētniecības iestāžu, darbības nodrošināšanai nepieciešamie objekti un infrastruktūra. Veselības aizsardzības iestāžu apbūve (12008): Apbūve, ko veido ārstu prakses un veselības centri, un citi ārstniecības nolūkiem paredzēti objekti un tiem nepieciešamā infrastruktūra. Sociālās aprūpes iestāžu apbūve (12009). Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001): Labiekārtoti skvēri, publiski pieejami pagalmi, ietverot apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru (tai skaitā nedzīvojamās ēkas un būves) atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam un citu publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai. 404. Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

Šī funkcionālā zona paredzēta tikai Baložu pilsētas, Lapenieku, Rāmavas un Ķekavas ciemos, teritorijās, kur jau ir esoša daudzstāvu apbūve. Funkcionālās zonas platība un izvietojums ir analogs pašlaik spēkā esošajos teritoriju plānojumos noteiktajam. Šīs teritorijas ir jau urbanizētas, tajās ir izveidota atbilstoša infrastruktūra. Jauna būvniecība atļauta, ja to paredz detālplānojums vai veikta būvniecības ieceres publiskās apspriešanas procedūra. Tādējādi arī jaunu ēku būvniecība neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz vidi.

Kā nozīmīgākā jaunas būvniecības ietekme minama neapbūvētās teritorijas samazināšanās un apbūves blīvuma pieaugums.

Publiskās apbūves teritorija (P) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu gan komerciālu, gan nekomerciālu publiska rakstura iestāžu un objektu izvietojumu, paredzot atbilstošu infrastruktūru. Kā papildizmantošana šajās teritorijās atļauta arī daudzdzīvokļu māju būvniecība.

Šī apbūves zona tiek noteikta tikai Baložu pilsētas un ciemu teritorijās, platībās, kuras jau vēsturiski veidojušās par publiskās apbūves teritorijām. Kopumā šīs zonas robežas ir precizētas un detalizētas, taču nav būtiski mainītas, salīdzinot ar līdzšinējiem teritorijas plānojumiem.

Tā kā ciemos jau šobrīd ir urbanizēta vide, tad atsevišķu publisko objektu būvniecība neradīs ilgtermiņā būtisku negatīvu ietekmi uz Baložu pilsētas un ciemu vides stāvokli.

Jauktās centra apbūves teritorijas (JC) ir funkcionālā zona, ko nosaka teritorijai, kurā vēsturiski ir izveidojies plašs jauktu izmantošanu spektrs vai, ko izmanto vai plāno attīstīt par pilsētas vai ciema centru. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir plaša spektra un ietver kā dzīvojamo tā publisko apbūvi. Teritorijā jau ir daudzveidīga izmantošana, kas ietver savstarpēji saderīgas funkcijas – dzīvojamo apbūvi, publiskās iestādes, dažādus pakalpojumus un objektus, kas nepieciešami teritorijas apkalpei un inženiertehniskajam nodrošinājumam. Šādas teritorijas noteiktas Baložu pilsētā un esošajos ciemos. Teritoriju platība neliela. Kopumā veikta šīs funkcionālās zonas precizēšana un detalizācija, salīdzinot ar pašlaik spēkā esošo teritorijas plānojumu. Pārsvārā šajās teritorijās jau ir attīstīta infrastruktūra, tās ir daļēji apbūvētas.

Ilgtermiņā nav prognozējama būtiska negatīva ietekme uz vides stāvokli šādu teritoriju un objektu attīstības rezultātā, ja tiek ievērota laba būvniecības prakse.

Kā apbūves teritorijas tiek minētas arī **tehniskās apbūves teritorijas**, kuru galvenais izmantošanas veids ir komunālās saimniecības uzņēmumu un inženiertehniskās apgādes objektu apbūve, **rūpnieciskās apbūves teritorijas**. Teritorijas plānojumā nav paredzēta šo teritoriju paplašināšana vai jaunu veidošana. Atsevišķos gadījumos ir precizētas Rūpniecisko apbūves teritoriju robežas. Tā kā jaunu šāda tipa apbūves teritoriju izveide novadā nav paredzēta, tad plānotās saimnieciskās darbības tiešo ietekmi uz vidi teritorijas plānojums nemaina.

Transporta infrastruktūras teritorijas – Ķekavas novada teritorijas plānojumā Transporta infrastruktūras teritorija (TR) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu visu veidu transportlīdzekļu un gājēju satiksmei nepieciešamo infrastruktūru. Tajā skaitā tiek noteikta funkcionālā zona TIN72, kas ietver noteiktu Satiksmes infrastruktūras objektu attīstībai nepieciešamās teritorijas, t.sk. plānoto valsts galveno, reģionālas vai vietējas nozīmes autoceļu attīstībai nepieciešamo teritoriju, Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnija *Rail Baltica* būvniecības teritoriju, Valsts galvenais autoceļš A7 Rīga – Bauska – Lietuvas robeža (Grenctāle) posma no km 7,90 līdz km 25,0 apvedceļš (Ķekavas apvedceļš), A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma no km 11,6 (A7) līdz km 39,6 (A9) pārbūves iespējamības izpēte, kā arī perspektīvo B un C kategorijas ielu attīstībai nepieciešamo teritoriju. Savukārt kā teritorijas ar īpašiem noteikumiem TIN73 ietver perspektīvo D un E kategorijas ielu tīkla attīstībai rezervēto teritoriju ciemos un ceļu attīstībai rezervēto teritoriju lauku teritorijā. Papildus jāpiemin arī vēsturiskais šaursliežu dzelzceļš Baložos. Tas teritorijas plānojumā attēlots kā TIN74 Šaursliežu dzelzceļa infrastruktūras attīstības teritorija, tādējādi rezervējot šo teritoriju ar mērķi atjaunot un izbūvēt dzelzceļa trasi (tās izbūvi perspektīvā plānojot līdz pat Tīurgas ezeram).

Ķekavas novada teritorijas plānojumā kā nacionālas nozīmes infrastruktūras teritorijas/objekti noteikti plānotie transporta infrastruktūras objekti – autoceļi un plānotā *Rail Baltica* dzelzceļa līnija. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs tās attēlotas kā „Teritorijas ar īpašiem noteikumiem” – TIN72 Satiksmes infrastruktūras objektu attīstībai nepieciešamā teritorija un TIN71 Dzelzceļa līnijas *Rail Baltica* transporta infrastruktūras attīstības teritorija.

Šādu līnijbūvju būvniecība rada būtiskas negatīvas ietekmes uz vidi, tai skaitā trokšņa traucējumus, emisijas gaisā, kā arī fragmentē teritoriju.

Nacionālas nozīmes projektiem ir veikts vai tiks veikts to ietekmes uz vidi novērtējums un izstrādāti pasākumi ietekmju mazināšanai.

Veicot šādu citu būtisku līnijbūvju rekonstrukciju vai būvniecību, obligāts ir sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums.

Ieteicams veikt savvaļas dzīvnieku pārvietošanās monitoringu jauno līnijbūvju izbūves trasēs, lai izvērtētu nepieciešamību veidot drošus trases šķērsošanas punktus dzīvnieku aktīvas migrācijas vietās.

Dabas un apstādījumu teritorija (DA) ir funkcionālā zona, ko nosaka galvenokārt labiekārtotām Dabas un apstādījumu teritorijām Ķekavas novadā, ietverot dabiskas vai mākslīgi ierīkotas apstādījumu, skvēru un citu publisku vai privātu apstādījumu, zaļumu vai meža joslas/buferzonas, galvenokārt bez apbūves.

Teritorijas galvenie izmantošanas veidi: Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001): Labiekārtoti skvēri pludmales laukumi, publiski pieejami pagalmi, ietverot apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru (tai skaitā nedzīvojamās ēkas un būves) atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam un citu publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai. Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

Kā atsevišķas Dabas un apstādījumu teritorijas zonas noteiktas Dabas un apstādījumu teritorija (DA1) ir funkcionālā zona, kas paredzētas kapsētu ierīkošanai un uzturēšanai. Teritorijā atļauta apbedījumu ierīkošana, t.sk. dzīvnieku kapsēta, ar šo funkciju saistītais labiekārtojums, apstādījumi un būves.

Dabas un apstādījumu teritorija (DA2) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu rekreācijas, sporta, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides u.tml. funkciju īstenošanu dabas vai daļēji pārveidotās dabas teritorijās, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves. Teritorijā atļauts plašs ar rekreāciju saistītu izmantošanas veidu spektrs.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ietverta prasība, ka labiekārtoto dabas un apstādījumu teritoriju papildizmantošanai un palīgizmantošanai paredzēto būvju, tostarp, autostāvvietu un velo novietņu izvietojumu nosaka, veicot biotopu un/vai dendroloģisko izpēti. Apbūvi izvietot, tā, lai pēc iespējas saudzētu dabas vērtības.

Papildus ir noteikta Dabas un apstādījumu teritorija (DA3), kas ir funkcionālā apakšzona, ko nosaka, lai nodrošinātu rekreācijas, tūrisma, kvalitatīvas dabas un kultūrvides u.tml. funkciju īstenošanu daļēji pārveidotās dabas teritorijā - parkā, ietverot ar attiecīgo funkciju saistītās ēkas un inženierbūves.

Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001): Labiekārtoti parki, botāniskie dārzi, ietverot apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru (tai skaitā nedzīvojamās ēkas un būves), publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai.

Dabas un apstādījumu teritoriju noteikšana, izveidošana un apsaimniekošana rada būtisku, ilglaicīgu, pozitīvu ietekmi uz vidi.

Mežu teritorijas (M) ir funkcionālā zona, ko nosaka lai nodrošinātu apstākļus mežu ilgtspējīgai attīstībai un mežu galveno funkciju – saimniecisko, ekoloģisko un sociālo funkciju īstenošanai. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi ir Mežsaimnieciska izmantošana (21001). Mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (21002). Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001): labiekārtota publiskā ārtelpa, izņemot kapsētas un dzīvnieku kapsētas. Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

Mežu teritorija (M1) ir funkcionālā zona, ko nosaka Baložu pilsētas mežaparka teritorijai.

Meža teritorijas veido meži, krūmāji, jaunaudzes, izcirtumi, mežā esošie klajumi un lauces, purvi (līdz 10 ha,) nelieli ūdens objekti (līdz 1 ha), kā arī meža infrastruktūra – meliorācijas sistēmas, meža ceļi, ar mežsaimniecisko darbību, medību saimniecību un tūrisma saistītie objekti. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā mežu teritorijās var atmežot meža platību ar mežsaimniecību nesaistītam darbībām – Viensētu apbūve (11004): ja zemes vienības platība nav mazāka par 2 ha un aizsargjoslas vai meža nozari regulējošajos normatīvajos aktos nav noteikta lielāka platība. Tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve (12003): Apbūve, ko veido, viesu mājas un cita veida īslaicīgas apmešanās vietas (viesu nami, lauku tūrisma izmantojamās mājas). Derīgo izrakteņu ieguve (13004).

Būtiskāko negatīvo ietekmi uz vidi var radīt atmežošanas, kā arī liela izmēra kailcirtes. Atmežošanas pasākumi un vienlaidus kailciršu izmēri vērtējami ņemot vērā iespējamo eolo procesu attīstību kāpu izplatības teritorijās.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ietverta prasība pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas izstrādāt detālplānojumu.

Pārsvārā gadījumu pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas ir nepieciešamas veikt sākotnējo IVN vai arī pilnu letekmes uz vidi novērtējuma procesu.

Teritorijas plānojuma projekts neparedz mežu platību samazināšanu. Atsevišķos gadījumos mežu platība ir palielināta, samazinot ciemu robežas, tādējādi samazinot iespējamu meža teritoriju atmežošanu un apbūvi.

Šie pasākumi atstāj būtisku labvēlīgu ietekmi uz vidi.

Lauksaimniecības teritorijas Lauksaimniecības teritorija (L) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemes, kā resursa, racionālu un daudzveidīgu izmantošanu visa veida lauksaimnieciskajai darbībai un ar to saistītajiem pakalpojumiem.

Galvenie plānotie (atļautie) izmantošanas veidi: Viensētu apbūve (11004). Lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve (13003). Lauksaimnieciska izmantošana (22001). 622. Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001): Labiekārtoti parki (piemēram, atrakciju un atpūtas parki), zoologiskie un botāniskie dārzi, mežaparki, kapsētas, dzīvnieku kapsētas, pludmales laukumi, publiski pieejami pagalmi, ietverot apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru (tai skaitā nedzīvojamās ēkas un būves) atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam un citu publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai. 623. Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

Šajā zonējumā noteikta virkne papildizmantošanas veidu, tai pat laikā definējot nepieciešamību izstrādāt detālplānojumus.

Lauksaimniecības teritorija (L1) ir funkcionālā zona, ko nosaka retinātas lauku apbūves teritorijām Ķekavas novada ciemos, nosakot tajā šādus galvenos izmantošanas veidus: Viensētu apbūve (11004). Lauksaimnieciska izmantošana (22001): augkopība, dārzenkopība, dārzkopība (t.sk. sakņu dārzi un ģimenes dārzi (pagaidu vai patstāvīgie), lauksaimniecībai alternatīvie saimniekošanas veidi (piemēram, stādu vai sēņu audzēšana) un cita nepiesārņojoša lauksaimnieciskā darbība, neietverot specializētos lopkopības kompleksus un lauksaimnieciskās ražošanas ēkas un būves. 650. Labiekārtota publiskā ārtelpa (24001): Labiekārtoti parki (piemēram, atrakciju un atpūtas parki), zoologiskie un botāniskie dārzi, mežaparki, pludmales laukumi, publiski pieejami pagalmi, ietverot apstādījumus un labiekārtojuma infrastruktūru (tai skaitā nedzīvojamās ēkas un būves) atpūtas, veselības un fizisko aktivitāšu nolūkam un citu publiskās ārtelpas funkciju nodrošināšanai. 651. Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma (24002).

Lauksaimniecības teritorija (L2) ir funkcionālā zona, ko nosaka ārpus Ķekavas novada ciemiem un Baložu pilsētas, lauku un dzīvojamās apbūves teritorijām, kurām pirms šī teritorijas plānojuma spēkā stāšanās ir izstrādāts un spēkā esošs detālplānojums, saglabājot tajās detālplānojuma risinājumus.

Lauksaimniecības teritorija (L3) ir funkcionālā zona, ko nosaka lai nodrošinātu patstāvīgo ģimenes dārzu uzturēšanu un ierīkošanu, dārza māju būvniecību, bijušo un esošo dārzkopības sabiedrību un dārza māju ciemu teritorijās Ķekavas pagastā pie Ķekavas putnu fabrikas.

Praktiski šajā teritorijas plānojumā lielā mērā ir saglabāti un transponēti pašlaik spēkā esošajos teritorijas plānojumus ietvertās nostādnes par lauksaimniecības zemju apsaimniekošanu un izmantošanu.

Lauksaimniecības zemes Ķekavas novadā aizņem aptuveni 40 % teritorijas, daļa no tām ir neapstrādāta. Tomēr šobrīd lauksaimniecības zemēs nav plānota jaunu apbūves teritoriju veidošana, tādēļ nav iespējams izvērtēt šo darbību iespējamo ietekmi uz vidi, ja tādas tiks plānotas. Jebkurā gadījumā, plānojot lauksaimniecības zemes lietojuma veida maiņu, ievērojamas normatīvajos aktos un Ķekavas novada TIAN ietvertās prasības, t.sk. izvērtējot nepieciešamību veikt sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu vai lokālplānojuma vai detālplānojuma izstrādes gadījumā izvērtēt nepieciešamību veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kas nodrošina prognozējamo ietekmju uz vidi izvērtēšanu un pasākumu ietekmju samazināšanai izstrādi, kā arī sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā.

Ņemot vērā, ka praktiski saglabājas līdzšinējā lauksaimniecības zemju teritorija un iepriekšējā plānošanas ciklā nav konstatētas vides kvalitātes pasliktināšanās tendences, nav prognozējams, ka tādas varētu

rasties šī plānojuma īstenošanas procesā. Rekomendējams kā prasību izvirzīt detālplānojuma, lokālplānojuma vai sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma procesā konsultēties ar Dabas aizsardzības pārvaldi par teritorijas, kurai plānota lietošanas veida, maiņa bioloģisko daudzveidību (vai tajā ir noteikti īpaši aizsargājami biotopi vai sugas).

Ūdeņu teritorijas (Ū) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai izplānotu un nodrošinātu racionālu un ilgtspējīgu ūdens resursu izmantošanu saimnieciskai darbībai, transportam, rekreācijai un vides aizsardzībai.

Ūdeņu teritorijas galvenie izmantošanas veidi: Inženiertehniskā infrastruktūra (14001): ūdensobjektu krasta stiprinājumi, riev sienas, pāļi, moli, steķi, muliņi, slipi, navigācijas būves, sezonas viļņlauži piestātņu akvatoriju aizsardzībai, kā arī hidrotehniskas būves piestātņu un laivu un jahtu ostu funkcijas nodrošināšanai – piestātnes (t.sk. speciālas nozīmes piestātnes ar aprīkojumu kuģošanas līdzekļu apkalpošanai – degvielas uzpildei, bilžu ūdeņu, tualetes ūdeņu un atkritumu pieņemšanai, laivu glabāšanai). Transporta lineārā infrastruktūra (14002). Transporta apkalpojošā infrastruktūra (14003): Ēkas ūdens satiksmes pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk. ostas. Energoapgādes uzņēmumu apbūve (14006): Enerģijas ražošanas un energoapgādes uzņēmumu (piemēram, hidroelektrostacijas, apbūve, neietverot lineāro inženiertehnisko infrastruktūru. Ūdens saimnieciskā izmantošana (23001). Ūdens telpas publiskā izmantošana (24003): publiskiem pasākumiem, atpūtai un sportam nepieciešamā infrastruktūra ūdenī.

Ūdeņu teritorija (Ū1) ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu atpūtas iespējas uz ūdens. Šajā funkcionālajā zonā peldvietu, laivu piestātņu ierīkošana Tīturgas ezerā atļauta, izstrādājot labiekārtošanas projektu, bet ja nepieciešams – detālplānojumu. Tīturgas ezerā nav atļauta motorizēto ūdens transporta līdzekļu (ūdens motociklu, kuteru, kuģu) atrašanās un izmantošana, izņemot glābšanas dienestu transportlīdzekļus, valsts un pašvaldību organizētajai kontrolei paredzētos transportlīdzekļus, kā arī aktīvajai atpūtai paredzētos transportlīdzekļus, kuri izmantojami šim nolūkam atvēlētajās vietās.

Noteikts, ka veicot labiekārtošanu, maksimāli saglabājama dabiskā veģētācija un reljefs. Ūdenstilpju un ūdensteču krasta līniju drīkst izmainīt tikai krastu nostiprināšanai, lai novērstu to tālāku eroziju.

Teritorijas plānojumā ir noteiktas virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas, kas nodrošina ūdensobjektu aizsardzību no antropogēnās ietekmes.

Kopumā ūdeņu teritorijas nav mainījušās salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu. Nav arī konstatētas virszemes ūdens kvalitātes pasliktināšanās tendences.

Tā kā šobrīd nav informācija par iespējamiem jauniem ūdens teritoriju izmantošanas projektiem, nav prognozējams, ka Ķekavas novada teritorijas plānojuma īstenošana varētu atstāt negatīvu ietekmi uz virszemes ūdensobjektiem. Jebkurā gadījumā, uzsākot jaunu ūdens teritoriju izmantošanas projektu, ievērojamas normatīvajos aktos un Ķekavas novada TIAN ietvertās prasības. Tāpat jāpievērš uzmanība aizsargjoslu prasību ievērošanai, izvērtējama nepieciešamība veikt sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma procedūru vai SIVN procedūru, ja pirms projekta īstenošanas tiek izstrādāts detālplānojums vai lokālplānojums.

Teritorijas ar īpašiem noteikumiem. Ņemot vērā dažādus apstākļus, t.sk. ilgtspējīgas attīstības un vides aizsardzības prasības, atsevišķās teritorijās ir noteiktas īpašas prasības to apsaimniekošanai un izmantošanai. Ķekavas novada teritorijas plānojumā ir noteiktas šādas teritorijas ar īpašiem noteikumiem:

- Publiskais pieejas punkts publisko ūdeņu teritorijai (TIN11);
- Misas upes plūdu riska teritorija (TIN12);
- Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu teritorija (TIN13);
- Paaugstināta trokšņu līmeņa teritorija (TIN14);
- Vietējas nozīmes kultūrvēsturiskā un dabas teritorija Baložu kūdras fabrikas strādnieku ciemata apbūve (TIN41);
- Novada nozīmes aizsargājamo kultūras pieminekļu teritorija, Tīturgas dzīvojamā ciemata apbūve (TIN42);
- Ainaviski izteiksmīga teritorija Daugavas krastā Ķekavas pagasta Vimbukrogā un Daugmales pagastā un gar valsts autoceļu P85 (Rīgas HES – Jaunjelgava) posmā līdz Daugmalei – Daugavas krasta ainava (TIN51);
- Dzelzceļa līnijas Rail Baltica transporta infrastruktūras attīstības teritorija (TIN71);

- Satiksmes infrastruktūras objektu attīstībai nepieciešamā teritorija (TIN72);
- Perspektīvo ielu un ceļu attīstības teritorija (TIN73);
- Šaursliežu dzelzceļa infrastruktūras attīstības teritorija (TIN74);
- Gājēju ceļš piekļuves nodrošināšanai pie publisko ūdeņu teritorijas (TIN75);
- Slēgtas atkritumu izgāztuves teritorija (TIN81) Slēgtas, rekultivētas vai daļēji rekultivētas atkritumu izgāztuves vietas – Lapeniekos, Baložos un Daugmalē.

■ Būtiskās izmaiņas, to īstenošanas prognozētās ietekmes uz vidi

Šobrīd spēkā esošā teritorijas plānojuma īstenošana nav radījusi būtiskas negatīvas ietekmes uz vidi vai vides kvalitātes pasliktināšanās tendences.

Izstrādājot jauno Ķekavas novada teritorijas plānojumu, ir ievērots pēctecības princips un pamatā saglabāti līdzšinējie attīstības virzieni un risinājumi, tai pat laikā izvērtējot to atbilstību Ķekavas novada IAS, normatīvajos aktos noteiktajam un savstarpējai savietojamībai, veidojot vienotu Ķekavas novada teritorijas plānojumu.

Atsevišķos gadījumos ir veiktas papildus izpētes, un teritorijas plānojuma projektā ietverti jauni vai modificēti risinājumi.

Tādējādi, lai izvērtētu jaunā teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi, izvērtējami risinājumi, kuri atšķiras no šobrīd spēkā esošajiem teritoriju plānojumiem. Kopumā izmaiņas ir veiktas šādās teritorijas plānojuma un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu nostādnēs:

1. Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes gaitā sagatavoti vispārīgi transporta infrastruktūras attīstības un organizācijas risinājumi, lai nodrošinātu optimālu transporta organizāciju gan ciemu teritorijās, gan to savstarpējā sasaistē (teritorijas plānojums iegūst saistošo noteikumu spēku, līdz ar to pašvaldības interesēs ir tajā risināt tikai tos jautājumus, kurus iespējams plānot 12 gadu perspektīvai, kā arī tos, kurus "atļauj" noteiktais teritorijas plānojuma mērogs). Kopumā atstāj ilglaicīgu neitrālu vai labvēlīgu ietekmi uz apkārtējo vidi.
2. Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros ir izvērtēts esošais velo/gājēju ceļu infrastruktūras nodrošinājums un nepieciešamais attīstāmais tīkls. Definējot velo virzienus pa valsts autoceļiem, kā arī velo virzienus, kas definējami kā ikdienas un rekreācijas velo virzieni. Ar Ķekavas novada TIAN tiek veicināta velosipēdu izmantošana, nosakot prasības velo novietņu ierīkošanai pie dzīvojamās un publiskās apbūves objektiem. Velotransporta attīstībai ir ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, jo dod iespēju izmantot velotransportu, kas samazina autotransporta izmantošanu.
3. Tuvākajā nākotnē Ķekavas novadu skars ļoti lielu nacionāla mēroga transporta infrastruktūras objektu izbūve. Tas būtiski mainīs un arī sadalīs novada kopējo teritoriju, līdz ar to būtiski ir integrēt šos transporta infrastruktūras objektus novada teritorijā tā, lai tie nepasliktinātu iedzīvotāju dzīves kvalitāti un neierobežotu iedzīvotāju vietējo mobilitāti. Ķekavas novada teritorijas plānojumā kā nacionālas nozīmes infrastruktūras teritorijas/objekti noteikti plānotie transporta infrastruktūras objekti – autoceļi un plānotā *Rail Baltica* dzelzceļa līnija. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartēs tās attēlotas kā „Teritorijas ar īpašiem noteikumiem” – TIN72 Satiksmes infrastruktūras objektu attīstībai nepieciešamā teritorija un TIN71 Dzelzceļa līnijas Rail Baltica transporta infrastruktūras attīstības teritorija. Šie projekti ir:
 - Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnija *Rail Baltica*;
 - Valsts galvenais autoceļš A7 Rīga – Bauska – Lietuvas robeža (Grenctāle) posma no km 7,90 līdz km 25,0 apvedceļš (Ķekavas apvedceļš);
 - A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma no km 11,6 (A7) līdz km 39,6 (A9) pārbūves iespējamības izpēte;
 - E67 Via Baltica posms A4 (Saulkalne)–Bauska (Ārce) attīstības izpēte;

Līnijveida objektu izbūve ir saistīta ar būtiskām ietekmēm uz vidi, t.sk. ilglaicīgām – emisijas gaisā, trokšņa traucējumi, teritoriju fragmentācija. Teritorijas plānojuma izstrādē ņemti vērā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā izstrādātās rekomendācijas, kuru īstenošana mazina ietekmes uz vidi un cilvēku dzīves apstākļiem.

4. Ķekavas novada teritorijas plānojumā valsts galveno autoceļu A7 un A5 posmiem, atbilstoši autoceļu trokšņu stratēģisko karšu datiem, ir noteiktas zonas, kurās ir konstatēts vai prognozēts paaugstināts vides troksnis. Šajās teritorijās ir aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās ēkas (savrupmāju apbūves teritorijās – DzS1, DzS2) vai pārbūvēt esošās (ar apjoma palielināšanu), ja tās paredzētas patstāvīgai dzīvošanai. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” tās attēlotas kā TIN14 Paaugstināta trokšņu līmeņa teritorijas. Teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” ir noteiktas buferjoslas (Dabas un apstādījumu teritorijas) gar valsts galvenajiem autoceļiem, kas ir galvenie gaisa piesārņojuma avoti Ķekavas novadā.

Ķekavas novada TIAN ir iekļauta gan definīcija un skaidrojums par “buferjoslām”, gan arī noteikumi vides piesārņojuma samazināšanai. Ķekavas novadā tiek plānotas pietiekami plašas rūpnieciskās apbūves teritorijas pie valsts galvenajiem autoceļiem, un, lai pasargātu gan iedzīvotājus, gan apkārtējo teritoriju no iespējamajiem apdraudējumiem, Ķekavas novada TIAN paredz, ka gadījumos (tas attiecas arī uz citām ražošanas teritorijām, nevis tikai uz valsts autoceļu tuvumā esošām), kad ražošanas teritorija robežojas ar dzīvojamās vai publiskās apbūves atļautās izmantošanas teritorijām, attiecīgā ražošanas teritorijas īpašniekam gar zemesgabala robežu jāierīko buferzona. Tās platumu pamato un/vai būvniecības ieceres dokumentācijā. Kopumā šie risinājumi vērsti uz iedzīvotāju dzīves apstākļu nepasliktināšanu. Attiecībā uz ietekmi uz apkārtējo vidi tie ir neitrāli.

5. Ķekavas novada TIAN noteiktas vienotas prasības lietus ūdens novadīšanas sistēmām, kas pēc būtības nodrošina normatīvo aktu izpildi. Šādu prasību īstenošanai ir ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, kas saistāma ar atbilstošu lietus notekūdeņu apsaimniekošanu, mazinot virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma draudus vai atsevišķu teritoriju pārmitrināšanās un pārpurvošanās iespējamību.
6. Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes darba procesā ir izvērtētas un precizētas novadā esošās un perspektīvās lauksaimniecības un ar to saistītās uzņēmējdarbības attīstības iespējas. Lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve ir atļauta gan funkcionālajā zonā Rūpnieciskās apbūves teritorija (R), gan Lauksaimniecības teritorija (L), taču lauksaimniecības dzīvniekiem paredzētās fermas, palīgēkas un citas ēkas vai būves atļauts izvietot tikai funkcionālajā zonā Lauksaimniecības teritorija (L). Vienlaicīgi TIAN nosaka virkni aprobežojumu un prasību šādu objektu ierīkošanai, t.sk. jāparedz pasākumi iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai.
7. Ar teritorijas funkcionālo zonējumu, Ķekavas novada teritorijā ir noteiktas teritorijas publiskai ārtelpai jeb, domājot “zili-zaļās teritorijas”, dabas un apstādījumu teritorijas. Funkcionālais zonējums Dabas un apstādījumu teritorijas (DA) noteikts, lai akcentētu dabas vides kvalitāti un rastu iespēju novada iedzīvotājiem izmantot esošos resursus. Savukārt apstādījumu teritorijas kā obligāts resurss ir paredzams visās funkcionālajās zonās, t.sk. Publiskajās apbūves teritorijās un Jauktas centra apbūves teritorijās. Dabas vides saglabāšana, apstādījumu, parku un skvēru ierīkošanai un uzturēšanai ir ilglaicīga pozitīva ietekme uz vides kvalitāti un iedzīvotāju dzīves apstākļiem.
8. Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā ir izvērtētas piekļuves iespējas ūdensobjektiem gan no sauszemes, gan ūdens, noteikti principi publiskas piekļuves nodrošināšanai, kā arī izstrādāti nosacījumi publiski pieejamo krastmalu labiekārtošanai. Ķekavas novada teritorijas plānojumā kā TIN11 Publiskās pieejas punkts publisko ūdeņu teritorijai ir noteikti atsevišķi publiskas pieejas punkti Daugavai, kur piekļūšana jānodrošina gan gājējiem un velosipēdistiem, gan autobraucējiem pa valsts, pašvaldības ceļu vai servitūtu ceļu. Gadījumā, ja nepieciešams precizēt vai noteikt citu piekļuves risinājumu, to var risināt, izstrādājot detālplānojumu. Ķekavas novada TIAN 2.8. nodaļā izvirzīti nosacījumi labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanai, izmantošanai un piestātnēm. Visi ar ūdensmalu (krastmalu) labiekārtojumu saistītie jautājumi risināmi labiekārtoto ūdensmalu būvniecības dokumentācijā. Jaunu piestātņu būvniecība ir atļauta, izstrādājot detālplānojumu, bet laivu un jahtu ostas – lokālplānojumu. Ķekavas novada teritorijas plānojumā ir noteikta apbūves izvietojuma zona no Daugavas. Ciemos šis attālums ir 20 m, bet Daugavas lauku apvidū vai, ja ir izteikta krasta līnija – 50 m (izņemot ainaviski vērtīgo teritoriju, kur tā noteikta 30 m platumā no Daugavas krasta augšējās malas (krants)). Šāds risinājums novērš haotisku piekļuvi ūdensobjektiem,

izmantojot tam neatbilstošas vietas, izbraukājot un izbradājot krastmalu un pieeju tai. Labiekārtotu pieeju ūdensobjektiem veidošana nodrošina ūdensobjekta un to krastu aizsardzību no pārmērīgas antropogēnās ietekmes, tādējādi šādam risinājumam prognozējama būtiska ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi, ja šie pieejas punkti tiek atbilstoši labiekārtoti un uzturēti.

9. Atbilstoši veikto darbu rezultātiem, kā arī jau pieejamiem datiem par applūstošajām teritorijām, Ķekavas novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” ir attēlotas precizētās applūstošās teritorijas Daugavai, Misai, Ķekaviņai un Olektei. Applūstošās teritorijas ietilpst virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās, un to izmantošanā jāievēro likuma „Aizsargjoslu likums” 37. pantā noteiktās prasības, kas papildinot šā likuma 35. panta noteiktos vispārējos aizsargjoslu aprobežojumus, nosaka, ka applūstošajās teritorijās aizliegt veikt teritorijas uzbēršanu, būvēt ēkas un būves, arī aizsargdambjus (izņemot likumā noteiktos izņēmumus). Saskaņā ar Ķekavas novada TIAN iekļautajām prasībām, teritorijās ar 10 % applūšanas varbūtību, kur esošā apbūve ir jāaizsargā pret applūšanu, ir pieļaujama jaunas apbūves veidošana, ja konkrētajā teritorijā ir īstenoti nepieciešamie pretplūdu pasākumi. Ķekavas novada teritorijas tuvumā atrodas viena no 25 nacionālas nozīmes plūdu riska teritorijām – Rīgas HES, kas būvju iespējamās avārijas gadījumā var radīt plūdu draudus daudz lielākās teritorijās un daudz lielākam iedzīvotāju skaitam salīdzinot ar dabisko faktoru izraisīto plūdu apdraudētajām teritorijām.

Ķekavas novads atrodas divos upju baseinu apgabalos – Lielupes un Daugavas. Saskaņā ar Plūdu riska informācijas sistēmas informāciju, Ķekavas novada DR daļa iekļaujas Misas – Lielveisu applūšanas riska zonā.

Ķekavas novada teritorijas plānojumā noteikta TIN12 – Misas upes plūdu riska teritorijas – šī teritorija ietver meliorācijas ekspluatācijas un avāriju ietekmes zonu, kā arī Misas upes applūšanas riska teritoriju ar applūšanas risku biežāku nekā 1 reizi 10 gados (no 1 % līdz 10 %), attiecīgi šajā teritorijā aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās ēkas. Lai veiktu apbūvi norādītajā plūdu riska teritorijā, jāveic detālplānojuma izstrāde. Tā izstrādes ietvaros nepieciešams veikt teritorijas hidroloģisko izpēti un jāprecizē pazemes būvju izbūves noteikumi. Ķekavas novada TIAN ietvertas prasības, kas izstrādātas būvju un vides aizsardzībai. Apbūves plānošana plūdu riska teritorijā ir arī pašu zemes īpašnieku atbildība un pašrisks.

Ķekavas novada TIAN iekļautas prasības attiecībā gan uz apbūvi applūstošajās teritorijās, lietus ūdens savākšanu un attīrīšanu, gan teritorijas inženiertehnisko sagatavošanu. Pēdējās nosaka, ka teritorijās, kurās ir konstatēts paaugstināts gruntsūdens līmenis vai ir sarežģīti ģeoloģiskie apstākļi, ir jāveic inženiertehniskās teritorijas sagatavošanas plānošanas un projektēšanas darbi pirms būvniecības procesa uzsākšanas. Tie ietver šādus pasākumus:

- maģistrālo inženiertīklu izbūvi sarkano līniju, piebrauktuvi un plānotās Transporta infrastruktūras teritorijās;
- satiksmes infrastruktūras ierīkošanu, nodrošinot piekļuvi plānotās apbūves teritorijai;
- meliorācijas sistēmas ierīkošanu vai pārbūvi, t.sk. teritoriju nosusināšanu vai apūdeņošanu;
- būvniecībai nepiemēroto grunts uzlabošanu vai nomaiņu;
- krasta nostiprinājumu (hidrotehniskās būves) projektēšanu un izbūvi.

Teritorijas nosusināšanas gadījumā ir jāveic hidroģeoloģiskā izpēte, bet pirms pazemes būves vai pazemes stāvu projektēšanas jāveic hidroloģiskā izpēte un jāsaņem dendrologa vai arborista atzinums ar mērķi noteikt, vai plānota darbība var radīt potenciāli ietekmi uz vidi un saglabājamiem kokiem. Kopumā Teritorijas plānojumā ietvertie risinājumi vērsti uz ūdensobjektu aizsardzību un racionālu izmantošanu, kā arī applūstošo teritoriju apsaimniekošanas nodrošināšanu, nepieļaujot haotisku pretplūdu pasākumu veikšanu, kas savukārt var palielināt plūdu riskus pieguļošajās teritorijās. Kopumā ietekme uz vidi vērtējama kā ilglaicīga pozitīva ietekme.

10. Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes gaitā ir pārskatītas visas esošās objektu aizsargjoslas atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Aizsargjoslu parametri rakstiski atspoguļoti Ķekavas novada TIAN. Atbilstoši mēroga noteiktībai Ķekavas novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas kartē „Funkcionālais zonējums” attēlotas tikai tās aizsargjoslas, kuru

platums dabā ir vienāds ar 10 m vai pārsniedz 10 m, bet virszemes ūdensobjektiem tikai tās aizsargjoslas, kuras kaut vienā vietā pārsniedz 10 m platumu (izņēmums ir 6 m aizsargjosla ap gāzes regulēšanas stacijām, kura Grafiskajā daļā ir attēlota un SIA Rīgas ūdens" īpašumā, valdījumā vai turējumā esošo centralizēto ūdensapgādes tīklu un centralizēto kanalizācijas tīklu aizsargjoslas, kuras netiek attēlotas, jo teritorijas plānojuma izstrādes gaitā nav pieejami/izniegti digitālie dati par šiem inženiertīkliem). Tas darīts ar nolūku, lai atvieglotu kartes lasāmību, tādējādi grafiski neattēlojot 10 m platās aizsargjoslas ap citiem mazākiem virszemes ūdensobjektiem. Pēc būtības teritorijas plānojums tomēr saglabā šīs aizsargjoslas arī ap mazajiem virszemes ūdensobjektiem atbilstoši „Aizsargjoslu likuma” prasībām. Visu aizsargjoslu teritorijas nosakāmas un/vai precizējamas izstrādājot lokālpilnojamu, detālpilnojamu, topogrāfisko plānu, zemes ierīcības projektu, apgrūtinājumu plānu vai objekta būvprojektu ar nepieciešamā mēroga precizitāti.

Aizsargjoslu precizēšana ļauj labāk ievērot normatīvajos aktos noteiktās prasības, piemērojot tās katrā konkrētā gadījumā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam. Šī teritorijas plānojuma risinājuma īstenošanai prognozējama ilglaicīga pozitīva ietekme uz vidi.

11. Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā izstrādāts projekts trīs pašvaldībā esošo valsts nozīmes arhitektūras pieminekļu individuālo aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšanai:
 - Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Doles (Ķekavas) luterāņu baznīca, Rīgas iela 75, Ķekava, Ķekavas pag., Ķekavas nov. (Nr. 6699);
 - Vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis Doles Tautas nams (Doles krogs), Rīgas iela 26, Ķekava, Ķekavas pag., Ķekavas nov. (Nr. 8560);
 - Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Katlakalna luterāņu baznīca, „Ticības”, Katlakalna, Ķekavas pag., Ķekavas nov. (Nr. 6700).

Ķekavas novada teritorijas plānojumā noteiktas 42 novada nozīmes kultūrvēsturiskas teritorijas un objekti. Tie ir objekti, kuriem nav piešķirta valsts nozīme apstiprinot tos ar normatīviem aktiem, bet ir svarīga nozīme novada mērogā. Pilsētībūvnieciskās teritorijas – Baložu kūdras fabrikas strādnieku ciemata apbūve un Titurgas dzīvojamā ciemata apbūve, teritorijas plānojumā noteiktas kā TIN41 Baložu kūdras fabrikas strādnieku ciemata apbūve un TIN42 Titurgas dzīvojamā ciemata apbūve, Ķekavas novada TIAN tām definētas aizsardzības un izmantošanas prasības.

Aizsargjoslu ap valsts nozīmes arhitektūras pieminekļiem noteikšana, kā arī novada nozīmes kultūrvēsturisko teritoriju apzināšana un to aizsardzības prasību definēšanai ir būtiska pozitīva ietekme uz kultūrvēsturisko vidi novadā kopumā.

12. Ķekavas novada teritorijas plānojumā novada teritorijā tiek saglabāti līdzšinējos teritorijas plānojumos un Ķekavas novada IAS noteiktie ciemi, kopskaitā – 21 ciems. Ķekavas novada teritorijas plānojumā ir pārskatītas un korigētas visu ciemu robežas, novēršot tehniskas neatbilstības (saistīts gan ar konstatētajām neprecizitātēm, gan ar veiktajiem kadastrālās uzmērīšanas darbiem, tādējādi precizējot ciemu robežas, lai tās sakristu ar zemes vienību robežām), Vairākiem ciemiem ciemu robežas ir samazinātas vietās, kur tam ir loģisks pamatojums. Tā, piemēram, visievērojamāk tās samazinātas Dzintariem (-3,245 km²) un Daugmalei (-3,1373km²), Plakanciemam (-2,057 km²). Pārsvārā no ciemu robežām tiek izslēgtas neapbūvētas lauksaimniecības un meža zemju teritorijas. Ciemiem, kur robežas paplašinātas, tas nepārsniedz dažus simtus kvadrātmetru un galvenokārt izmaiņas saistītas ar datu precizēšanu.

Ciema robežu samazināšana izslēdzot no tiem neapbūvētas lauksaimniecības un meža zemju platības nodrošina potenciāli antropogēni ietekmēto teritoriju samazināšanu. Šāds risinājums atstāj ilglaicīgu pozitīvu ietekmi uz vidi, saglabājot neapbūvētas teritorijas un samazinot iespējamās apbūves teritorijas platības, kur nav izveidota atbilstoša infrastruktūra.

13. Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros noteiktas teritorijas, kur ir obligāti jāparedz centralizētā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas ierīkošana vai pieslēgšanās pie esošajiem: tās ir – Ķekavas novada Ķekavas pagasta aglomerācija, Baložu pilsētas aglomerācija un Daugmales ciema centrālās daļas apbūves teritorijas aglomerācija. Teritorijas plānojuma Grafiskās

daļas kartē „Funkcionālais zonējums” tās attēlotas kā TIN13 Sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu teritorija.

Šāds risinājums vērsts uz virszemes un pazemes ūdens aizsardzību, tādējādi tā īstenošanai ir ilglaicīga būtiska pozitīva ietekme uz vidi.

14. Atbilstoši MK noteikumu Nr. 240 3. pielikumam, Ķekavas novada teritorijas plānojumā definētas Publiskā ārtelpa, ko veido šādi teritorijas izmantošanas veidi – Labiekārtota publiskā ārtelpa, Publiskā ārtelpa bez labiekārtojuma un Ūdens telpas publiskā izmantošana. Labiekārtotās publiskās ārtelpas aptver visu novada teritoriju – tie ir gan esošie parki, skvēri, publiski pieejamie pagalmi, kapsētas u.tml. Ķekavas novada teritorijas plānojums izvirza nosacījumus mežaparkiem, parkiem, skvēriem, labiekārtotām ūdensmalām, peldvietām, un citām publiskās ārtelpas teritorijām, definējot prasības to ierīkošanai un pārbūvei, infrastruktūrai un labiekārtojumam, apstādījumiem un apbūvei. Publiskās ārtelpas veidošana nodrošina videi draudzīgas atpūtas, rekreācijas un sporta iespējas dabā, tai pat laikā maksimāli samazinot antropogēno ietekmi uz apkārtējo teritoriju. Veidojot labiekārtotas atpūtas, rekreācijas un sporta teritorijas, tiek organizēta apmeklētāju plūsma, samazinot slodzi uz pārējo novada teritoriju un samazinot haotisku nesankcionētu darbību, kas nereti izraisa vērtīgu teritoriju izbraukāšanu, nomīdīšanu, piegružošanu. Šo teritorijas plānojuma risinājumu īstenošanai prognozējama ilglaicīga, būtiska pozitīva ietekme uz vidi un dabas vērtībām.

■ Summārās (kumulatīvās) ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kas rodas, realizējot plānošanas dokumentā paredzētās darbības visā plānošanas periodā.

Plānošanas dokuments kalpos par pamatu turpmākai politisku un saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai. Īstenojot plānošanas dokumentu, kā galvenais mērķis ir novada ilgtspējīga attīstība, kas nozīmē, ka viens no būtiskiem aspektiem, kas visās rīcībās un darbībās tiks ņemts vērā, ir vides aspekts.

Veicot plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi novērtējumu, ir analizētas Ķekavas novada teritorijas plānojumā ietvertās izmaiņas salīdzinot ar pašlaik spēkā esošajos teritorijas plānojumos noteikto. Kopumā var secināt, ka veiktās izmaiņas, papildinājumi un precizējumi ir vai nu ar neitrālu vai pozitīvu un būtisku pozitīvu ietekmi uz vidi un dabas vērtībām.

Šajā plānošanas periodā nav iespējams detalizēt iespējamās ietekmes uz vidi teritoriālo piesaisti, kā arī kvantitatīvo ietekmi, kas nepieciešams, lai izvērtētu summāro ietekmi, jo Ķekavas novada teritorijas plānojums dod iespēju būvniecībai tajā vai citā funkcionālajā zonā, taču nav informācijas par to kādas, cik lielā mērā un kā šīs iespējas tiks īstenotas. Iepriekšējā plānošanas perioda pieredze liecina, ka liela daļa plānojumā ietvertos apbūves teritoriju tā arī nav uzsākta būvniecība, kas kalpoja par vienu no iemesliem iepriekš noteikto ciema robežu samazināšanai.

Šajā plānošanas stadijā, izvērtējot plānošanas dokumentā ietvertos mērķus, prioritātes un plānoto (atļauto) zemes lietošanas veidu, netika konstatētas iespējamās negatīvas kumulatīvās ietekmes, kas varētu tikt prognozētas plānoto darbību īstenošanas rezultātā.

Jebkurā gadījumā, īstenojot atsevišķus projektus, jāievēro vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, tai skaitā likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un tam pakārtotie normatīvie akti, kas nodrošina ietekmju novērtējumu pirms paredzētās darbības uzsākšanas un nodrošina lēmuma pieņemējam nepieciešamo informāciju, tādējādi novēršot vai maksimāli samazinot kā katra konkrēta projekta ietekmes, tā summārās ietekmes.

11. RISINĀJUMI NEGATĪVO IETEKMJU NOVĒRŠANAI UN MAZINĀŠANAI

Ķekavas novada teritorijas plānojums, t.sk. tā Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ietver virkni pasākumu un nosacījumu, kas vērsti uz zemes izmantošanas, t.sk. visa veida būvniecības negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai samazināšanu.

Galvenokārt prasības, kas vērstas uz ietekmju uz vidi mazināšanu definētas Ķekavas novada TIAN nodaļās:

2. nodaļā Prasības visas teritorijas izmantošanai, tiek definēta teritorijās aizliegtā izmantošana, zemes vienību veidošana, apstādījumu, mežu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības prasības, nosacījumi labiekārtotu ūdensmalu ierīkošanai, izmantošanai un piestātnēm, nosacījumi ģimenes dārziņiem, prasības valsts aizsardzībā esošā kultūras mantojuma saglabāšanai, prasības novada nozīmes kultūras mantojuma saglabāšanai, definētas aizsargjoslas, tauvas josla un citi teritorijas izmantošanas aprobežojumi.

3. nodaļā Vispārīgas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei ietver virkni vides aizsardzības prasību, t.sk.: Prasības transportlīdzekļu stāvvietu skaitam un izvietojumam; Prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem, tai skaitā prasības ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu ierīkošanai; Nosacījumi vēja elektrostaciju uzstādīšanai un būvniecībai; Prasības siltumapgādes un gāzes apgādes ierīkošanai; Prasības atkritumu konteineru (tvertņu) novietnēm, sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktiem un citiem atkritumu apsaimniekošanas objektiem; prasības būvēm dzīvniekiem; Prasības vides risku samazināšanai ietver prasības Būvniecība piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijās un Prasības aizsardzībai pret troksni; nodaļā ietvertas prasības teritorijas inženiertehniskajai sagatavošanai un būvniecībai applūstošajās teritorijās; prasības meliorācijas sistēmu un dabīgo noteku saglabāšanai, ekspluatācijai un uzturēšanai;

4. nodaļā Prasības teritorijas izmantošanai un apbūves parametriem katrā funkcionālajā zonā katras konkrētas funkcionālās zonas teritoriju apbūves noteikumos ietvertas arī prasības, kas vērstas uz vides aizsardzību.

Kopumā Ķekavas novada teritorijas plānojums, t.sk. tā Grafiskās kartes „Funkcionālais zonējums” noteiktā teritoriju plānotā (atļautā) izmantošana un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi vērsti uz novada ilgtspējīgu attīstību un tajos ietvertās vides aizsardzības prasības atbilst normatīvo aktu prasībām un nodrošina videi draudzīgu un ilgtspējīgu attīstību novada pilsētā, ciemos, apdzīvotajās vietās, mežu un lauksaimniecības zemēs un ūdens teritorijās.

Izvērtējot Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ietvertās prasības un nosacījumus SIVN procesā izstrādātas šādas rekomendācijas:

- 1) Plānojot piesārņojošas darbības, pretplūdu pasākumus, būvniecību vai zemes izmantošanas veida maiņu tiešā ūdensobjektu tuvumā, t.sk. ūdensobjektu aizsargjoslā ieteicams izvērtēt paredzēto darbību ietekmi uz visu ūdensobjektu kopumā.
- 2) TIAN nav ietvertas prasības zemes siltumenerģijas izmantošanai. Ieteicams ietvert prasības siltumsūkņu zemes kolektoros atļaut izvietot zemes īpašumos, kuru platība ir vismaz 2000 m², kā arī ievērojot minimālo attālumu 3 m no to ārējās kontūras līdz blakus zemes vienības robežai. Šo attālumu var samazināt, ja panākta rakstiska vienošanās ar blakus esošās zemes vienības īpašnieku. Siltumsūkņu kolektoru ierīkošana nebūtu pieļaujama pazemes ūdens atradņu ķīmiskajā aizsargjoslā. Šobrīd normatīvajos aktos nav regulējuma šādu iekārtu ierīkošanai, ekspluatācijai un likvidācijai. Pārsvārā tiek izmantotas iekārtas, kurās cirkulē siltummaiņu nodrošinās šķidrums, bieži etilēnglikols u.tml., šo šķidrumu izplūšana gruntsūdens un artēziskā ūdens horizontos var radīt būtiskus draudus pazemes ūdens resursiem un apkārtējai ūdensapgādei.

12. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS

Plānošanas dokumentam netika izstrādāti alternatīvi varianti. Tā izstrādes gaitā tika izvērtēti un izvēlēti optimāli risinājumi, ņemot vērā iedzīvotāju vēlmes, pašvaldības nostādnēs un teritorijas ilgtspējīgas attīstības nosacījumus, kas rezultējas Ķekavas novada teritorijas plānojumā.

13. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātā netiek prognozēta būtiska negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un NATURA 2000 teritorijām, tādēļ kompensācijas pasākumi nav nepieciešami.

14. PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀ PĀRROBEŽU IETEKME

Ķekavas novada teritorijai nav tiešu Latvijas valsts robežu. Plānošanas dokuments neparedz tāda veida darbības, t.sk. rūpniecisko objektu izvietojumu, kas varētu izraisīt pārrobežu ietekmi.

15. PAREDZĒTIE PASĀKUMI MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

SIVN monitoringa ir sistemātisks vides kvalitātes un tās izmaiņu tendenču novērtējums. Tā mērķis ir novērtēt konkrēta plānošanas dokumenta realizācijas ietekmi uz vidi, kā arī plāna vai programmas izpildi saistībā ar stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatā definētiem vides mērķiem vai uzdevumiem. SIVN monitoringa dod iespēju aktualizēt plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās vides ietekmes un salīdzināt tās ar prognozētajām, kā arī nodrošina savlaicīgu problēmu identifikāciju, lai nepieciešamības gadījumā veiktu atbilstošu plānošanas dokumenta korekciju.

Plānošanas dokumentu īstenošanas uzraudzību veic pašvaldība, arī plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringa nodrošina pašvaldība, nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar speciālistiem no Valsts institūcijām. Lai konstatētu teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, Ķekavas novada domei, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam tā atzinumā minētajos periodos (periodi tiks precizēti pēc VPVB atzinuma saņemšanas).

Lai kvalitatīvi veiktu šo uzdevumu, pašvaldības speciālistam būtu jāsaņem atļauja strādāt ar valsts vides monitoringa datu bāzēm, tādējādi izvērtējot vides kvalitātes stāvokli un tā izmaiņu tendences. Šobrīd šāda pieeja speciālistiem ir liegta.

Būtisks atbalsts Monitoringa ziņojuma izstrādei būtu vienotas vides informācijas sistēmas izveide Ķekavas novadā, kur tiktu apkopota vismaz ikgadēja informācija par:

- Ūdensapgādes vajadzībām iegūto ūdens apjomu un kvalitāti, centralizētās ūdensapgādes sistēmu paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas);
- Notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmu, vidē novadīto attīrīto notekūdeņu daudzumu un kvalitāti, centralizētās notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas paplašināšanos (abonentu skaita izmaiņas), no individuālajām notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmām izvesto notekūdeņu apjoms;
- Novada teritorijā savākto atkritumu daudzums, tai skaitā šķiroto atkritumu. Abonentu (līgumu) skaita izmaiņas, kas izmanto atkritumu apsaimniekotāja pakalpojumus;
- Centralizētās siltumapgādes ietvaros esošo sadedzināšanas iekārtu uzskaitē, emisiju gaisā apjomi, centralizētās siltumapgādes lietotāju (abonentu skaits);
- Iedzīvotāju sūdzības par vides stāvokli, un ierosinājumi tā uzlabošanai.

Lai labāk novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz vidi, papildus būtu nepieciešami šādi statistikas, pētījumu vai novērojumu dati:

- Zemes lietojuma veida izmaiņas;
- Virszemes ūdeņu kvalitātes monitoringa;
- Pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitoringa;
- Bioloģiskās daudzveidības monitoringa;
- Gaisa kvalitātes monitoringa, tai skaitā pētījumi gaisa kvalitātes noteikšanai satiksmes plūsmu mezgļpunktos;
- Autoceļu stratēģiskās trokšņa kartes, dati par trokšņa līmeņa pārsniegumiem, transporta plūsmas izmaiņām;
- Pētījumi par iedzīvotāju veselības stāvokli;
- Dati par atjaunojamo energoresursu (ģeotermālo, saules enerģijas, biomasas, vēja u.c.) izmantošanu.

Plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi novērtēšanai ieteicams izvērtēt šādu rādītāju un to izmaiņu raksturojuma plānošanas dokumentu īstenošanas procesā iekļaušanu uzraudzības indikatoru sarakstā:

- iedzīvotāju apmierinātība ar vietējo pašvaldību un tās darbību;
- aizsargājamo dabas teritoriju, zaļo zonu un parku īpatsvars;
- publiski pieejamo zaļo zonu īpatsvars;
- uzņēmumu, kuriem piešķirti vides sertifikāti, procentuālais īpatsvars no kopējo uzņēmumu skaita u.c.;
- gaisa kvalitātes rādītāji;
- emisiju daudzums gaisā no stacionārajiem avotiem;
- atjaunojamo energoresursu izmantošana;
- novadīto notekūdeņu daudzums;
- virszemes ūdeņu kvalitātes rādītāji;
- dzeramā ūdens kvalitātes rādītāji;
- peldūdeņu kvalitātes rādītāji;
- poligonos un atkritumu izgāztuvēs apglabāto sadzīves atkritumu daudzums;
- piesārņoto vietu daudzums un platība;
- apbūvēto teritoriju platība;
- valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaits.

Lai pieņemtu lēmumu par konkrēta indikatora izmantošanu, izvērtējama informācijas esamība, pieejamība un ticamība, t.sk. izvērtējot, vai konkrētie dati vai informācija ir pieejama un cik blīvi teritorijā ir izvietoti novērojumu punkti, un cik detāli iegūtā informācija raksturo vides stāvokli novadā.

Vides pārraudzības valsts birojs ir izstrādājis metodiskās vadlīnijas plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, kā arī vienota iesniedzamā monitoringa pārskata forma.⁵

⁵ Metodiskās vadlīnijas un monitoringa pārskata forma pieejama Vides pārraudzības valsts biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings

16. IZMANTOTĀ LITERATŪRA

■ Plānošanas dokumenti

- Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam
- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
- Vides politikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam;
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam
- Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005.–2025. gadam
- Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014.–2020. gadam

■ Konvencijas un tiesību akti

- Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”, Orhūsa, 2002.
- Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971.
- UNESCO konvencija, Parīze, 1972.
- Bernes konvencija, Berne, 1979.
- Bonnas konvencija, Bonna, 1979.
- Riodežaneiro konvencija, Riodežaneiro, 1992.
- Eiropas Ainavu konvencija, 2000.
- Konvencija par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, ANO, 2003.
- Direktīva 92/43/EEK, Eiropas Padome, 1992.
- Direktīva 2000/60/EC, Eiropas Padome, 2000.
- Direktīva 1975/442/EEK, Eiropas Padome, 1975.
- Direktīva 91/689/EEC, Eiropas Padome.
- Direktīva 2001/42/EC, Eiropas Padome, 2001.
- Direktīva 85/337/EEK, Eiropas Padome, 1985.

■ Citi materiāli

- Latvijas ģeoloģiskā karte M 1:200 000 lapa 35, 25 un paskaidrojuma raksts, Valsts ģeoloģijas dienests
- Latvijas ģeoloģija, Valsts ģeoloģijas dienests, 1998.
- Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras un dziedniecības dūņu) krājumu bilance par 2017. gadu, LVĢMC
- Derīgo izrakteņu atradņu kadastrs, LVĢMC
- Gaisa kvalitātes novērtējums Latvijā (2003.–2007. gads), LVĢMC, 2008
- Valsts statistikas pārskats par gaisa aizsardzību „Nr. 2-Gaiss”
- Valsts statistikas pārskats „Nr. 2 Ūdens”
- Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.–2021. gadam, LVĢMC
- Daugavas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības 2016.–2021. gadam

■ Elektroniskie uzziņas avoti

- Ķekavas novada pašvaldība
- VSIA „Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” www.meteo.lv
- Dabas aizsardzības pārvalde www.daba.gov.lv
- Valsts zemes dienests www.vzd.gov.lv
- VAS „Latvijas Valsts ceļi” lvceli.lv
- Lursoft www.lursoft.lv
- Centrālā statistikas pārvalde www.csb.gov.lv
- Tiesību aktu datu bāze Likumi.lv likumi.lv
- Veselības inspekcija www.vi.gov.lv
- LR Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde www.pmlp.gov.lv
- Kultūras karte www.kulturaskarte.lv
- Latvijas Vēstneša tiesību aktu portāls www.likumi.lv

PIELIKUMI

1. pielikums. VPVB lēmums par SIVN piemērošanu

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā Nr. 7-01/428

Ķekavas novada dome
novads@kekava.lv

Par stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk arī Birojs) izskatīja Ķekavas novada domes 2017.gada 17.marta iesniegumu „Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam izstrādes uzsākšanu” un tam pievienotos dokumentus. Izvērtējot Vides pārraudzības valsts biroja rīcībā esošo informāciju saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajiem kritērijiem, Vides pārraudzības valsts birojs ir pieņēmis lēmumu piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Ķekavas novada teritorijas plānojumam 2018.-2030.gadam.

Birojs saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk MK noteikumi) 9.1. un 14.punktā noteikto nosaka, ka plānošanas dokumenta un Vides pārskata projekts nosūtāms šādām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijas atbilstošai struktūrvienībai.

Plānošanas dokumenta izstrādātājam jānodrošina plānošanas dokumenta Vides pārskata sabiedriskā apspriešana atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Paziņojums par sabiedriskās apspriešanas organizēšanu jānosūta arī Birojam ievietošanai Vides pārraudzības valsts biroja interneta tīmekļvietnē.

Pielikumā:

Vides pārraudzības valsts biroja 2017.gada 29.marta lēmums Nr.12 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu – 6 lpp.

Biroja direktors (*paraksts)

A.Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

D.Dzeguze 67770826
daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

SANĒMTS
ĶEKAVAS NOVADA PAŠVALDĪBĀ
2017.g. 30. martā
Reģ.Nr. 1-6/17/1825

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Lēmums Nr.12
Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras
piemērošanu

Adresāts:

Ķekavas novada dome, adrese: Gaismas iela 19k-9, Ķekava, Ķekavas pagasts, Ķekavas novads, LV-2123;
elektroniskā pasta adrese: novads@kekava.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Ķekavas novada teritorijas plānojums 2018.-2030.gadam (turpmāk - Teritorijas plānojums).

Izvērtētā dokumentācija:

Ķekavas novada domes (turpmāk - Izstrādātāja) 2017.gada 17.marta iesniegums „*Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk - Iesniegums), Ķekavas novada domes 2016.gada 8.decembra lēmums (prot.Nr.33, 2.§5.) „*Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam izstrādes uzsākšanu*” (turpmāk - Lēmums) ar Darba uzdevumu Nr. TP-2016-1 „*Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam izstrādei*” (turpmāk - Darba uzdevums), Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk - Lielrīgas RVP) 2017.gada 30.janvāra vēstule Nr.4.5-20/701 „*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību*”, Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas (turpmāk – DAP administrācijas) 2017.gada 31.janvāra vēstule Nr.4.9/9/2017-N-E „*Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādei*” un Veselības inspekcijas 2017.gada 26.janvāra vēstule Nr.5.3-1/1256 „*Par stratēģiskās ietekmi uz vidi novērtējumu*”.

Izstrādātāja viedoklis:

Teritorijas plānojuma grozījumiem nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk Stratēģiskais novērtējums), jo plānošanas dokumenta izstrādes mērķis saistās ar vienota teritorijas plānojuma izstrādi visai Ķekavas novada administratīvajai teritorijai, t.sk. veicot funkcionālo zonu, to atļauto izmantošanu un papildus izmantošanas noteikšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Vides problēmas vai vides kvalitātes pasliktināšanās saistībā ar teritorijas plānojuma realizāciju nav paredzamas. Ķekavas novada teritorijā neatrodas *Natura 2000 teritorijas*.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 23.¹panta (1) daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kuram saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai (Vides pārraudzības valsts birojs - turpmāk - Birojs) rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³panta 1.punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.
2. 2017.gada 20.martā Birojā saņemts Ķekavas novada domes Iesniegums, ar kuru Izstrādātāja informē, ka Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Ķekavas novada pašvaldības Lēmumu ar Darba uzdevumu. Atbilstoši Iesniegumam un Lēmumam:
 - 2.1. Teritorijas plānojums paredzēts izstrādāt visai Ķekavas novada administratīvajai teritorijai, kas sastāv no trīs administratīvajām vienībām – Baložu pilsētas, Ķekavas pagasta un Daugmales pagasta, nosakot vienotas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālajam zonējumam, publiskai infrastruktūrai, teritorijas izmantošanai un apbūves noteikumiem, kā arī citiem teritorijas izmantošanas nosacījumiem. Esošajā situācijā Baložu pilsētai, Ķekavas pagastam un Daugmales pagastam ir savi spēkā esošie teritorijas plānojumi ar atšķirīgām prasībām teritorijas izmantošanai un apbūvei, kā arī ar atšķirīgiem darbības termiņiem;
 - 2.2. Teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un atbilstoši esošajai situācijai ir paredzēts precizēt un papildināt atsevišķu teritoriju izmantošanas veidus;
 - 2.3. Ķekavas novada teritorijas plānojums tiks izstrādāts saskaņā ar Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam (turpmāk - Attīstības stratēģija) noteikto ilgtermiņa mērķu, stratēģisko prioritāšu, stratēģisko mērķu, vidēja termiņa mērķu un rīcību virzienu ieviešanu, kā arī ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem;
 - 2.4. Ķekavas novada teritorijā atrodas sekojošas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas: 1) aizsargājamais dendroloģiskais stādījums “*Garlība Merķeļa piemiņas dendroloģiskie stādījumi “Katlakalna priedes”*”, kuru aizsardzība noteikta atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 20.marta noteikumu Nr.131 “*Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem*” 67.pielikumam; 2) dižakmeņi, kuriem atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr. 264 “*Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” (turpmāk Ministru kabineta noteikumi Nr. 264) 38.1. apakšpunktam noteikta aizsargjosla 10 m ap tiem un 3) aizsargājамie koki (dižkoki), kuriem atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 264 38.2. apakšpunktam un 2. pielikumā noteiktajām sugām un izmēriem noteikta teritorija ap koku vainaga projekcijas platībā, kā arī 10 m platā joslā no tās. Saskaņā ar Sugu un biotopu aizsardzības likuma 8. panta otro daļu Ķekavas novada teritorijā ir izveidoti trīs mikroliegumi aizsargājamām putnu sugām: melnajam stārķim, mazajam ērglim un zivju ērglim. Ķekavas novada teritorijā ir sekojošas dabas resursu aizsargjoslas: 1) virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas; 2) aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem – atbilstoši Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas 2017.gada 27.janvāra izsniegtajiem nosacījumiem Nr. 1-6/17/535 “*Nosacījumi Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam izstrādei*” Ķekavas novada teritorijā atrodas 15 kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (5 arheoloģijas, 3 arhitektūras, 5 mākslas un 2 vēstures pieminekļi); Ķekavas

novada teritorijā ir arī Salaspils novada Doles salā esošo kultūras pieminekļu aizsargjoslas; 3) aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām; 4) mežu aizsargjoslas ap pilsētām un 5) aizsargjoslas ap purviem. Teritorijas plānojuma izstrādes laikā paredzēta aizsargjoslu pārskatīšana un precizēšana;

- 2.5. Dome ir izteikusi viedokli: *“ja pēc teritorijas plānojuma spēkā stāšanās, atbilstoši teritorijas plānojumā noteiktajam, Ķekavas novada administratīvajā teritorijā plānos kādu no likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām, atsevišķi būs jāvērtē nepieciešamība pēc Ietekmes uz vidi novērtējuma konkrētajai darbībai.”* Ķekavas novada pašvaldība Iesniegumā informē, ka atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām projektiem – Ķekavas apvedceļš un Rail Baltica – ir izstrādāti Ietekmes uz vidi novērtējumi: 1) *“Valsts galvenā autoceļa A7 Rīga – Bauska – Lietuvas robeža (Grenciāle) posma no ~ 7,90 km līdz 25,0 km apvedceļa (Ķekavas apvedceļa) būvniecības ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma aktuālā versija”* (Biroja atzinums pieejams: <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=2659>) un 2) *“Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas Rail Baltica būvniecībai”*.
3. Atbilstoši Darba uzdevumam ar Teritorijas plānojumu cita starpā tiek plānots:
- 3.1. detalizēti izstrādāt Ķekavas novada apdzīvoto vietu (Baloži, Ķekava, Daugmale, Krustakalni, Lapenieki, Valdlauči, Rāmava, Katlakalns, Alejas, Krogsils, Skujenieki, Vimbukrogs, Odukalns, Jaunsils, Plakanciems, Mellupi, Dzērumi, Jeņči, Saulgoži, Pulkarne, Bērzmene, Dzintari) teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, precizēt to robežas;
 - 3.2. pārskatīt un izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju perspektīvo izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Norādīt teritorijas (tostarp, arī sniegt priekšlikumus par jaunu teritoriju iegādi īpašumā), kas nepieciešamas pašvaldību funkciju realizēšanai, t.sk. ceļu vai citas infrastruktūras izveides iegādei;
 - 3.3. pārskatīt un precizēt pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas, to aizsargjoslas atbilstoši Aizsargjoslu likumam;
 - 3.4. Teritorijas plānojumā ietvert transporta infrastruktūras attīstības plānu, paredzot ielu kategorijas atbilstoši normatīvo aktu iedalījumam;
 - 3.5. Teritorijas plānojumā ietvert iespējamus telpiskos risinājumus perspektīvo industriālo zonu (parku) attīstībai, ņemot vērā sasaisti ar esošo infrastruktūru, projektējamo Rail Baltica dzelzceļa līniju, plānoto A7 autoceļa apvedceļu, perspektīvā E67 autoceļu un perspektīvā dzelzceļa maršrutu uz ostas teritorijām gar Rīgas apvedceļu, ar mērķi veicināt ekonomisko attīstību un radīt labvēlīgus priekšnosacījumus jaunu industriālo uzņēmumu izveidei.
4. Ķekavas novada domes 2016.gada 8.decembra lēmumā (prot.Nr.33, 2.§5.) *„Par Ķekavas novada teritorijas plānojuma 2018.-2030.gadam izstrādes uzsākšanu”* ietverts Teritorijas plānojuma izstrādes Darba uzdevums, saskaņā ar kuru plānošanas dokumenta izstrādei nepieciešams saņemt no Lielrīgas RVP, DAP administrācijas, Veselības inspekcijas u.c. institūcijām nosacījumus par Teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību. Birojā iesniegtas:
- 4.1. Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes 2017.gada 30.janvāra vēstule Nr.4.5-20/701 *„Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību”*, kurā izteikts viedoklis, ka plānošanas dokumentam nav nepieciešams veikt Stratēģiskā novērtējuma procedūru;

- 4.2. Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas 2017.gada 31.janvāra vēstule Nr.4.9/9/2017-N-E *“Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Ķekavas novada teritorijas plānojuma izstrādei”*, kurā norādīts uz novada teritorijā esošo aizsargājamo dendroloģisko stādījumu un trīs mikroliegumiem, vienlaicīgi atzīmējot: *“ņemot vērā faktu, ka Ķekavas novada teritorijā neatrodas neviena Natura 2000 teritorija, kā arī šobrīd nav informācijas par citām valsts mērogā nozīmīgām dabas vērtībām, Administrācija uzskata, ka plānošanas dokumentam – Ķekavas novada teritorijas plānojumam 2018.-2030. gadam, nav paredzama būtiska negatīva ietekme uz vidi un tam nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu”*;
- 4.3. Veselības inspekcijas 2017.gada 26.janvāra vēstule Nr.5.3-1/1256 *„Par stratēģisko ietekmi uz vidi novērtējumu”*, kurā tiek rekomendēts piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru, ņemot vērā plānotos pasākumus un iespējamo ietekmi uz apkārtējo vidi un cilvēku dzīves apstākļiem.
5. Tā kā Teritorijas plānojums nav ietverts to plānošanas dokumentu vidū, kam saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* (turpmāk - MK Noteikumi Nr.157) 2.punktu Stratēģiskais novērtējums būtu nepieciešams neatkarīgi no plānošanas nolūka un saturiskās ieceres, tad jautājums par Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību izriet no vērtējuma par sagaidāmās ietekmes būtiskumu. Novērtējis Izstrādātāja Iesniegumā sniegto informāciju, kā arī vadoties no Likuma 23.² pantā noteiktajiem kritērijiem, Birojs konstatē, ka Teritorijas plānojums atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams:
- 5.1. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1.punkts), tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1.punkta a), b), c), d) apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2)punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs - ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23.² panta 3) un 4)punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem;
- 5.2. Teritorijas plānojums ir plānošanas dokuments, ko apstiprina vietējā pašvaldība un kas ir saistīts ar teritoriju plānošanu un izmantošanu. Šādā kontekstā Birojs secina, ka Teritorijas plānojumu ir paredzēts izstrādāt kā jaunu plānošanas dokumentu, kas pēc savas būtības saistīts ar teritorijas ilglaicīgu attīstību un kam viens no izstrādes mērķiem ir noteikt prasības un priekšnoteikumus dažādu darbību, tostarp būvniecības ieceru realizācijai.
- 5.3. Teritorijas plānojuma realizācija var notikt atbilstoši spēkā jau esošajiem hierarhiski augstākiem pašvaldības plānošanas dokumentiem. Kā norādīts Izstrādātāja Iesniegumā, Ķekavas novada teritorijas plānojums tiks izstrādāts saskaņā ar Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam, savukārt atbilstoši Biroja rīcībā esošajai informācijai iepriekš minētajam dokumentam nav veikts Stratēģiskais novērtējums;
- 5.4. no Iesnieguma izriet, ka Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā plānots iekļaut Likuma 1. un 2.pielikuma darbības: Ķekavas apvedceļš un Rail Baltica, kam jau ir izstrādāti ietekmes uz vidi novērtējumi, savukārt pašvaldība Darba uzdevumā plānojsi Teritorijas plānojumā ietvert iespējamus telpiskos risinājumus perspektīvo industriālo

- zonu (parku) attīstībai, ņemot vērā sasaisti ar esošo infrastruktūru, projektējamo Rail Baltica dzelzceļa līniju, plānoto A7 autoceļa apvedceļu, perspektīvā E67 autoceļu un perspektīvā dzelzceļa maršrutu uz ostas teritorijām gar Rīgas apvedceļu, ar mērķi veicināt ekonomisko attīstību un radīt labvēlīgus priekšnosacījumus jaunu industriālo uzņēmumu izveidei. Tādējādi Teritorijas plānojums pašvaldības teritorijas attīstības un plānošanas līmenī faktiski paredz pamatnosacījumus gan konkrēto darbību (Likuma 1. un 2.pielikumā paredzēto darbību īstenošana), no kuriem daļai jau ir veikts ietekmes uz vidi novērtējums, gan arī citu, kuri vēl nav vērtēti detalizētāk (dzelzceļš uz ostu un industriālās zonas/parki), gan iespējams arī citu darbību pieļaujamībai, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, turklāt ņemot vērā ietekmju iespējamo savstarpējo mijiedarbību, paredzētās darbības to realizācijas laikā var radīt summāro un kumulatīvo efektu, kas vērtējams paredzamo darbību kontekstā;
- 5.5. saskaņā ar Darba uzdevumā noteikto Teritorijas plānojumā tiks pārskatītas un izvērtētas pašvaldības kompetencē esošās apgrūtinātās teritorijas un to aizsargjoslas, līdz ar to secināms, ka Teritorijas plānojumā, iespējams, plānots iekļaut nosacījumus, kas izmainīs saimnieciskās darbības ierobežojumus, kas var tikt saistītas ar Darba uzdevumā plānotajām apdzīvoto vietu robežu izmaiņām. Šajā kontekstā uzmanība vēršama samērīgai vides prasību un teritorijas attīstības sabalansēšanai atbilstoši Aizsargjoslu likuma prasībām, novēršot iespējamo pīcsārņojuma risku un ņemot vērā teritorijas jutīgumu un ietekmi uz konkrētajā teritorijā esošajām dabas un kultūras vērtībām un vides resursiem;
 - 5.6. saistībā ar plānoto pašvaldības saimnieciskās darbības attīstību, Teritorijas plānojumā paredzēts ietvert informāciju par vispārīgiem infrastruktūras attīstības risinājumiem šajās teritorijās, Birojs norāda, ka gadījumā, ja tiek plānota jaunu ceļu vai infrastruktūras objektu izbūve, t.sk. saistībā ar perspektīvo industriālo zonu izveide un centralizētas ūdensapgādes un centralizētas kanalizācijas sistēmas izveide, tad konkrētās darbības pie noteiktiem apjomiem var kļūt par Likuma 2.pielikumā noteikto objektu ar būtisku vai ar iespējami būtisku ietekmi uz vidi;
 - 5.7. līdz ar to Birojs pievienojas Veselības inspekcijas paustajam viedoklim un atzīst, ka iespējamās ietekmes uz vidi novērtēšanai un priekšlikumu izstrādei nelabvēlīgas ietekmes savlaicīgai apzināšanai, novēršanai un samazināšanai pēc iespējas agrākā paredzēto darbību plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā (Likuma 3.panta 1)punkts), ir veicams Stratēģiskais novērtējums, ņemot vērā:
 - 5.7.1. Teritorijas plānošanas dokumenta būtību - teritorijas plānojums ir novada teritorijas ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas tiek izstrādāts visai pašvaldības administratīvajai teritorijai, līdz ar to, nosakot iespējamās ietekmes ilgumu un citus nosacījumus;
 - 5.7.2. Teritorijas plānojums pašvaldības teritorijas attīstības un plānošanas līmenī faktiski paredz pamatnosacījumus gan konkrēto jau izvērtēto, gan tikai vēl plānoto darbību (Likuma 1. un 2.pielikumā paredzēto darbību īstenošana), gan iespējams citu darbību pieļaujamībai, kam var būt būtiska ietekme uz vidi;
 - 5.7.3. plānošanas dokumentā plānots iekļaut nosacījumus pašvaldības attīstībai visā tās teritorijas platībā, Teritorijas plānojums paredz precizēt un mainīt aizsargjoslu un/vai ciemu robežas, tādējādi ar plānošanas dokumenta izstrādi iespējamās būtiskas izmaiņas salīdzinājumā ar esošo atļauto teritorijas izmantošanas veidu un aprobežojumu noteikšanu.
 6. Tādējādi Stratēģiskā novērtējuma piemērošana un veikšana konkrētā plānošanas dokumenta izstrādei izriet no normatīvajiem aktiem (Likuma 4.panta (3)daļas 1),2)punkta), Likuma 23.²panta 1)punkta a), b) un d)apakšpunkta, 2)punkta a), b)apakšpunkta un 4)punkta a) un

b)apakšpunkta) un ir konkrētā plānošanas dokumenta izstrādes gadījumā pamatota, atbilstīga un nepieciešama. Veicot stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, būs sniegta iespēja identificēt būtiskās negatīvās ietekmes uz vidi kontekstā ar Likuma 1. un/vai 2.pielikumā minētajām jomām, noteikt jau akceptētās un vēl tikai plānotās teritorijas vai nepieciešamības gadījumā sniedzot alternatīvos risinājumus un priekšlikumus ietekmes uz vidi novēršanai un samazināšanai, kas ilgtermiņā sekmētu nelabvēlīgās ietekmes uz vidi samazināšanu vai novēršanu. Plānošanas dokumentā paredzētās darbības jāvērtē atbilstoši Likuma 23.⁵ pantā noteiktajam, tai skaitā, sagatavojot plānošanas dokumenta vides pārskatu, jāņem vērā Likuma 23.⁵ panta (1)daļā noteiktais, ka vides pārskatā, lai izvairītos no informācijas dublēšanās, iekļauj tikai tādu informāciju, kas nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī izmanto informāciju, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās, iekļaujot nepieciešamo informāciju atbilstošā detalizācijas pakāpē, kas ļauj novērtēt plānošanas dokumentā konkrētās paredzētās darbības.

Piemērotās tiesību normas:

- Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.pants, 23.²pants, 23.³pants, 23.⁵ pants;
- Aizsargjoslu likuma 6., 36.pants;
- Sugu un biotopu aizsardzības likums;
- Teritorijas attīstības plānošanas likums;
- Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 5.,6.,7. punkts;
- Ministru kabineta 2001.gada 20.marta noteikumi Nr.131 “Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”;
- Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”;
- Ministru kabineta 2014.gada 8.jūlija noteikumi Nr.392 “Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas noteikumi”;
- Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumi Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Pamatojoties uz izvērtēto dokumentāciju un faktiem, kā arī šajā Biroja lēmumā ietvertu faktisko un tiesisko apstākļu izvērtējumu, argumentiem un apsvērumiem, Birojs ir konstatējis, ka Ķekavas novada pašvaldības Teritorijas plānojums atbilst Likuma 4.panta (3)daļas 1) un 2)punktā noteiktajam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums ir nepieciešams (Likuma 4.panta (3)daļas 1),2)punkts), citu starpā ņemot vērā arī Likuma 23.²pantā noteiktos kritērijus (23.²panta 1)punkta a), b) un d)apakšpunkts, 2)punkta a), b)apakšpunkts un 4)punkta a) un b)apakšpunkts) un Likuma 3.panta 1)punktā noteikto ietekmes savlaicīgas novērtēšanas principu.

Lēmums:

- Piemērot Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Ķekavas novada teritorijas plānojumam 2018.-2030.gadam.

Biroja direktors

(paraksts*)

A.Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu